



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก  
รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ

## รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสงขลา 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดเจตคติที่มีต่อจังหวัดสงขลา มีรายนามดังต่อไปนี้

- |  |  |
|--|--|
| 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หนัก ธาตุทอง | คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย<br>มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  |
| 2. ศาสตราจารย์กิตติ ตันไทย             | อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศาสตร์<br>คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์<br>อาจารย์ ระดับ 9 คุณวุฒิ อ.ม., กศบ.<br>สาขาประวัติศาสตร์<br>มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา |
| 3. นายบุญส่ง ศิริบุหงศ์<br>วัฒนธรรม    | ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ<br>หมวดสังคมศึกษา ศาสนาและ<br>โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย<br>คุณวุฒิ จท.บ./กศ.ม.  |
| 4. นางรำภา คงเพชร                      | งานวัดผลทางการศึกษา<br>โรงเรียนส่องแสงพาณิชย์การ<br>คุณวุฒิ บธ.บ./กศ.ม.  |
| 5. นางสาวพรรณทิพา รักชิตพินิจดุลย์     | งานทะเบียนและวัดผลทางการศึกษา<br>โรงเรียนส่องแสงพาณิชย์การ   |



ภาคผนวก ข  
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกับโครงการ  
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ลักษณะรายวิชา

ชื่อวิชาและรหัส

สงขลา 1 ส. 31201

ภาษาอังกฤษ	Songkhla 1
สภาพรายวิชา	เพิ่มเติม
ระดับวิชา	มัธยมศึกษาปีที่ 4
พื้นฐาน	-
เวลา	1 ชั่วโมง/สัปดาห์
หน่วยกิต	0.5 หน่วย

#### จุดมุ่งหมายรายวิชา

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา
3. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

#### คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นและอาณาจักรโบราณที่เกี่ยวข้อง ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะพื้นบ้าน บุคคลสำคัญของท้องถิ่น และการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความเข้าใจในอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ และสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจ รัก และผูกพันกับท้องถิ่นของตน ร่วมมือกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่สืบต่อไป

#### ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าได้
2. นักเรียนมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตพร้อมทั้งสังเคราะห์และประเมินค่าได้
3. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้งสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้เพื่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญและภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัย

#### ตาราง 7 แสดงกำหนดการสอนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สัปดาห์ ที่	แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระสำคัญ	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	จำนวน คาบ

1-2	1	<b>ปฐมนิเทศ</b> (เทคนิค Jigsaw)	- คำชี้แจงของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงการ คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดกลุ่มร่วมมือ การทำโครงการ การวัดและประเมินผล การเรียนให้ได้ผลการเรียนที่ดี	มีความรู้ความเข้าใจ ในการเรียนแบบ ร่วมมือร่วมกับ โครงการงาน	2
3-6	2	<b>โครงการ</b> การสอนโดยใช้กิจกรรม การเรียนแบบโครงการ (เทคนิค Jigsaw) - การเลือกหัวข้อการทำโครงการ - การเขียนเค้าโครงโครงการ - การรวบรวมข้อมูล - การเขียนรายงานโครงการ - การนำเสนอ โครงการ (เทคนิค GI) - การสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำโครงการ (เทคนิค NHT)	นักเรียนในฐานะเยาวชนของชาติ มีหน้าที่ศึกษาหาความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเอง สังคม และชาติโดยการแสวงหาความรู้ จากกิจกรรมการเรียนแบบโครงการ ร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ เกิดทักษะการแก้ปัญหาตามลำดับขั้นตอน รู้จักวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบวนการกลุ่ม และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมโดยต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพราะเป็นหน้าที่และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	มีความรู้ ความเข้าใจ กิจกรรมการเรียนแบบ โครงการและประยุกต์ การทำโครงการให้เกิดประโยชน์ได้	4
7-8	3	สภาพทางภูมิศาสตร์ของ จังหวัดสงขลา (เทคนิค Co Op -Co Op)	จังหวัดสงขลาเป็นเมืองหลักของ ศูนย์ กลางความเจริญ มีชื่อเสียงด้านการประมง การท่องเที่ยว มีศูนย์กลางการค้าที่ทันสมัย มีการบริการที่หลากหลาย เป็นชุมทางการคมนาคมหลักและที่สำคัญเป็นท้องถิ่นที่อยู่อาศัย จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์และประโยชน์ของทรัพยากรต่าง ๆ ของจังหวัด สงขลาอันมีผลต่อเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตของประชากร	มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะทาง ภูมิศาสตร์ของจังหวัด สงขลา	2

สัปดาห์ ที่	แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	สาระสำคัญ หน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง	จำนวน คาบ	
9-10	4	ลักษณะสภาพแวดล้อมทาง ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัด สงขลา (เทคนิค Jigsaw)	ความเข้าใจโครงสร้างทางสังคมอย่าง ท่องแท้มีผลดีต่อการศึกษาสังคมของ มนุษย์ในความเข้าใจโครงสร้างทาง สังคมอย่างท่องแท้มีผลดีต่อการศึกษา สังคมของมนุษย์ในแต่ละหน้าที่ทำให้ มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ความรู้สึก เป็นพวกเดียวกัน ปฏิบัติตนตาม ระเบียบแบบแผนของสังคมได้อย่างมี ความสุข ซึ่งลักษณะสังคมของจังหวัด สงขลาโดยทั่วไปเป็นสังคมเกษตรกรรม เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันส่งผลให้การดำรงชีวิตผูกพันกับ สถาบันครอบครัวอย่างแน่นแฟ้น จึง ต้องมีความรู้ในการปกครอง การศึกษา ภาวะประชากรกับการพัฒนาท้องถิ่น ค่านิยมพื้นฐาน โลกทัศน์ ศิลปะ- วัฒนธรรม และประเพณีพื้นบ้าน	มีความรู้ความเข้าใจ สภาพแวดล้อมทาง ประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และวิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงที่มีผล ต่อการดำเนินชีวิต	2
19		สอบปลายภาค		18	



## แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

### การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (jigsaw)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชา สังขลา 1 รหัส ส. 31201  
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย ปฐมนิเทศ ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4  
 เรื่อง คำชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน ระยะเวลาเรียน 2 คาบ

#### 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น)

##### มาตรฐานการศึกษาาระดับขั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.) พ.ศ. 2553

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ (1.4-1.5)
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.1-2.3)
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนา  
อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.4)
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสิน  
ใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (4.1-4.4)
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5.1-5.4)
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น  
ได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (6.1-6.4)

##### มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.ม.ศ. รอบสาม)

- ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.2-2.3)
- ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น (4.1-4.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (5.4)

##### มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

- มาตรฐานที่ ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์  
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ส 4.1.2)
- มาตรฐานที่ ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์  
และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่  
เกิดขึ้น (ส 4.2.2)
- มาตรฐานที่ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม กฎมณเฑียรบาลไทย มีความรัก  
ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (ส 4.3.3, ส 4.3.5)

#### 2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน

### 3. สาระสำคัญ (ความเข้าใจที่คงทน)

คำชี้แจงของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญต่อนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน รวมทั้งคำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดกลุ่มร่วมมือ การทำโครงงาน การวัดและประเมินผล การเรียนให้ได้ผลการเรียนที่ดี สิ่งดังกล่าวนักเรียนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจ ซึ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน มีการประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลา ก่อนเรียนว่านักเรียนมีเจตคติอย่างไรต่อจังหวัดสงขลา ก่อนที่จะเริ่มเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน รวมทั้งทดสอบก่อนเรียนเพื่อเปรียบเทียบและนำไปพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นได้

### 4. มาตรฐานเนื้อหา

- 4.1 คำชี้แจงของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน
- 4.2 คำอธิบายรายวิชา
- 4.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 4.4 การจัดกลุ่มร่วมมือ
- 4.5 การทำโครงงาน
- 4.6 การวัดและประเมินผล
- 4.7 การเรียนให้ได้ผลการเรียนที่ดี
- 4.8 ประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลา ก่อนเรียน
- 4.9 ทดสอบก่อนเรียน

### 5. มาตรฐานการปฏิบัติได้

- 5.1 อธิบายเกี่ยวกับหลักการสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงงานได้
- 5.2 บอกคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้
- 5.3 อธิบายถึงวิธีการจัดกลุ่มและข้อดีในการจัดกลุ่มร่วมมือได้
- 5.4 อธิบายเกี่ยวกับการทำโครงงานและการวัดและประเมินได้
- 5.5 เสนอแนะวิธีการเรียนให้ได้ผลการเรียนที่ดีได้
- 5.6 ทำแบบประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลาและทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้

### 6. ทักษะคร่อมวิชา

- 6.1 ทักษะการสื่อสาร
- 6.2 ทักษะการนำเสนอ
- 6.3 ทักษะกระบวนการกลุ่ม

### 7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 7.1 มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
- 7.2 รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

## 8. คำถามสำคัญ

- 8.1 (ความรู้ ความจำ) - คำอธิบายรายวิชาสงขลา 1 มีกี่ข้ออะไรบ้าง
- 8.2 (ความเข้าใจ) - การวัดและประเมินผลมีลักษณะอย่างไร
- 8.3 (นำไปใช้) - ในฐานะนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการเรียนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี
- 8.4 (วิเคราะห์) - หากคนในท้องถิ่นสงขลาเองมีเจตคติที่ไม่ดีต่อจังหวัดสงขลาผลที่ตามมานักเรียนคิดว่าจะเป็นอย่างไร
  - การจัดกลุ่มร่วมมือมีผลต่อการทำโครงการสงขลาหรือไม่อย่างไรเพราะเหตุใด
- 8.5 (สังเคราะห์) - ให้นักเรียนอธิบายความแตกต่างของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาสงขลา ว่ามีผลต่อโครงการแต่ละประเภทต่าง ๆ อย่างไรบ้าง
- 8.6 (ประเมินค่า) - การจัดกลุ่มร่วมมือในการทำโครงการสงขลา สามารถใช้เทคนิคใดได้บ้าง แต่ละเทคนิคมีความเหมาะสมอย่างไร เทคนิคใดน่าสนใจมากที่สุดและเทคนิคใดน่าสนใจน้อยที่สุด

## 9. กิจกรรมการเรียนการสอน

- |   |   |
|---|---|
| <p>วิธีการสอน</p> <p>เรื่อง</p> <p>คาบที่ 1</p> <p>ขั้นตอนที่ 1</p> | <p>แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (Jigsaw)</p> <p>คำชี้แจงของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงการ</p> <p>ชั้นเตรียม แบ่งกลุ่ม แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจงจุดประสงค์และการทำงานกิจกรรม</p> |
|---|---|
- ทักทายและสนทนานักเรียน หลังจากนั้นนักเรียนรับเอกสารคำชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงการจากครูแล้วช่วยกันศึกษา
  - นักเรียนตอบคำถามดังนี้ คือนักเรียนมีความรู้เรื่องที่ได้ศึกษาหรือไม่ นักเรียนมีแนวคิดที่จะเรียนอย่างไรเพื่อให้ได้ผลการเรียนที่ดี นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้างจากเรื่องที่ศึกษา และถ้าครูให้นักเรียนลองทำโครงการกลุ่มนักเรียนจะทำได้หรือไม่
  - นักเรียนและครูร่วมกันตกลงกระบวนการเรียนรู้ว่าการเรียนครั้งนี้จะเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์นักเรียนต้องเข้ากลุ่มตามที่ครูกำหนดและต้องทำตามกติกาของจิ๊กซอว์รวมทั้งจะมีการทดสอบและประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลาก่อนเรียน

**ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน** นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

- นักเรียนฟังคำอธิบายจากครูเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนศึกษาจากเอกสารไปแล้ว เรียกว่าคำชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีองค์ประกอบและข้อมูลที่ควรทำความเข้าใจตามขั้นตอนของกิจกรรมจนนักเรียนเกิดความเข้าใจ

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิค กลุ่มปริศนาความคิด (Jigsaw) ในการทำกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนกิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ครูแบ่งเนื้อหาที่เรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม

- ครูจัดเนื้อหาไว้ 6 หัวข้อ เรียกว่าบัตรเนื้อหาและจัดไว้ประจำกลุ่มตามลำดับ 1-6 ได้แก่  
 โຕ้ะที่ 1 เรื่องคำอธิบายรายวิชาสงขลา โຕ้ะที่ 2 เรื่องผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในรายวิชาสงขลา 1 โຕ้ะที่ 3 เรื่องการจัดกลุ่มร่วมมือในการทำโครงงานสงขลา โຕ้ะที่ 4 เรื่องการทำโครงงานสงขลา โຕ้ะที่ 5 เรื่องการวัดและประเมินผลและโຕ้ะที่ 6 เรื่องการเรียนรู้ให้ได้ผลการเรียนที่ดี

3.2 จัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถต่างกันเรียกว่า “กลุ่มบ้าน” แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน

- นักเรียนรับใบความรู้ประจำโຕ้ะต่าง ๆ จากครูเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันแล้วแบ่งนักเรียนกลุ่มละ 6 คน โดยการจับฉลากเข้ากลุ่มแบบจิ๊กซอว์ตามตารางที่ครูกำหนดไว้เป็น 5 กลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มทุกคนมีหมายเลขประจำตัวดังนี้ หมายเลข 1 มี 1 คน, หมายเลข 2 มี 1 คน, หมายเลข 3 มี 1 คน, หมายเลข 4 มี 1 คน, หมายเลข 5 มี 1 คน และหมายเลข 6 มี 1 คน เรียกว่า กลุ่มบ้าน

3.3 ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ”

- นักเรียนจากกลุ่มบ้านที่มีหมายเลขใดให้ไปศึกษาเนื้อหาที่โຕ้ะหมายเลขนั้น เราเรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

- นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มจะช่วยกันอ่านเนื้อหา แล้วช่วยกันสรุปความรู้ฉบับที่นักเรียนกลับกลุ่มบ้านตนเอง

3.4 สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

- สมาชิกกลุ่มบ้านต่างนำความรู้มาช่วยกันเรียบเรียงลงในกระดาษ ต.2 ก

3.5 ครูทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

**ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ**

- จับฉลากลำดับกลุ่มว่านักเรียนกลุ่มใดจะออกไปนำเสนอข้อมูลกลุ่มที่เท่าไร

- ตัวแทนกลุ่มเสนอข้อมูลด้วยการออกมาพูดหน้าห้องเรียนไปที่ละกลุ่มตามลำดับจนครบ

ทุกกลุ่ม

- นักเรียนร่วมกันอธิบายหลักการสำคัญของคำชี้แจงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงการ บอกคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อธิบายวิธีการจัดกลุ่มและข้อดีในการจัดกลุ่มร่วมมือ อธิบายการทำโครงการ การวัดและประเมินผล เสนอแนะวิธีการเรียนให้ได้ผลการเรียนดี โดยครูสุ่มชื่อนักเรียน 7-8 คน พร้อมกับครูให้คำแนะนำประกอบการอธิบายเพิ่มเติม

- นักเรียนทำแบบฝึกหัด

#### ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปทบทวนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้จากจากพฤติกรรมการทำงานของแต่ละกลุ่ม  
- นักเรียนร่วมกันตอบคำถามและร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดจากที่ได้ศึกษาคำชี้แจงมาแล้ว โดยครูคอยให้คำแนะนำและให้เหตุผลประกอบคำอธิบาย

- นักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลใน ต.2 ก และส่งสมุดแบบฝึกหัดส่งครู และครูแจ้งผลการประเมินผลการทำงานกลุ่มให้นักเรียนทราบ

ชั่วโมงที่ 2 นักเรียนประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลา และทำแบบทดสอบก่อนเรียน

#### 10. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- 10.1 (สื่อเทคโนโลยี) คอมพิวเตอร์  
10.2 (สื่อสิ่งพิมพ์) เอกสารคำชี้แจงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้, บัตรเนื้อหา, บัตรกิจกรรม, ใบงาน, สลาก, หมายเลข, แบบทดสอบ, ใบความรู้  
10.3 (สื่อบุคคล) -  
10.4 (แหล่งเรียนรู้) ห้องเรียน, ห้องสมุดโรงเรียน

#### 11. หลักฐานและวิธีการประเมิน

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
1. ข้อมูลในกระดาษ ต.2 ก	ประเมินการมีส่วนร่วม การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุม เนื้อหา การตรงต่อเวลาและการตอบคำถาม
2. ใบงาน	ประเมินจากความถูกต้องของคำตอบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด
3. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ
4. แบบทดสอบ	ประเมินจากการทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ถูกต้อง

## 12. เกณฑ์การประเมิน

## ความสามารถในด้านการสร้างแผนผังความคิด

ระดับคุณภาพ	คะแนน
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา ตอบคำถามได้	5
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา	4
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา	3
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์	2
มีส่วนร่วม	1

## ความสามารถในด้านการทำใบงาน

ระดับคุณภาพ	คะแนน
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด	4
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย	3
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น	2
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์	1

## ความสามารถในด้านการทำงานกลุ่ม

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ	5
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้	4
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล	3
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา	2
ประเมินความสามัคคี	1

## ความสามารถในด้านการทำแบบทดสอบ

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 10 ข้อ	5
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 8 ข้อ	4
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 6 ข้อ	3
ระดับคุณภาพ	คะแนน
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 4 ข้อ	2
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 2 ข้อ	1

ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ  
 (.....)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้  
 (ชั่วโมงที่ 1).....

.....

.....

(ชั่วโมงที่ 2).....

.....

.....

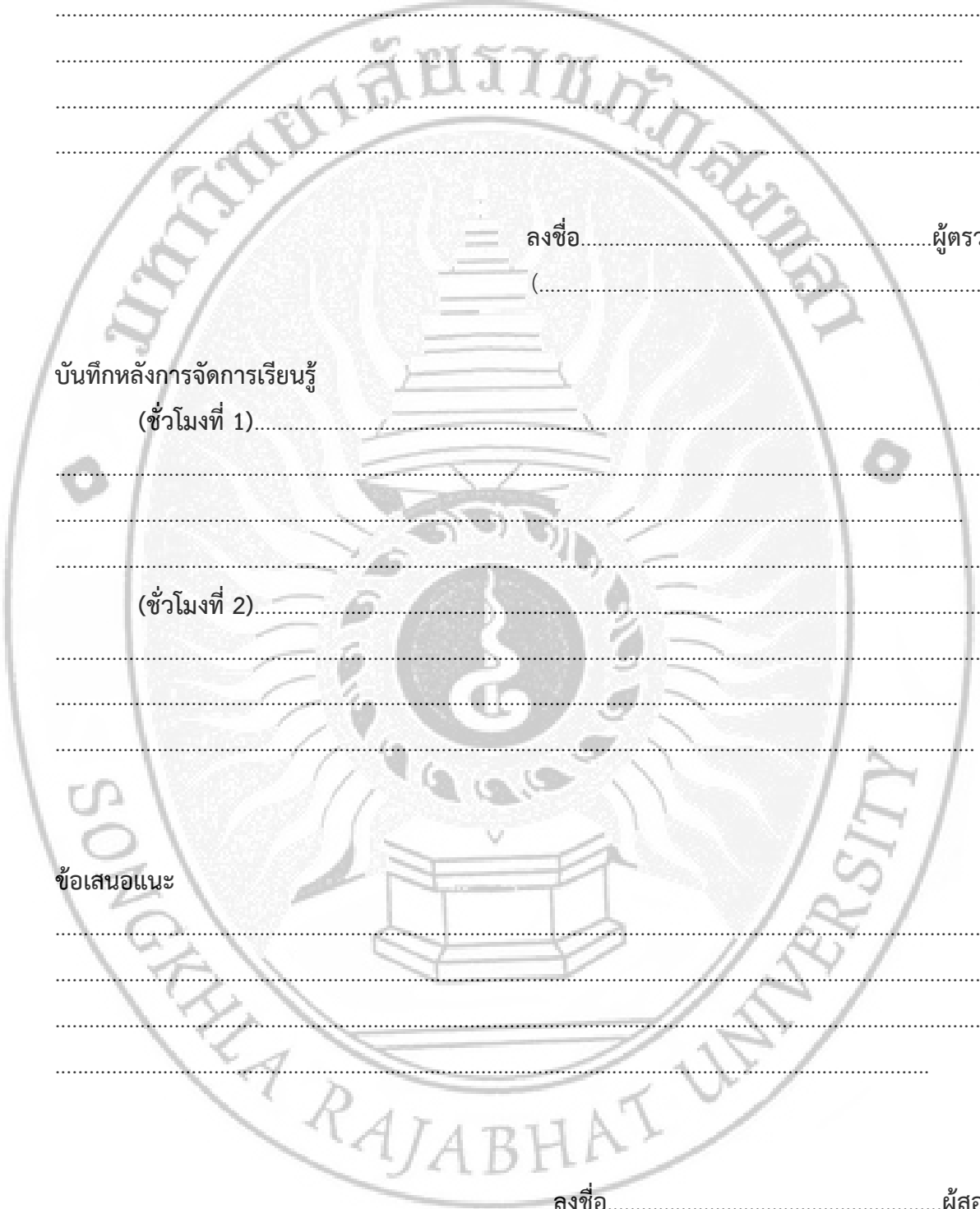
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน  
 (.....)



## แบบฝึกหัด

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. คำอธิบายรายวิชาสงขลา 1 มีกี่ข้ออะไรบ้าง
2. การวัดและประเมินผลมีลักษณะอย่างไร
3. ในฐานะนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการเรียนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี
4. หากคนในท้องถิ่นสงขลาเองมีเจตคติที่ไม่ดีต่อจังหวัดสงขลา ผลที่ตามมานักเรียนคิดว่าจะเป็นอย่างไ
5. การจัดกลุ่มร่วมมือมีผลต่อการทำโครงการงานสงขลาหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด
6. ให้นักเรียนอธิบายความแตกต่างของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาสงขลา ว่ามีผลต่อโครงการแต่ละประเภทต่าง ๆ อย่างไรบ้าง
7. การจัดกลุ่มร่วมมือในการทำโครงการงานสงขลา สามารถใช้เทคนิคใดได้บ้าง แต่ละเทคนิคมีความเหมาะสมอย่างไร เทคนิคใดน่าสนใจมากที่สุด และเทคนิคใดน่าสนใจน้อยที่สุด



## แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด เทคนิคกลุ่มสืบค้น (GI)

และเทคนิคกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันคิด (NHT)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชา สงขลา 1 รหัส ส. 31201  
 หน่วยการเรียนรู้ ชื่อหน่วย โครงงาน ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4  
 เรื่อง การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ระยะเวลาเรียน 4 คาบ

### 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น)

มาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.) พ.ศ. 2553

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ (1.4-1.5)  
 มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.1-2.4)  
 มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนา  
 อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.4)  
 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสิน  
 ใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (4.1-4.4)  
 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5.1-5.4)  
 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น  
 ได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (6.1-6.4)

มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.ม.ศ. รอบสาม)

- ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี (1.2)  
 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.2-2.3)  
 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.2)  
 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น (4.1-4.2)  
 ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (5.4)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

- มาตรฐานที่ ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์  
 สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ส 4.1.2)  
 มาตรฐานที่ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก  
 ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (ส 4.3.1, ส 4.3.3, ส 4.3.5)

### 2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ความเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและประยุกต์การทำโครงงานให้เกิด  
 ประโยชน์ได้

### 3. สารสำคัญ (ความเข้าใจที่คงทน)

นักเรียนในฐานะเยาวชนของชาติมีหน้าที่ศึกษาหาความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเอง สังคม และชาติโดยการแสวงหาความรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการร่วมกันซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ เกิดทักษะการแก้ปัญหาตามลำดับขั้นตอน รู้จักวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกระบวนการกลุ่มและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคม โดยต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพราะเป็นหน้าที่และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

### 4. มาตรฐานเนื้อหา

- 4.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมแบบโครงการ
- 4.2 ประเภทของโครงการ
- 4.3 ส่วนประกอบของโครงการ
- 4.4 ขั้นตอนการทำโครงการ
- 4.5 การเขียนรายงานโครงการ
- 4.6 การประเมินโครงการ

### 5. มาตรฐานการปฏิบัติได้

- 5.1 บอกความหมายของการจัดกิจกรรมแบบโครงการได้
- 5.2 อธิบายประเภทของโครงการได้
- 5.3 บอกส่วนประกอบของโครงการได้
- 5.4 ระบุขั้นตอนการทำโครงการได้
- 5.5 เขียนรายงานโครงการได้
- 5.6 ชี้แจงหลักการประเมินโครงการได้

### 6. ทักษะคร่อมวิชา

- 6.1 ทักษะการสื่อสาร
- 6.2 ทักษะการนำเสนอ
- 6.3 ทักษะกระบวนการกลุ่ม

### 7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 7.1 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
- 7.2 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

### 8. คำถามสำคัญ

- 8.1 (ความรู้ ความจำ) - โครงการมีกี่ประเภทอะไรบ้าง

- 8.2 (ความเข้าใจ) - กิจกรรมแบบโครงงานมีลักษณะอย่างไร
- 8.3 (นำไปใช้) - ในฐานะนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการร่วมกิจกรรมกลุ่มโครงงาน
- 8.4 (วิเคราะห์) - หากนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงงาน ทั้งที่เป็นสมาชิกกลุ่มแล้วจะมีผลอย่างไร
- รูปแบบของโครงงานแบบใดมีความเหมาะสมกับการทำโครงงานรายวิชาสงขลา เพราะเหตุใด
- 8.5 (สังเคราะห์) - ให้นักเรียนอธิบายความแตกต่างของโครงงานประเภทต่าง ๆ
- 8.6 (ประเมินค่า) - โครงงานในรายวิชาสงขลา 1 สามารถทำโครงงานประเภทใดได้บ้าง แต่ละประเภททำได้อย่างไร ประเภทใดน่าสนใจมากที่สุดและประเภทใดน่าสนใจน้อยที่สุด

## 9. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

วิธีการสอน      แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (Jigsaw)

เรื่อง              โครงงาน

การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

- ความหมายของการจัดกิจกรรมแบบโครงงาน
- ประเภทของโครงงาน
- ส่วนประกอบของโครงงาน
- ขั้นตอนการทำโครงงาน
- การเขียนรายงานโครงงาน
- การประเมินโครงงาน

คาบที่ 1-2

ขั้นตอนที่ 1    ชั้นเตรียม    แบ่งกลุ่ม    แนะนำระเบียบของกลุ่ม    บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม  
 แจกจุดประสงค์และการทำงานกิจกรรม

- ทักทายและสนทนานักเรียน แล้วนักเรียนรับเอกสารตัวอย่างเกี่ยวกับโครงงานจากครู โดยช่วยกันศึกษา จากนั้นแจ้งคะแนนการทดสอบก่อนเรียนของคาบก่อนให้นักเรียนทราบ

- นักเรียนตอบคำถามดังนี้ นักเรียนมีความรู้เรื่องที่ศึกษาหรือไม่ นักเรียนมีแนวคิดที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้างจากเรื่องที่ศึกษา และถ้าครูให้นักเรียนลองทำกิจกรรม นักเรียนจะทำได้หรือไม่

- นักเรียนและครูร่วมกันตกลงกระบวนการเรียนรู้ว่าการเรียนครั้งนี้จะเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์ นักเรียนต้องเข้ากลุ่มตามที่ครูทำตารางไว้ และต้องทำตามกติกาของจิ๊กซอว์ รวมทั้งจะจบลงด้วยกิจกรรมเกมส์โดยใช้คะแนน รวมการสอบของสมาชิกในกลุ่มเป็นคะแนนเกมส์

**ขั้นตอนที่ 2** **ขั้นสอน** นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

- นักเรียนฟังคำอธิบายจากครูเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจที่นักเรียนศึกษาจากเอกสารไปแล้วนั้น เรียกว่าโครงการ มีองค์ประกอบและข้อมูลที่เราควรทำความเข้าใจตามขั้นตอนของกิจกรรมจนนักเรียนเกิดความเข้าใจ

**ขั้นตอนที่ 3** **ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิค กลุ่มปริศนาความคิด (Jigsaw) ในการทำกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนกิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ครูแบ่งเนื้อหาที่เรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม

- ครูจัดเนื้อหาไว้ 6 หัวข้อ เรียกว่าบัตรเนื้อหาและจัดไว้ประจำโต๊ะตามลำดับ 1-6 ได้แก่ โต๊ะที่ 1 ใบความรู้ที่ 1 เรื่องความหมายของการจัดกิจกรรมแบบโครงการ โต๊ะที่ 2 ใบความรู้ที่ 2 เรื่องประเภทของโครงการ โต๊ะที่ 3 เรื่องส่วนประกอบของโครงการ โต๊ะที่ 4 ใบความรู้ที่ 4 เรื่องขั้นตอนการทำโครงการ โต๊ะที่ 5 ใบความรู้เรื่องการเขียนรายงานโครงการ และโต๊ะที่ 6 ใบความรู้ที่ 6 เรื่องการประเมินโครงการ

3.2 จัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถต่างกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน

- แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 6 คน โดยการจับฉลากเข้ากลุ่มแบบจิ๊กซอว์ตามตารางที่ครูกำหนดไว้เป็น 5 กลุ่ม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มทุกคนมีหมายเลขประจำตัวดังนี้ หมายเลข 1 มี 1 คน, หมายเลข 2 มี 1 คน, หมายเลข 3 มี 1 คน, หมายเลข 4 มี 1 คน, หมายเลข 5 มี 1 คน และ หมายเลข 6 มี 1 คน เรียกว่ากลุ่มบ้าน

3.3 ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ”

- นักเรียนจากกลุ่มบ้านที่มีหมายเลขใดให้ไปศึกษาเนื้อหาที่โต๊ะหมายเลขนั้น เราเรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

- นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มจะช่วยกันอ่านเนื้อหา แล้วช่วยกันสรุปความรู้ฉบับที่นักเรียนกลับกลุ่มบ้านตนเอง

3.4 สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

- สมาชิกกลุ่มบ้านต่างนำความรู้มาช่วยกันเรียบเรียงเป็นแผนผังความคิดลงบนกระดาษบุฟด้วยปากกาเคมีและสีเทียน

3.5 ครูทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

**ขั้นตอนที่ 4** **ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ปรับปรุงส่วนที่บกพร่องแล้วทดสอบความรู้

- จับฉลากลำดับกลุ่มเพื่อให้ทราบว่านักเรียนกลุ่มใดจะออกไปนำเสนอผลงานกลุ่มที่เท่าไร
- ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงานด้วยแผนผังความคิดไปที่ละกลุ่มตามลำดับจนครบทุกกลุ่ม
- นักเรียนร่วมกันอธิบายข้อมูลความรู้ โดยครูสุ่มชื่อนักเรียน 7-8 คน พร้อมกับครูคอยให้

คำแนะนำประกอบการอธิบายเพิ่มเติม

**ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้จากแผนผังความคิดของทุกกลุ่ม
- นักเรียนทำใบงานเป็นรายคนโดยให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานชนิดเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างโดยให้ศึกษาจากแผนผังความคิด
- ร่วมกันเฉลยและนักเรียนเปลี่ยนกันตรวจใบงาน แล้วส่งคืนเจ้าของปรับปรุงผลงาน แล้วเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน
- ครูแจกแบบทดสอบเรื่องโครงงานชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคลโดยไม่ปรึกษากัน
- นักเรียนส่งแบบทดสอบที่ทำเสร็จแล้วเป็นกลุ่ม แล้วเปลี่ยนกันตรวจเป็นกลุ่มโดยนักเรียนและครูร่วมกันเฉลย
- นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมคะแนนบอกครูบันทึกไว้ กลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ชนะ
- บันทึกคะแนนสอบเป็นรายคนโดยครู

**วิธีการสอน** แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสี่คน (GI)

- เรื่อง**
- การเลือกหัวข้อการทำโครงงาน
  - การเขียนเค้าโครงโครงงาน
  - การรวบรวมข้อมูล
  - การเขียนรายงานโครงงาน
  - การนำเสนอโครงงาน

**คาบที่ 3**

**ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม** แบ่งกลุ่ม แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจกจุดประสงค์และการทำกิจกรรม

- ทักทาย สันทนา และทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วในคาบก่อนกับนักเรียน
- นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้ นักเรียนคิดว่าหากนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำโครงงานสงขลา นักเรียนจะทำโครงงานสงขลาเรื่องอะไร เพราะเหตุใด
- นักเรียนและครูร่วมกันตกลงกระบวนการเรียนว่าการเรียนครั้งนี้จะเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบสี่คน นักเรียนต้องเข้ากลุ่มตามที่ครูมอบหมายไว้ และต้องทำตามกติกาของกลุ่มสี่คน

**ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน** นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

- นักเรียนฟังคำอธิบายจากครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องที่เรียนในคาบนี้จนเกิดความเข้าใจ ได้แก่ การเลือกหัวข้อการทำโครงการ การเขียนเค้าโครงโครงการ การรวบรวมข้อมูล การเขียนรายงานโครงการ และการนำเสนอโครงการ

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้น (GI) ในการทำกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนกิจกรรม 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 3.1 ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ทบทวนเนื้อหาหรือประเด็นที่กำหนด
- 3.2 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ความสะดวกสามารถกลุ่มละ 2-4 คน
- 3.3 แบ่งเรื่องที่จะศึกษาเป็นหัวข้อย่อย แต่ละหัวข้อจะเป็นใบงานที่ 1-5
- 3.4 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกทำหนึ่งหัวข้อ (ใบงานเพียงใบเดียว) โดยให้ผู้เรียนอ่อนในกลุ่มเลือกข้อย่อยที่ศึกษาก่อนหรืออาจให้ผู้เรียนในกลุ่มแบ่งกันหาคำตอบตามใบงานแล้วนำคำตอบทั้งหมดมารวมกันเป็นคำตอบที่สมบูรณ์
- 3.5 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องจากใบงานที่ศึกษาจนเป็นที่เข้าใจของทุกคนในกลุ่ม
- 3.6 ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการศึกษาโดยเริ่มจากกลุ่มที่ทำใบงานที่ 1 จนถึงใบงานสุดท้าย แล้วชมเชยกลุ่มที่ทำงานได้ถูกต้องที่สุด

**ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

**ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

**วิธีการสอน** แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มเรียนร่วมกันคิด (NHT)

**เรื่อง** การสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำโครงการ

**คาบที่ 4**

**ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม** แบ่งกลุ่ม แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจงจุดประสงค์และการทำงาน

- ทักทาย สันทนาและทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วในคาบก่อน
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ในการทำโครงการสงขลา โดยทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่ความรับผิดชอบช่วยเหลือกันเพื่อให้โครงการกลุ่มประสบความสำเร็จด้วยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

**ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน** นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

- ครูอธิบายเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำโครงการว่ามีอะไรและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง แนะนำตัวอย่างโครงการประเภทต่าง ๆ และวิธีการค้นคว้าแหล่งข้อมูล แล้วมอบหมายงานให้นักเรียนไป

ทำโครงการ โดยชี้แจงกำหนดการและสิ่งที่ต้องทำ รวมทั้งการนำเสนอ ซึ่งครูคอยติดตามความคืบหน้าของงานเป็นระยะ

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิคกลุ่มเรียนร่วมกันคิด (NHT) ในการทำกิจกรรม มีขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 เตรียมประเด็นปัญหา ข้อคำถามที่จะให้ผู้เรียนศึกษา

- มอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูล โดยร่วมกันระดมสมองภายในกลุ่มโครงการที่ครูมอบหมายไปแล้ว เกี่ยวกับการสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำโครงการว่ามีหลักการ มีจุดมุ่งหมาย มีความสำคัญ และลักษณะสำคัญอย่างไรบ้าง

3.2 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยผู้เรียนเก่งหนึ่งคน เรียนปานกลางสองคน ผู้เรียนอ่อนหนึ่งคน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว

3.3 ถามคำถาม มอบหมายงานให้ทำ

- ครูสุ่มถาม ว่าองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำโครงการน่าจะมีอะไรบ้างก่อนที่นักเรียนจะไปทำโครงการสงขลาหรือจากที่เคยทำโครงการอื่น ๆ มา แล้วมอบหมายให้หาคำตอบ รวมทั้งมอบหมายให้ทำโครงการสงขลากลุ่มมา ส่งโครงการและนำเสนอในสัปดาห์ที่ 14-16

3.4 ให้ผู้เรียนอภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจคำตอบ

- นักเรียนกลุ่มโครงการสงขลา ในแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำโครงการ รวมทั้งความรู้ที่เกิดจากการทำโครงการด้วย

3.5 ครูถามคำถามในประเด็นที่กำหนดโดยเรียกหมายเลขประจำตัวผู้เรียนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มตอบ

3.6 ให้คำชมเชยกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด ผู้เรียนทุกคนตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำตอบที่ตนและกลุ่มร่วมกันศึกษา ชักถาม ทำความเข้าใจข้อคำตอบจนกระจ่างชัดเจน

**ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ผู้เรียนบางคนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

**ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

## 10. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- |                      |   |
|----------------------|---|
| 10.1 (สื่อเทคโนโลยี) | อินเทอร์เน็ต  |
| 10.2 (สื่อสิ่งพิมพ์) | เอกสารโครงการ, ใบงาน, สลาก, หมายเลขและแผนผังความคิด |
| 10.3 (สื่อบุคคล)     | -   |

## 10.4 (แหล่งเรียนรู้) ห้องเรียน, ห้องสมุดโรงเรียน

## 11. หลักฐานและวิธีการประเมิน

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
1. แผนผังความคิด	ประเมินการมีส่วนร่วม การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุม เนื้อหา การตรงต่อเวลาและการตอบคำถาม
2. ใบงาน	ประเมินจากความถูกต้องของคำตอบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด
3. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ
4. แบบทดสอบ	ประเมินจากการทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้

## 12. เกณฑ์การประเมิน

## ความสามารถในด้านการสร้างแผนผังความคิด

ระดับคุณภาพ	คะแนน
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา ตอบคำถามได้	5
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา	4
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา	3
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์	2
มีส่วนร่วม	1

## ความสามารถในด้านการทำใบงาน

ระดับคุณภาพ	คะแนน
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด	4
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย	3
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น	2
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์	1

## ความสามารถในด้านการทำงานกลุ่ม

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ	5
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้	4
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล	3
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา	2
ประเมินความสามัคคี	1



## ความสามารถในด้านการทำแบบทดสอบ

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 10 ข้อ	5
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 8 ข้อ	4
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 6 ข้อ	3
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 4 ข้อ	2
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 2 ข้อ	1

ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ  
(.....)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1).....

.....

(ชั่วโมงที่ 2).....

.....

(ชั่วโมงที่ 3).....

.....

(ชั่วโมงที่ 4).....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน  
(.....)

## ใบความรู้

### บัตรเนื้อหา โตะที่ 1 เรื่อง ความหมายของการจัดกิจกรรมแบบโครงการ

รายวิชา สงขลา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

#### ความหมายของการจัดกิจกรรมแบบโครงการ

การจัดกิจกรรมแบบโครงการ หมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้ เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

ความหมายของโครงการว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจโดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นใดไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ค้นคว้า ดำเนินการวางแผนกำหนดขั้นตอนการทำงานและการนำเสนอผลงาน โดยทั่วไปการทำโครงการสามารถทำได้ทุกระดับ การศึกษาซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการอาจเป็นโครงการเล็ก ๆ ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนหรือเป็นโครงการใหญ่ที่มีความยากและซับซ้อนขึ้นก็ได้

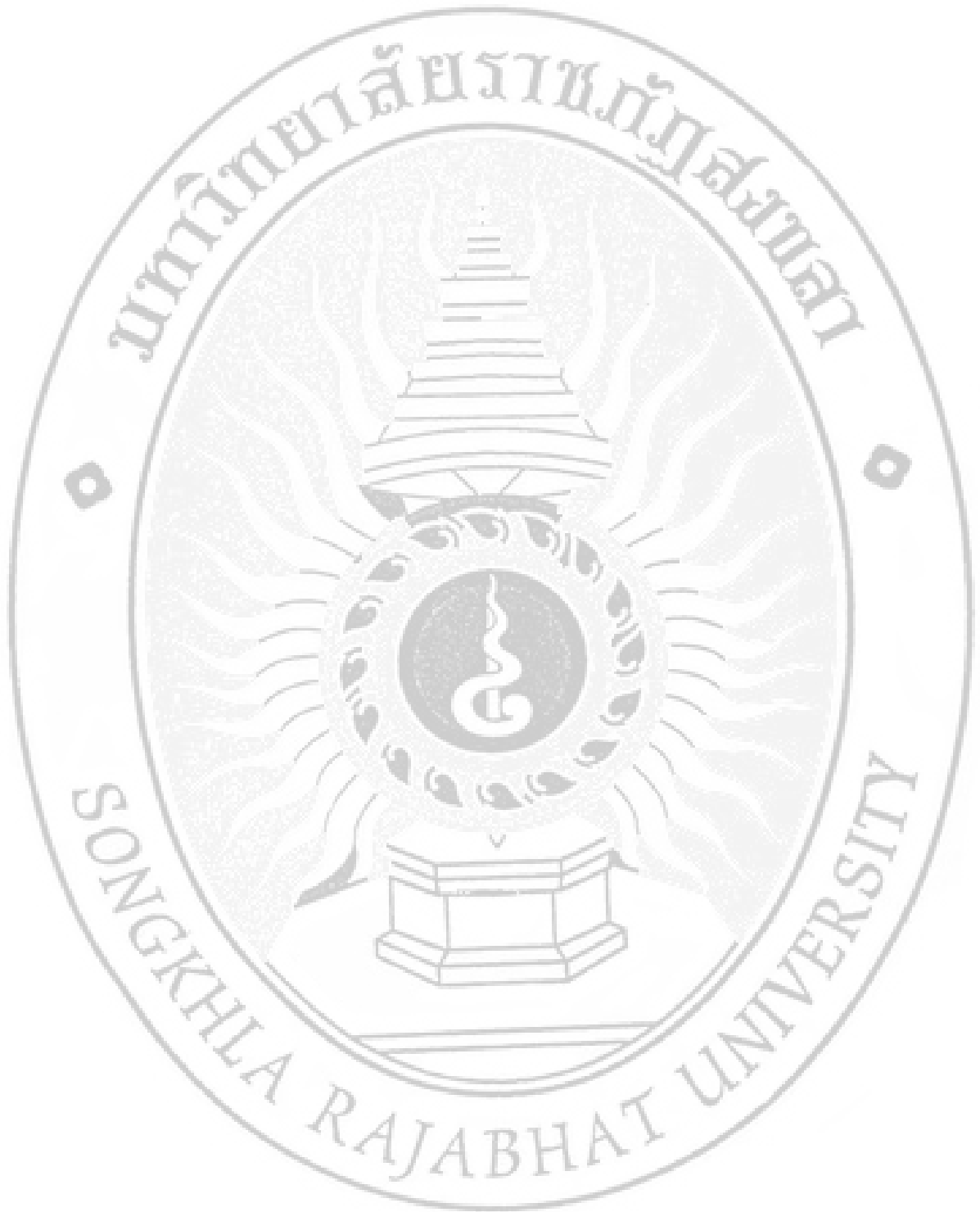
กล่าวโดยสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่ต้องการจะศึกษาด้วยความสนใจและนำเสนอผลการศึกษาตามวิธีการของตนอย่างเป็นระบบ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการที่เป็นระบบใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการต้องการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อตอบคำถามที่ตนอยากรู้ สรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ โครงการอาจจัดในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้

#### ลักษณะสำคัญของโครงการ

การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดจากประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากการปฏิบัติจริง ฝึกให้แก้ปัญหาที่สงสัย โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยกระบวนการ และวิธีการ ที่เป็นขั้นตอน นักเรียนยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้ ทักษะที่ได้รับจะติดตัวนักเรียนนานและยั่งยืนกว่าการอ่านจากตำรา สิ่งนี้นักเรียนจะได้จากการเรียนรู้โดยโครงการพอสรุปได้ดังนี้ คือความรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหา เจตคติที่ดีต่อการศึกษาและคุณสมบัติทางบวกอื่น ๆ ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่น มั่นใจในตนเอง ความมีวินัย ความรับผิดชอบและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ลักษณะสำคัญของโครงการไว้ดังนี้ คือเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ เป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการมีระบบ ครบกระบวนการ เป็นการบูรณาการการเรียนรู้ นักเรียนใช้ความสามารถหลายด้าน มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง มีการศึกษาอย่างลุ่มลึก ด้วยวิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เป็นการแสวงหาความรู้และ

สรุปความรู้ด้วยตนเอง มีการนำเสนอโครงการ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมในด้านกระบวนการ ผลงานที่ค้นพบ  
ข้อค้นพบและสิ่งที่ค้นพบ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้



## ใบความรู้

### บัตรเนื้อหา โตะที่ 2 เรื่อง ประเภทของโครงการ

รายวิชาสงขลา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

#### ประเภทของโครงการ

ประเภทของโครงการ แบ่งตามลักษณะของการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ สามารถแบ่งโครงการได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. **โครงการตามสาระการเรียนรู้** เป็นโครงการที่บูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นพื้นฐานในการกำหนดโครงการและการปฏิบัติ
2. **โครงการตามความสนใจ** เป็นโครงการที่ผู้เรียนกำหนดขั้นตอนตามความถนัดความสนใจ และต้องการ โดยนำเอาความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการ กำหนดเป็นโครงการและการปฏิบัติ

ประเภทโครงการลักษณะของกิจกรรมเป็น 4 ประเภท คือประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูลประเภทการทดลอง ประเภทการพัฒนาหรือประดิษฐ์และประเภททฤษฎี หลักการหรือแนวคิด

แบ่งโครงการออกเป็น 4 ประเภท เช่นเดียวกัน คือ

1. **ประเภทสำรวจ** โครงการประเภทนี้ไม่กำหนดตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นการสำรวจในภาคสนามหรือในธรรมชาติหรือนำมาศึกษาในห้องปฏิบัติการ นอกจากนั้นการสำรวจรวบรวมข้อมูลอาจบ่งชี้ที่มาของปัญหาเพื่อนำไปศึกษาหรือทดลอง

2. **ประเภททดลอง** โครงการที่มีลักษณะการออกแบบทดลองเพื่อศึกษาผลของตัวแปรต้น เพื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ โครงการประเภทนี้นักเรียนจะเริ่มตั้งแต่กำหนดคำถามที่ต้องการคำตอบ ตั้งสมมติฐาน กำหนดแหล่งข้อมูลที่จะศึกษา ปฏิบัติการข้อมูลเพื่อตอบคำถามรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ ขั้นตอนปฏิบัติเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างสมบูรณ์ การทำโครงการประเภททดลองควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้คือ กำหนดปัญหา ตั้งจุดประสงค์ ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการทดลอง ดำเนินการทดลอง รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลหรือแปรผลและสรุปผลการทดลอง

1. **ประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์** โครงการประเภทนี้ เป็นการประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์เพื่อใช้สอยต่าง ๆ สิ่งประดิษฐ์นี้อาจคิดขึ้นมาใหม่ หรือปรับปรุงจากของเดิม มีการกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา และทดสอบประสิทธิภาพของชิ้นงานด้วย

2. **ประเภททฤษฎีหลักการหรือแนวคิด** โครงการประเภทนี้เป็นการใช้จินตนาการของตนเอง มาอธิบายหลักการหรือแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอธิบายในรูปของสูตร ผู้ทำโครงการจะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี

## ใบความรู้

### บัตรเนื้อหา โตะที่ 3 เรื่อง ส่วนประกอบของโครงการ

วิชาสงขลา 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

#### ส่วนประกอบของโครงการ

แนวทางการทำโครงการไว้ว่า นักเรียนที่จะทำโครงการวิทยาศาสตร์ จะต้องเขียนเค้าโครงเสนอครูที่ปรึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ชื่อโครงการ ชื่อผู้ทำโครงการ ชื่อที่ปรึกษา ที่มาและความสำคัญของโครงการวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า สมมติฐาน (กรณีโครงการทดลอง) วิธีดำเนินงาน (วิธีการเครื่องมือ ระยะเวลา) ประโยชน์ หรือผลที่คาดว่าจะได้รับและเอกสารอ้างอิง

การเขียนรายงานโครงการ เป็นรูปแบบหนึ่งของการเสนอผลงานที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ต้นจนจบโครงการที่สมบูรณ์ควรมีส่วนประกอบดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ/โรงเรียน/พ.ศ. ที่จัดทำ
3. ชื่อครูที่ปรึกษา
4. บทคัดย่อสั้น ๆ ที่บอกเค้าโครงอย่างย่อ ๆ ประกอบด้วย เรื่อง/วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษาและสรุปผล
5. กิตติกรรมประกาศ แสดงความขอบคุณบุคคล หรือหน่วยงานที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือให้สำเร็จ
6. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
7. ที่มา และความสำคัญของโครงการ
8. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า
9. วิธีดำเนินการ
10. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
11. อภิปรายผล/ประโยชน์/ข้อเสนอแนะ
12. เอกสารอ้างอิง

**ใบความรู้**  
**บัตรเนื้อหา ใ้ที่ 4 เรื่อง ขั้นตอนการทำโครงการ**

รายวิชาสงขลา 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

**ขั้นตอนการทำโครงการ**

ขั้นตอนการทำโครงการไว้ดังนี้

**1. คิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษา** นักเรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดปัญหา แนวคิดและวิธีการจะใช้แก้ปัญหาตามความสนใจ ความอยากรู้ของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องเวลา ความรู้ความสามารถและแหล่งข้อมูลที่มี

**2. วางแผนในการทำโครงการ** นักเรียนจะต้องวางแผนการทำงานในทุกขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อป้องกันความผิดพลาดและสับสน ขั้นตอนดังกล่าวประกอบด้วย

2.1 การกำหนดปัญหาและขอบเขตของการศึกษา

2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ แนวคิด วิธีการที่จะมาใช้แก้ปัญหา สมมติฐานและนิยามเชิงปฏิบัติการ

2.3 การวางแผนรวบรวมข้อมูล และการค้นคว้าเพิ่มเติม

2.4 กำหนดวิธีดำเนินงาน ได้แก่ แนวทางการศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์ ที่ต้องใช้การออกแบบ การทดลอง การควบคุมตัวแปร การสำรวจ และรวบรวมข้อมูล การประดิษฐ์คิดค้น การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดระยะเวลา ในการทำงานแต่ละขั้นตอน

**3. ลงมือทำโครงการ** นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในข้อ 2 และถ้ามีปัญหาให้ขอคำแนะนำ ปรึกษาครูหรืออาจารย์ที่ปรึกษา

**4. การเขียนรายงาน** นักเรียนจะต้องเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าเป็นเอกสาร อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจ และทราบถึงปัญหาวิธีการ และผลสรุปที่ได้จากการศึกษา พร้อมอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป

## ใบความรู้

### บัตรเนื้อหา โตะที่ 5 เรื่อง การเขียนรายงานโครงการ

รายวิชาสงขลา 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

#### แนวทางการเขียนรายงาน

การเขียนรายงานโครงการ เป็นการเสนอผลงานที่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอดจนสำเร็จสมบูรณ์ แนวทางการเขียนรายงานโครงการไว้ดังนี้

1. **ปกหน้า** ประกอบด้วย ชื่อโครงการ ชื่อผู้จัดทำ และอาจารย์ที่ปรึกษา สถานที่ศึกษา (ชื่อโรงเรียน ที่อยู่โดยละเอียดที่ติดต่อทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์และหมายเลขโทรสาร ถ้ามี) วัน เดือน ปี ที่จัดทำ

2. **สารบัญ** สารบัญเรื่อง สารบัญภาพ สารบัญตาราง

3. **สารบัญกราฟ บทคัดย่อ** (เขียนเกี่ยวกับโครงการโดยย่อ เช่น วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และสรุปผลของการศึกษา)

4. **กิตติกรรมประกาศ** อาจเขียนคำขอบคุณที่ได้ช่วยเหลือไว้ในรายงานนี้ด้วยซึ่งนิยมเขียนไว้หลังบทคัดย่อ หรือหัวข้อสุดท้ายหลังข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตามลำดับก่อนหลังของหัวข้อต่าง ๆ ที่เสนอไว้นี้ ไม่ใช่เป็นเรื่องตายตัว บางคนอาจนิยมสลับหัวข้อ หรือยุบรวบบางหัวข้อเข้าด้วยกันหรืออาจแจกแจงหัวข้อละเอียดขึ้นก็ย่อมกระทำได้

5. **เนื้อเรื่องโครงการ** ประกอบด้วย

5.1 **บทที่ 1 บทนำ** ที่มาและความสำคัญของโครงการ (กล่าวถึงความเป็นมาเหตุฉงใจหรือปัญหาที่ศึกษา) ปัญหาที่ศึกษาหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า (ระบุจุดประสงค์ของการศึกษาหรือปัญหาที่ต้องการศึกษาให้ได้คำตอบ) สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ข้อความแสดงการคาดคะเนคำตอบล่วงหน้าก่อนทำการศึกษา โดยพื้นฐานจากการศึกษาจากเอกสารและจากข้อมูลอื่นๆ) ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง มีตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ตัวแปรควบคุม ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า (ระบุให้ชัดเจนว่างานนี้ทำกว้างแค่ไหน) และนิยามคำศัพท์ (ให้เขียนศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน เช่น ความเข้มข้นของสารเป็นเท่าไร, สลบ แปลว่าอะไร มีอาการอย่างไร)

5.2 **บทที่ 2 เอกสารและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา** (กล่าวถึงข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา วารสาร หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่ต้องนำมาใช้และเป็นแนวทางของการตั้งสมมติฐาน)

5.3 **บทที่ 3 วิธีดำเนินการ วัสดุและอุปกรณ์** (ระบุว่าใช้วัสดุ และอุปกรณ์ใดบ้างในจำนวนเท่าใดและปริมาณเท่าใดเป็นต้น) วิธีดำเนินการ (อธิบายวิธีการในการศึกษาค้นคว้าทุกขั้นตอนโดยละเอียด เช่น การออกแบบ การทดลอง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล)

5.4 **บทที่ 4 ผลการศึกษา** (ระบุผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ออกมา)

5.5 บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา เป็นการตอบปัญหาที่ศึกษา โดยสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาปัญหาว่าได้คำตอบอะไร แสดงความคิดเห็นต่อผลการศึกษาที่ได้ความหมายว่าอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไรเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของปัญหาที่ศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ (กล่าวถึงข้อคิดเห็นที่ได้จากการทำโครงการเช่นจะนำผลของการศึกษาไปใช้ประโยชน์อะไรบ้างและข้อคิดเห็นสำหรับการศึกษาค้นคว้า เรื่องในลักษณะแบบนี้ต่อไปในอนาคต)

7. เอกสารอ้างอิง (ระบุชื่อหนังสือ เอกสารตำราต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าในการทำโครงการควรเขียนให้ถูกต้องหลักการเขียนเอกสารอ้างอิงด้วย)

#### การนำเสนอโครงการ

แนวทางให้ผู้เรียนที่ทำโครงการได้เสนอผลงานเป็นการเผยแพร่ผลงาน ซึ่งมีการนำเสนอหลายวิธี ดังนี้บรรยายประกอบแผ่นใส/สไลด์ บรรยายประกอบแผงโครงการ การจัดเสนอผลงานภายในชั้นเรียน การจัดนิทรรศการภายในโรงเรียน การจัดนิทรรศการประจำปีของโรงเรียน การส่งผลงานเข้าร่วมในงานแสดง หรือประกอบภายนอกโรงเรียน





## ใบความรู้

### บัตรเนื้อหา โตะที่ 6 เรื่อง การประเมินโครงการ

รายวิชาสงขลา 1

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

#### การประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นการประเมิน เพื่อศึกษาข้อบกพร่อง ผลสำเร็จของงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน และสิ้นสุดการปฏิบัติงานแล้ว การประเมินผลมักจะประเมินตามจุดประสงค์ และการปฏิบัติงานจะต้องทำอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ และให้ผลย้อนกลับต่อผู้ปฏิบัติงาน เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย การประเมินผลโครงการเป็นหัวใจของการเรียนรู้ ที่สะท้อนภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่า กิจกรรมที่ทำไปนั้น บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร ได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรไปบ้างจากการทำโครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### แนวทางการประเมินโครงการ

การประเมินผลโครงการควรใช้การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือทำไปพร้อม ๆ กับการเรียนของผู้เรียน ยึดพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกเป็นสำคัญ เน้นการพัฒนาตนเองและการประเมินผลตนเอง ให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน มีการเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติได้ทุกบริบททั้งที่โรงเรียน บ้าน ชุมชนและสามารถสะสมคะแนนอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ในชีวิตจริง เอื้อต่อการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริง เน้นคุณภาพของผลงานซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้สู่ความสามารถของผู้เรียน เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง เช่นใช้ข้อมูลในการสังเคราะห์ อธิบายสรุป เป็นกฎทั่วไป ตั้งสมมติฐาน สรุปและแปรผล เป็นต้น วัดปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน ไม่เครียด สนับสนุนการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบร่วมกัน

#### วิธีการประเมินผล

1. การสังเกต เป็นวิธีการประเมินพฤติกรรมที่สามารถทำได้ทุกเวลาและสถานการณ์ ทั้งแบบมีและไม่มีเครื่องมือในการสังเกต
2. การสัมภาษณ์ การสอบถาม อาจมีลักษณะเป็นทางการหรือสัมภาษณ์ สอบถามขณะปฏิบัติโครงการก็ได้
3. วัดความรู้ความสามารถ ควรเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อดูความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ความเข้าใจ กับสิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากประสบการณ์ในการปฏิบัติโครงการรายงาน จะเป็นการเขียนรายงาน หรือประสบการณ์ในการทำโครงการได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองจากการที่ได้พูด หรือเขียนบรรยายสะท้อนความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดติดตามแนวทางการเรียนรู้ที่ผ่านประสบการณ์ขณะปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ

4. **เพิ่มผลงาน** เป็นการเก็บรวบรวมผลงานที่มีความโดดเด่นในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง ที่รวบรวมไว้  
อย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงความก้าวหน้า ความสำเร็จในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการติดตามพัฒนา  
การเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีต่อเนื่องการพัฒนาโครงการงาน

#### การพัฒนาโครงการงาน

อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมโครงการ คงไม่ยุติลงหลังจากการนำเสนอเท่านั้น หากแต่  
การเรียนรู้ที่มีความหมายนี้ จะถูกเชื่อมต่อกับการสะท้อนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เป็นลูกโซ่ไป  
เกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ ที่ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ดำเนินการค้นหาความรู้ไปอย่างต่อเนื่องลึกซึ้ง  
โดยกำหนดเป็นเรื่องหรือปัญหาใหม่ ที่อาจเป็นเรื่องที่ต่อเนื่องจากเรื่องเดิม เพื่อการหาคำตอบที่ยังสงสัย  
อยู่ หรือเป็นเรื่องใหม่ ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันแต่เป็นอีกมิติหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่กว้างขวาง  
ลุ่มลึกยิ่งขึ้นมีไหวพริบปฏิภาณยิ่งขึ้น



### แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

#### การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มร่วมมือ (Co-Op Co-Op)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชา สงขลา 1 รหัส ส. 31201

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา

ระยะเวลาเรียน 2 คาบ

#### 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น)

##### มาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.) พ.ศ. 2553

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ (1.4-1.6)
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.1-2.4)
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (3.1-3.4)
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (4.1-4.4)
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5.1-5.4)
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (6.1-6.4)

##### มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.ม.ศ. รอบสาม)

- ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี (1.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.1-2.3)
- ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น (4.1-4.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (5.4)

##### มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานที่ ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ส 4.1.2)

มาตรฐานที่ ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น (ส 4.2.2)

มาตรฐานที่ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (ส 4.3.1)

#### 2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ข้อที่ 1 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา พร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าได้

### 3. สารระสำคัญ (ความเข้าใจที่คงทน)

จังหวัดสงขลาเป็นเมืองหลักของศูนย์กลางความเจริญ มีชื่อเสียงด้านการประมง การท่องเที่ยว มีศูนย์กลางการค้าที่ทันสมัย มีการบริการที่หลากหลาย เป็นชุมทางการคมนาคมหลักและที่สำคัญเป็นท้องถิ่นที่อยู่อาศัยจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์และประโยชน์ของทรัพยากรต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลาอันมีผลต่อเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตของประชากร

### 4. มาตรฐานเนื้อหา

- 4.1 ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด อาณาเขตของจังหวัดสงขลา
- 4.2 สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดสงขลา
- 4.3 สัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา
- 4.4 คำขวัญของจังหวัดสงขลา
- 4.5 ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสงขลา
- 4.6 ลักษณะและประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ

### 5. มาตรฐานการปฏิบัติได้

- 5.1 บอกสาเหตุที่จังหวัดสงขลาเป็นแหล่งความเจริญได้
- 5.2 ระบุอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสงขลาได้
- 5.3 อธิบายลักษณะของสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลาได้
- 5.4 บอกประโยชน์ของทะเลสาบสงขลาได้
- 5.5 อธิบายลักษณะสภาพท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ได้
- 5.6 ระบุชื่ออำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลาได้
- 5.7 บอกคำขวัญและสัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลาได้
- 5.8 อธิบายลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดสงขลาได้

### 6. ทักษะคร่อมวิชา

- 6.1 ทักษะการสื่อสาร
- 6.2 ทักษะการนำเสนอ
- 6.3 ทักษะกระบวนการกลุ่ม
- 6.4 ทักษะการวาดภาพและสร้างแผนผังความคิด
- 6.5 ทักษะการเล่าเรื่อง
- 6.6 ทักษะการใช้แผนที่โดยชี้ตำแหน่ง

## 7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 7.1 มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
- 7.2 มีความสามัคคีและมีการพึ่งพาอาศัย

## 8. คำถามสำคัญ

- 8.1 (ความรู้ ความจำ) - บริเวณใดของจังหวัดสงขลาที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย
  - จังหวัดสงขลามีอำเภอใดบ้าง
  - ค่าขวัญของจังหวัดสงขลา มีว่าอย่างไร
  - สัญลักษณ์ใดเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสงขลา
  - จังหวัดสงขลา มีลักษณะภูมิอากาศและลักษณะ ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแบบใด
- 8.2 (ความเข้าใจ) - จังหวัดสงขลาเป็นแหล่งความเจริญเพราะเหตุใด
  - เหตุใดจังหวัดสงขลาจึงมีอากาศไม่ร้อนจัดจนเกินไป
  - ลักษณะสภาพท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นอย่างไร
  - ทะเลสาบสงขลามีประโยชน์อย่างไรบ้าง
- 8.3 (นำไปใช้) - ในฐานะนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความเจริญให้จังหวัดสงขลา
- 8.4 (วิเคราะห์) - หากนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นท้องถิ่นของตนแล้วจะมีผลอย่างไร
- 8.5 (สังเคราะห์) - สรุปสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา
- 8.6 (ประเมินค่า) - ในปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติใดที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์มากที่สุด และใช้วิธีการใดจึงจะเหมาะสม

## 9. กิจกรรมการเรียนการสอน

วิธีการสอน แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มร่วมมือ (Co-Op Co-Op)

เรื่อง สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา

คาบที่ 1-2

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม แบ่งกลุ่ม แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

แจ้งจุดประสงค์และการทำงานกิจกรรม

- แบ่งกลุ่มนักเรียน แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจ้งจุดประสงค์ และการทำงานกิจกรรมให้นักเรียนทราบและเตรียมตัวปฏิบัติ

- นำเข้าสู่บทเรียนโดยการทักทาย สันทนาและทบทวนเรื่องที่เรียนในคาบก่อน หลังจากนั้น  
แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งเรียนรู้และมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

**ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน** นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมาย  
งานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

- นักเรียนรับใบความรู้จากครู แล้วร่วมกันบอกสาเหตุที่จังหวัดสงขลาเป็นแหล่งความเจริญ  
ระบุดาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสงขลา อธิบายลักษณะของสภาพทางภูมิศาสตร์ บอกประโยชน์ของทะเลสาบ  
สงขลา อธิบายลักษณะสภาพท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ ระบุชื่ออำเภอต่าง ๆ บอกคำขวัญและสัญลักษณ์  
อธิบายลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดสงขลา โดยการสุ่มชื่อนักเรียนจากครู  
ประมาณ 7-8 คน

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่  
ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือ (Co-Op Co-Op) ในการทำกิจกรรม ขั้นตอนกิจกรรมมี 8  
ขั้นตอนได้แก่

3.1 กำหนดขอบข่ายประเด็นหรือเนื้อหาตามจุดประสงค์ให้ผู้เรียนได้ศึกษา

3.2 ผู้เรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเพื่อกำหนดหัวข้อที่จะศึกษา

3.3 กำหนดกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกมีความสามารถละกัน

3.4 แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา

- หัวข้อที่จะศึกษา กลุ่มที่ 1 ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด อาณาเขตของจังหวัดสงขลา กลุ่มที่ 2  
สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดสงขลา กลุ่มที่ 3 สัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา กลุ่มที่ 4 คำขวัญของจังหวัด  
สงขลา และกลุ่มที่ 5 ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสงขลา

3.5 สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันกำหนดหัวข้อย่อย แล้วแบ่งหน้าที่รับผิดชอบโดยให้สมาชิกแต่ละ  
คนเลือกศึกษาหัวข้อย่อยคนละหนึ่งหัวข้อ

3.6 สมาชิกนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม มีการอ่านทบทวนและปรับแต่งภาษาให้ผลงาน  
กลุ่มที่ทำร่วมกันมีความสละสลวยต่อเนื่อง เตรียมผู้ที่จะนำเสนอผลงานกลุ่ม

3.7 นำผลงานกลุ่มเสนอต่อชั้นเรียน

3.8 ทุกกลุ่มช่วยกันประเมินผลโดยประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มและผลงานกลุ่ม

- นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท

**ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้ว  
หรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มเป็นรายบุคคล ผู้เรียนบางคนอาจต้อง  
ซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

**ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน  
ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและ  
พิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

## 10. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- 10.1 (สื่อเทคโนโลยี) กระดานขบรูฟ, ปากกาเคมี, แผนที่ และสี่เทียน
- 10.2 (สื่อสิ่งพิมพ์) ใบงาน, แผนผังความคิด, แบบทดสอบและใบความรู้
- 10.3 (สื่อบุคคล) -
- 10.4 (แหล่งเรียนรู้) ห้องเรียน, ห้องสมุดโรงเรียน

## 11. หลักฐานและวิธีการประเมิน

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
1. แผนผังความคิด	ประเมินการมีส่วนร่วม การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา การตรงต่อเวลาและการตอบคำถาม
2. ใบงาน	ประเมินจากความถูกต้องของคำตอบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด
3. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ
4. แบบทดสอบ	ประเมินจากการทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ถูกต้อง

## 12. เกณฑ์การประเมิน

### ความสามารถในด้านการสร้างแผนผังความคิด

ระดับคุณภาพ	คะแนน
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา ตอบคำถามได้	5
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา	4
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา	3
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์	2
มีส่วนร่วม	1

### ความสามารถในด้านการทำใบงาน

ระดับคุณภาพ	คะแนน
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด	4
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย	3
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น	2
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์	1

ความสามารถในด้านการทำงานกลุ่ม

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ	5
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้	4
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล	3
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา	2
ประเมินความสามัคคี	1

ความสามารถในด้านการทำแบบทดสอบ

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 10 ข้อ	5
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 8 ข้อ	4
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 6 ข้อ	3
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 4 ข้อ	2
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 2 ข้อ	1

ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ  
(.....)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1).....

.....

.....

(ชั่วโมงที่ 2).....

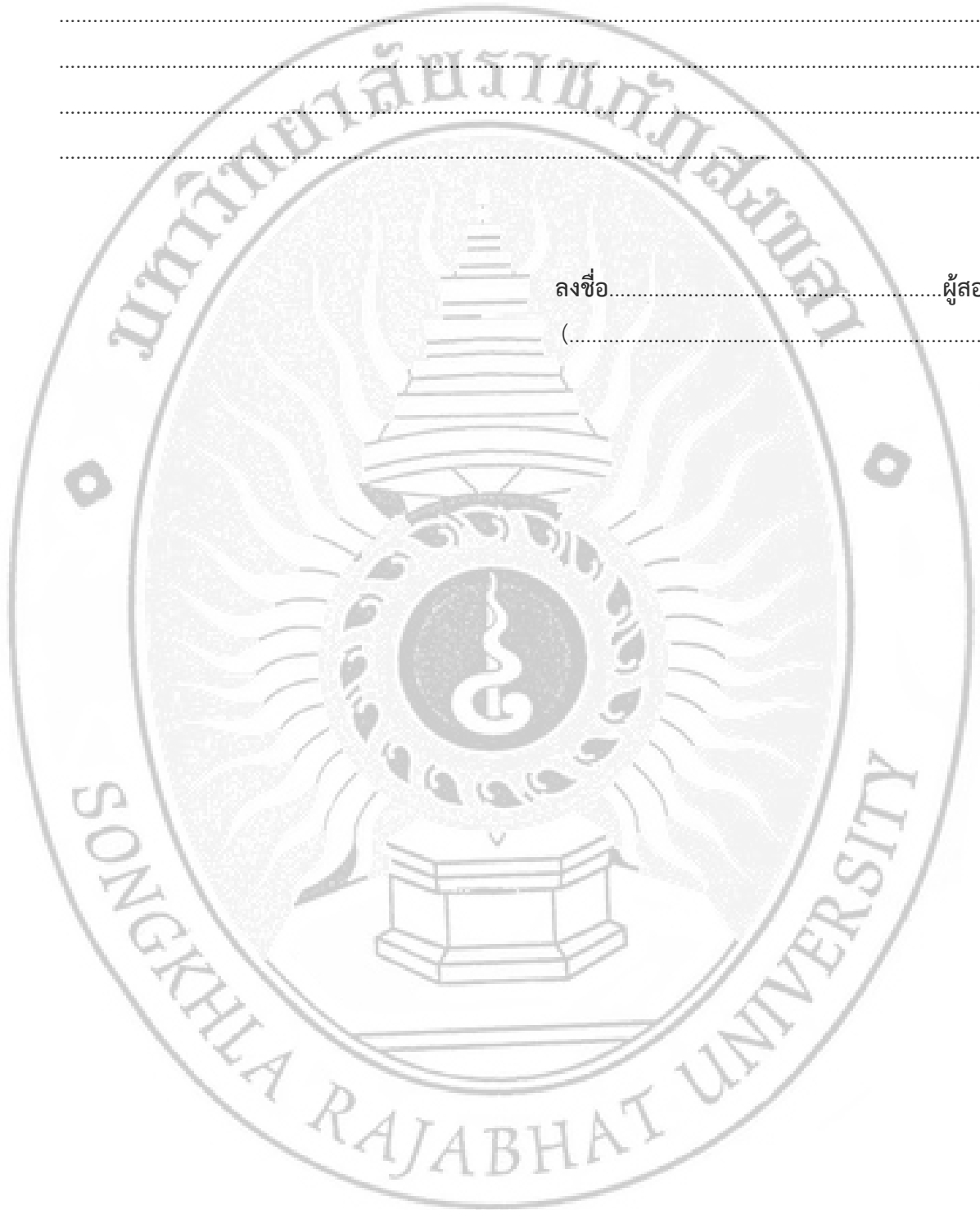
.....

.....



ข้อเสนอแนะ

.....  
.....  
.....  
.....  
.....



ลงชื่อ.....ผู้สอน  
(.....)

## ใบความรู้

### เรื่องสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา

รายวิชา สงขลา 1 รหัสวิชา ส. 31201

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4

#### สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาอยู่ทางภาคใต้ เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญยิ่งจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ตอนล่าง คือ เป็นเมืองหลักของศูนย์กลางความเจริญทางด้านต่าง ๆ มีชื่อเสียงด้านการประมง การท่องเที่ยว มีหาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางการค้าที่ทันสมัย การบริการที่หลากหลาย เป็นชุมทางการคมนาคมหลักของภาคใต้ มีเมืองชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

#### 1. สภาพภูมิศาสตร์

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของคาบสมุทรภาคใต้ มีชายฝั่งทะเลยาวถึง 155 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพ โดยการเดินทางทางทะเลประมาณ 725 กิโลเมตร โดยทางรถไฟประมาณ 947 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ตามทางยาวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เลียบฝั่งตะวันตกประมาณ 1,300 กิโลเมตร และเลียบชายฝั่งตะวันออกประมาณ 1,125 กิโลเมตร

##### 1.1 ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 6 องศา 14 ลิปดาเหนือ ถึงละติจูด 7 องศา 56 ลิปดาเหนือ และ ลองจิจูด 101 องศา 30 ลิปดาตะวันออก ถึง 106 องศา 20 ลิปดาตะวันออก

##### 1.2 รูปร่าง

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นคาบสมุทรอ่าวไทย มีลักษณะแคบและยาวยื่นลงมาทางตอนใต้ซึ่งเรียกว่า คาบสมุทรสทิงพระกับส่วนที่เป็นแผ่นดินกว้างใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ สองส่วนนี้สามารถติดต่อคมนาคมโดยมีสะพานติณสูลานนท์เชื่อม

สะพานติณสูลานนท์ เป็นสะพานข้ามทะเลสาบสงขลาชาวสงขลาเรียกว่า สะพานป่าเปรม เป็นสะพานที่ยาวที่สุดของประเทศไทย เริ่มก่อสร้างเมื่อต้นปี พ.ศ. 2527 ด้วยเงินงบประมาณ 165,913,400 บาท แบ่งออกเป็น 2 สะพาน คือ สะพานแรก เชื่อมอำเภอเมืองสงขลาตรงบ้านน้ำกระจายกับชายฝั่งตอนใต้ของเกาะยอ (เป็นสะพานอยู่ในทะเลสาบสงขลา) ยาวประมาณ 1 กิโลเมตร สะพานที่สอง เชื่อมอำเภอสิงหนคร ตรงฝั่งบ้านเขาเขียวกับตอนเหนือของเกาะยอ อำเภอเมืองสงขลา รวมความยาวของสะพานของสะพานทั้งหมดนับรวมกับถนนบนเกาะยอที่เชื่อมสองสะพานให้ติดต่อกันยาวประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เวลาในการสร้าง 2 ปี ได้มีการทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2529 โดยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธานในพิธี

**ทางตอนเหนือ** เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบสงขลาและที่ราบริมทะเล

**ทางทิศตะวันออก** ตลอดแนวจากจังหวัดนครศรีธรรมราชถึงจังหวัดปัตตานีเป็นที่ราบริมฝั่งทะเลและมีทรายยาว 155.7 กิโลเมตร

**ทิศตะวันตกและทิศใต้** เป็นพื้นที่ลาดชัน เนินเขา และทิวเขาสูงมีเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาสันกาลาศรีเป็นแนวเขตระหว่างเขตจังหวัดพัทลุง สตูล และสหพันธรัฐมาเลเซียในที่ราบตอนกลางมีภูเขาเตี้ย ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เขาตังกวน มียอดสูง 80 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล และเขาคอหงส์ มียอดเขาสูง 389 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล

ฝั่งทะเลตะวันออก มีเกาะอยู่ 3 เกาะ คือเกาะหนูมีพื้นที่ 92 ไร่ อยู่ห่างจากหาดสมิหลาออกไป 2.5 กิโลเมตร เกาะแมว อยู่เหนือเกาะหนู มีพื้นที่ประมาณ 25 ไร่ อยู่ห่างจากหาดสมิหลา 3.5 กิโลเมตร เกาะขาม อยู่ห่างตะวันออกเฉียงใต้ในเขตอำเภอจะนะ มีพื้นที่ประมาณ 25 ไร่ อยู่ห่างจากปากน้ำสะกอม 2 กิโลเมตร

### 1.3 ขนาด

จากแผนที่ทหารชุด L 7017 สงขลามีพื้นที่ 7,393.889 ตารางกิโลเมตร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ประเทศและเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคใต้ รองจากสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

### 1.4 อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง
- ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปัตตานี ยะลา รัฐเคดาห์และรัฐเปอร์ลิสของประเทศมาเลเซีย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะเลบริเวณอ่าวไทย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสตูล

## 2. สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดสงขลา

สงขลาในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 16 อำเภอ ได้แก่ 1. อำเภอเมืองสงขลา 2. อำเภอหาดใหญ่ 3. อำเภอสะเดา 4. อำเภอรัตนภูมิ 5. อำเภอระโนด 6. อำเภอสทิงพระ 7. อำเภอจะนะ 8. อำเภอนาทวี 9. อำเภอเทพา 10. อำเภอสะบ้าย้อย 11. อำเภอควนเนียง 12. อำเภอกระแสสินธุ์ 13. อำเภอนาหม่อม 14. อำเภอสิงหนคร 15. อำเภอบางกล่ำและ 16. อำเภอลงขัน

## 3. สัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา

สัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา คือ หอยสังข์อยู่ในพานแว่นฟ้า ว่าที่ร้อยตรี ธีระศักดิ์ลิมนนุชฎี ได้กล่าวถึงที่มาของตราประจำจังหวัดสงขลาไว้ดังนี้

**3.1 ตราประจำจังหวัดสงขลา** เป็นภาพหอยสังข์ อยู่ในพานแว่นฟ้า ซึ่งยังค้นหาหลักฐานของความหมายได้ไม่แน่ชัด สำหรับตราสังข์นี้ได้รับการยืนยันจากพระราชศีลสังวร วัฒนชัยมามาว่า ในสมัยรัชกาลที่ 6 พระราชทานเครื่องหมายตราสังข์ตั้งพานเป็นตราตั้งสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช ซึ่งตั้งที่ว่าการมณฑลอยู่ที่สงขลา ครั้นยุบมณฑลแล้วสงขลาที่ใช้ตราสังข์เป็นเครื่องหมายประจำจังหวัดมาจนถึงปัจจุบัน

3.2 นายบันเทิง พูลศิลป์ หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา ชี้แจงว่าเคยทราบจากท่านผู้ใหญ่ท่านหนึ่งเมื่อหลายปีมาแล้ว หอยสังข์ เคยเป็นตรากระดุมเสื้อฉลองพระองค์ของกรมหลวงสงขลานครินทร์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมบรมราชชนกและต่อมารัชกาลที่ 6 ใช้เครื่องหมายเป็นเครื่องหมายสังข์เป็นเครื่องหมายในธงลูกเสือประจำกองลูกเสือมณฑลนครศรีธรรมราช ต่อมากรมศิลปากรจึงได้ออกแบบตราสังข์ใช้เป็นเครื่องหมายตราจังหวัดสงขลา

#### 4. คำขวัญของจังหวัดสงขลา

คือนกน้ำเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานป๋า ศูนย์การค้าแดนใต้

#### 5. ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสงขลามีภูมิอากาศประเภทมรสุมในเขตร้อน อุณหภูมิอยู่ในระดับสูงที่ค่อนข้างคงที่ โดยมีอากาศไม่ร้อนจัดจนเกินไปเนื่องจากมีพื้นที่ใกล้กับทะเลอ่าวไทยจึงได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านมา จังหวัดสงขลามี 2 ฤดูกาล คือฤดูร้อน และฤดูฝน

#### 6. ลักษณะและประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ

##### 6.1 ทรัพยากรป่าไม้

##### 6.1.1 ป่าไม้

หรือป่าบก จำนวนพื้นที่ป่าของจังหวัดสงขลาได้ลดน้อยลงเนื่องจากการบุกรุกเพื่อหาที่ทำกินของประชาชน และพ่อค้าผู้ผลิตที่ต้องการใช้ทรัพยากรป่าไม้ สภาพป่าโดยทั่วไปของจังหวัดเป็นป่าดงดิบหรือป่า ดิบชื้น มีไม้ที่สำคัญและมีคุณค่าทางเศรษฐกิจคือไม้ยาง ไม้ไข่เขียว ไม้กระบาก ไม้ตะเคียนทอง ไม้ตะเคียนทราย ไม้พะยอม ไม้สยา ไม้จำปา และไม้หลุมพอ เป็นต้น และยังมีผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ได้จากป่าที่สำคัญเช่น ฟิน ถ่าน หวาย และไม้ไผ่ ป่าไม้นอกจากจะมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของจังหวัดสงขลาในการนำมาใช้เพื่อการประปา การอุปโภคบริโภค การเกษตร การชลประทาน การอุตสาหกรรมและอื่น ๆ ป่าที่สำคัญ เช่นป่าสงวนแห่งชาติเทือกเขาสันกาลาศีรี ป่าสงวนแห่งชาติควนราสอ ป่าเทือกเขาแก้ว เป็นต้น

##### 6.1.2 ป่าชายเลน

ในจังหวัดสงขลาป่าชายเลนจะอยู่บริเวณตอนล่างของทะเลสาบระหว่างอำเภอเมืองสงขลา และอำเภอหาดใหญ่ พบกระจายอยู่เป็นหย่อม ๆ พันธุ์ไม้ที่พบในป่าชายเลน คือเสม็ดและจาก เป็นต้น ป่าชายเลนมีคุณค่าที่สำคัญในการเป็นที่อยู่อาศัยและขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำนานาชนิด และยังมี ความสำคัญในการเป็นกำแพงธรรมชาติเพื่อรักษาและป้องกันการพังทลายของดิน ลักษณะของป่าชายเลนนั้นจะเหนียวที่อัดตัวกันแน่นเป็นส่วนใหญ่ ดินชายเลนจะมีสีน้ำเงินถึงดำ บริเวณที่อยู่ห่างจากฝั่งเข้าไปด้านในจะเป็นบริเวณที่เป็นดินเหนียวจัด มีชั้นของดินตะกอนและชั้นอินทรีย์วัตถุอยู่ด้านบน

## 6.2 ทรัพยากรดิน

### 6.2.1 ที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล

ได้แก่บริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของจังหวัดสงขลา เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำทะเล ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

1) **บริเวณที่เป็นสันหาด** เกิดจากการซัดเอาทรายขึ้นไปกองสะสมทำให้เกิดเป็นสันหาดทรายขาวตลอดแนวชายฝั่งของจังหวัด โดยดินที่พบส่วนใหญ่เป็นดินทรายจัดตลอดชั้นดิน พบทั่วไปบริเวณชายทะเลของอำเภอระโนด สทิงพระ จะนะและเทพา

2) **บริเวณที่ราบลุ่มน้ำทะเลท่วมถึง** เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำทะเลและตะกอนน้ำกร่อย ดินเป็นดินเหนียวเลนและไม่มีโครงสร้างของชั้นดิน บริเวณปากแม่น้ำและบริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาปัจจุบันเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่ขึ้นอยู่ทั่วไป

3) **บริเวณที่ราบลุ่มน้ำทะเลเคຍท่วม** เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำจืดหรือตะกอนน้ำกร่อยบนตะกอนน้ำทะเล ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มทะเลสาบของอำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ และบริเวณที่ราบลุ่มติดทะเลสาบของอำเภอควนเนียง อำเภอบางกล่ำ อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นดินเหนียวสีเขียวหรือน้ำเงินแกมเขียว ปัจจุบันบริเวณนี้ใช้ทำนาปลูกข้าว

4) **บริเวณที่ลุ่มชื้นแฉะ หรือที่ลุ่มต่ำที่มีน้ำท่วมขัง** พบเป็นที่ราบลุ่มทางตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอระโนด ซึ่งเกิดจากการตื้นเขินส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลาซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำจืดบนตะกอนน้ำทะเล ปัจจุบันบางแห่งมีน้ำแช่ขังตลอดปี มีพืชพรรณธรรมชาติพวก กก จูด ผักกูด และพืชไม้อื่น ๆ ขึ้นอยู่บ้าง

5) **บริเวณที่เป็นทะเลสาบ** ได้แก่บริเวณที่เป็นทะเลสาบสงขลา และทะเลหลวง ซึ่งในอดีตทะเลสาบทั้งสองนี้เชื่อมต่อเป็นทะเลสาบเดียวกันปัจจุบันถูกแยกออกเป็น 2 ส่วน แต่ไม่แยกโดยเด็ดขาด สามารถถ่ายเทซึ่งกันและกันได้ โดยทั่วไปน้ำในทะเลหลวงส่วนใหญ่จะเป็นน้ำจืด ส่วนในทะเลสาบสงขลาจะเป็นน้ำเค็มจัดในฤดูแล้ง จึงเป็นเหตุให้น้ำในทะเลหลวงเค็มไปด้วย

### 6.2.2 ธรณีสัณฐานที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ

ได้แก่บริเวณที่เกิดจากตะกอนลุ่มน้ำทับถมจากลำน้ำต่าง ๆ ที่ไหลมาจากเทือกเขาทางด้านใต้ และตะวันตกของจังหวัดซึ่งไหลลงสู่ทะเลทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศต่าง ๆ ขนานไปกับลำน้ำซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่ได้ดังนี้

1) **บริเวณที่เป็นสันดินริมน้ำ** คือบริเวณที่เป็นเนินดิน 2 ฝั่งลำน้ำยาวขนานไปกับลำน้ำ มักพบดินที่มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายมีการระบายน้ำได้ดี มักเป็นที่ตั้งของชุมชน ใช้ดินสำหรับปลูกพืชยืนต้น ไม้ผลและยางพารา

2) **บริเวณที่ราบลุ่มตะกอนลำน้ำ และลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ** ได้แก่บริเวณที่ราบลุ่มตอนในทั้งหมด เป็นบริเวณที่อยู่ถัดจากสันดินริมน้ำ หรือถัดจากลำน้ำออกมา มีพื้นที่ราบเรียบ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ปัจจุบันเป็นพื้นที่ลุ่มใช้ทำนา พื้นที่ถัดจากพื้นที่ลุ่มใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผลและเป็นที่ตั้งของชุมชน

3) **บริเวณลานตะพักลำน้ำเก่า** มีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่นลาดลอนชันเนื่องจากถูกลำธารขนาดเล็กไหลผ่าน และเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรณีที่กัดเซาะของทางน้ำจึงเปลี่ยนแปลงไป พบมากบริเวณอำเภอสะเดา ทางตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอหาดใหญ่ และทางใต้ของอำเภอเทพาเป็นดินที่ระบายน้ำได้ดี พืชพรรณส่วนใหญ่ได้แก่ ยางพารา มะพร้าว ไม้พุ่มเตี้ยหรือป่าไผ่

### 6.2.3 บริเวณที่ลาดเชิงเขา หรือเนินเตี้ย

เป็นพื้นที่ที่พบบริเวณที่ลาดเชิงเขาของเทือกเขาต่าง ๆ และเนินเขาเตี้ย ๆ ปัจจุบันเป็นพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกทำลายกลายเป็นป่าละเมาะหรือบางบริเวณใช้ปลูกยางพารา

## 6.3 แหล่งน้ำ

6.3.1 **ทะเลสาบสงขลา** เป็นทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 1,051 ตารางกิโลเมตรติดต่อกัน 3 จังหวัด คือ สงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยแหล่งน้ำ 3 ส่วนคือ

1) **ทะเลสาบตอนนอกทั้งหมด** น้ำจะมีความเค็มมากที่สุดและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล

2) **ทะเลสาบทางด้านตะวันออกของทะเลสาบตอนใน** จะเป็นน้ำเค็มและกร่อย

3) **ทะเลสาบตอนใน** จะเป็นน้ำกร่อยและจืด

6.3.2 **น้ำในทะเลสาบถูกนำมาใช้ประโยชน์** ต่างกันไปในทะเลสาบแต่ละส่วนเช่นเพื่อ

1) **ใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค** เฉพาะที่เป็นน้ำจืด

2) **การประมงมีความสำคัญที่สุด** ในทะเลสาบตอนนอกและตอนในเนื่องจากมีทั้งน้ำกร่อยและน้ำเค็ม ทำให้ทะเลสาบมีสภาพเหมาะสมสำหรับการวางไข่และเจริญเติบโตของสัตว์น้ำหลายชนิด เช่น ปลา กุ้งกุลาดำ

3) **การนันทนาการมีการใช้ทะเลสาบเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ** เช่นการท่องเที่ยวชมนกน้ำในทะเลสาบตอนใน (คูซุด)

4) **การขนส่ง** บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกโดยเฉพาะท่าเรือน้ำลึกเป็นแหล่งขนส่งสินค้าทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดสงขลา

5) **เป็นแหล่งรองรับของเสีย** จากแหล่งชุมชน และอุตสาหกรรมในลักษณะทิ้งน้ำเสียลงสู่ทะเลสาบหรือผ่านคลองต่าง ๆ ที่ไหลลงสู่ทะเลสาบ

6) **เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ**

### 6.3.3 ลำคลอง

1) **คลองอู่ตะเภา** ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันการาศีร์และเขาชีนา (เขาแก้ว) ในตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จัดเป็นคลองที่สำคัญมากที่สุดของชุมชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ เนื่องจากต้องใช้ประโยชน์ในการผลิตน้ำประปาเพื่อการเกษตร การประมงและการคมนาคมขนส่ง

2) **คลองเตย** เป็นคลองที่ใช้เป็นคลองระบายน้ำเสียจากแหล่งชุมชน

3) **คลองรัตภูมิ** ต้นน้ำเกิดจากภูเขาหลวงของทิวเขานครศรีธรรมราชผ่านอำเภอรัตนภูมิ ลงสู่ทะเลสาบสงขลาที่บ้านปากบาง

4) **คลองนาทวี** ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศรีไหลไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอนาทวี อำเภोजะนะ ไปรวมกับคลองสะกอม ไหลลงสู่อ่าวไทยที่บ้านปากบางสะกอม

5) **คลองนาทับ** ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาตอนกลางของจังหวัดในตำบลนาหว้า อำเภोजะนะไหลผ่านอำเภोजะนะและอำเภอนาทวี ลงสู่อ่าวไทยที่บ้านปากบาง นาทับ เป็นคลองน้ำกร่อย

6) **คลองเทพา** ต้นน้ำเกิดจากเขาคีไต้ก๊กของเทือกเขาสันกาลาศรี ไหลผ่านอำเภอสะบ้าย้อยและอำเภอเทพา ลงสู่อ่าวไทยที่บ้านบางเทพาเชื่อมโยงกับคลองอื่น ๆ เช่น คลองพะวง คลองสำโรง คลองระโนด เป็นต้น

6.4 **ทรัพยากรประมง** สงขลาเป็นจังหวัดที่มีการทำประมงแบบครบวงจร ที่มีทั้งประมงน้ำจืด และประมงน้ำกร่อยโดยมีกิจกรรมที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการทำประมง เช่น มีท่าเทียบเรือ มีอู่ซ่อมเรือ โรงน้ำแข็ง โรงงานแปรรูปอาหารสัตว์ ตลอดจนทางคมนาคมที่ทันสมัย แหล่งทำประมงที่สำคัญ คือ

#### 6.4.1 ทะเลสาบสงขลา

6.4.2 **ทะเลลึก** จังหวัดสงขลาจัดเป็นแหล่งที่มีการประมงที่ใหญ่ที่สุดของภาคใต้

6.5 **ทรัพยากรแร่ธาตุ** จังหวัดสงขลามีทรัพยากรแร่ธาตุอยู่หลายชนิด เช่น แร่ดีบุก วุลเฟรม แกรนิต หินปูน และหินดินดาน

ในปี 2546 จังหวัดสงขลามีเหมืองแร่สัมปทานและเปิดทำการแล้ว จำนวน 10 แห่ง คนงาน 211 คน มีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่และค่าธรรมเนียม 2,072,583,96 บาท แร่ธาตุที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ได้แก่

6.4.1 **แร่ดีบุก** พื้นที่พบ ต.ท่าหม่อไทร อ.จะนะ

6.4.2 **หินดินดาน** (เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์), หินควอตซ์, หินคอร์ตไซต์, หินทราย (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) พื้นที่พบ ต.เกาะสะบ้า อ.เทพา

6.4.3 **หินอุตสาหกรรมชนิดหินแกรนิต** (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ ต.คูหาใต้ ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ

6.4.4 **แร่หินประดับชนิดหินแกรนิต** พื้นที่พบ ต.ท่าหม่อไทร อ.จะนะ

## แบบฝึกหัด

คำสั่ง จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. จังหวัดสงขลาเป็นแหล่งความเจริญเพราะเหตุใด
2. จังหวัดสงขลาบริเวณใดบ้างที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย
3. สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา มีลักษณะอย่างไร
4. บอกประโยชน์ของทะเลสาบสงขลา
5. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะสภาพท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นแบบใด
6. จังหวัดสงขลา มีอำเภอใดบ้าง
7. คำขวัญของจังหวัดสงขลา มีว่าอย่างไร
8. สัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา มีว่าอย่างไร
9. จังหวัดสงขลา มีลักษณะภูมิอากาศแบบใด
10. หวัดสงขลา มีลักษณะทรัพยากรธรรมชาติเป็นแบบใดบ้าง จงอธิบาย
11. เหตุใดจังหวัดสงขลาจึงมีอากาศไม่ร้อนจัดจนเกินไป
12. ในฐานะนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความเจริญให้จังหวัดสงขลา
13. หากนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นท้องถิ่นของตนแล้วจะมีผลอย่างไร
14. ในปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติใดที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์มากที่สุดแล้วใช้วิธีการใดจึงจะเหมาะสม



## แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

### การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (Jigsaw)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชา สงขลา 1 รหัส ส. 31201

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย ลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา ระยะเวลาเรียน 2 คาบ

#### 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น)

##### มาตรฐานการศึกษา ระดับชั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.) พ.ศ. 2553

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ (1.4-1.6)
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.1-2.4)
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (3.1-3.4)
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (4.1-4.4)
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5.1-5.4)
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (6.1-6.4)

##### มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.ม.ศ. รอบสาม)

- ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ (1.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.2-2.3)
- ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น (4.1-4.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (5.4)

##### มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานที่ ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ส 4.1.2)

มาตรฐานที่ ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น (ส 4.2.2)

มาตรฐานที่ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (ส 4.3.3, ส 4.3.3, ส 4.3.4, ส 4.3.5)

## 2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ข้อที่ 2 นักเรียนมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตพร้อมทั้งสังเคราะห์และประเมินค่าได้

## 3. สาระสำคัญ (ความเข้าใจที่คงทน)

ความเข้าใจโครงสร้างทางสังคมอย่างท่องแท้มีผลดีต่อการศึกษาสังคมของมนุษย์ในความเข้าใจโครงสร้างทางสังคมอย่างท่องแท้มีผลดีต่อการศึกษาสังคมของมนุษย์ในแต่ละหน้าที่ทำให้มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนของสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งลักษณะสังคมของจังหวัดสงขลาโดยทั่วไปเป็นสังคมเกษตรกรรม เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันส่งผลให้การดำรงชีวิตผูกพันกับสถาบันครอบครัวอย่างแน่นแฟ้น จึงต้องมีความรู้ในการปกครอง การศึกษา ภาวะประชากรกับการพัฒนาท้องถิ่น ค่านิยมพื้นฐาน โลกทัศน์ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้าน

## 4. มาตรฐานเนื้อหา

- 4.1 ลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพ
- 4.2 อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
- 4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากร

## 5. มาตรฐานการปฏิบัติได้

- 5.1 บอกชื่อหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอที่ตั้งบ้านเรือนของนักเรียนได้
- 5.2 อธิบายลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อทรัพยากรธรรมชาติ การประกอบอาชีพ การตั้งถิ่นฐานของประชากรในจังหวัดสงขลามาพอสังเขปได้
- 5.3 วิเคราะห์อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของจังหวัดสงขลาได้
- 5.4 บอกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในจังหวัดสงขลาได้

## 6. ทักษะक्रमวิชา

- 6.1 ทักษะการสื่อสาร
- 6.2 ทักษะการนำเสนอ
- 6.3 ทักษะกระบวนการกลุ่ม
- 6.4 ทักษะการวาดภาพและสร้างแผนที่
- 6.5 ทักษะการเล่าเรื่อง
- 6.6 ทักษะการใช้แผนที่โดยชี้ตำแหน่ง

## 7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 7.1 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

7.2 มีความสามัคคีและมีการพึ่งพาอาศัย

## 8. คำถามสำคัญ

- 8.1 (ความรู้ ความจำ) - ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในจังหวัดสงขลา มีอะไรบ้าง
- 8.2 (ความเข้าใจ) - อธิบายลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อทรัพยากรธรรมชาติ การประกอบอาชีพ การตั้งถิ่นฐานของประชากรในจังหวัดสงขลา
- 8.3 (นำไปใช้) - นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในสืบทอดอาชีพในการดำเนินชีวิตของชาวสงขลา
- 8.4 (วิเคราะห์) - หากนักเรียนและชาวสงขลาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นท้องถิ่นของตนแล้วจะมีผลอย่างไรบ้างต่อประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา
- เหตุใดอิทธิพลของสภาพแวดล้อมจึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา
- 8.5 (สังเคราะห์) - สรุปลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา
- 8.6 (ประเมินค่า) - สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของจังหวัดสงขลามีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยเฉพาะด้านมากที่สุดใด และเพราะเหตุใด
- การที่สภาพแวดล้อมหลายด้านส่งผลให้เกิดอิทธิพลในการดำเนินชีวิตของประชากรประสบกับปัญหา จะมีใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบใดเพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงมากไปกว่านี้ และเพื่อไม่ให้วัฒนธรรมดั้งเดิมเสื่อมสลายไปในอนาคต

## 7. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

วิธีการสอน แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (Jigsaw)

เรื่อง ลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

ชั่วโมงที่ 1-2

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม แบ่งกลุ่ม แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

แจ้งจุดประสงค์และการทำกิจกรรม

- แบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

- นักเรียนรับใบความรู้จากครู แล้วบอกชื่อหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอที่ตั้งบ้านเรือนของนักเรียน ที่อาศัยปัจจุบันอยู่ในจังหวัดสงขลา อธิบาลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อทรัพยากรธรรมชาติ การประกอบอาชีพ การตั้งถิ่นฐานของประชากร วิเคราะห์อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางทรัพยากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม บอกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในจังหวัดสงขลา โดยการสุ่มชื่อจากครูประมาณ 5-6 คน

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (jigsaw) ในการทำกิจกรรม มีขั้นตอนกิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ครูแบ่งเนื้อหาที่เรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม

- แบ่งหัวข้อออกเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เรื่องลักษณะการตั้งถิ่นฐาน กลุ่มที่ 2 เรื่องการประกอบอาชีพ กลุ่มที่ 3 เรื่องอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร กลุ่มที่ 4 เรื่องอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ กลุ่มที่ 5 เรื่องอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม กลุ่มที่ 6 เรื่องอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม และกลุ่มที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากร

3.2 จัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถละกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน โดยสร้างเป็นแผนผังความคิดลงในกระดาษ A 4 ทุกคน

3.3 ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” โดยนำแผนผังความคิดของตนจากกลุ่มบ้านมาอภิปรายร่วมกัน

3.4 สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

3.5 ครูทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

**ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ผู้เรียนบางคนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

**ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

## 9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- |                     |  |
|---------------------|--|
| 9.1 (สื่อเทคโนโลยี) | รูปภาพ   |
| 9.2 (สื่อสิ่งพิมพ์) | ใบงาน, แผนผังความคิด, แบบทดสอบ, แผนภูมิแท่ง, ใบความรู้ |
| 9.3 (สื่อบุคคล)     | -  |
| 9.4 (แหล่งเรียนรู้) | ห้องเรียน, ห้องสมุดโรงเรียน                            |

## 10. หลักฐานและวิธีการประเมิน

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
1. แผนผังความคิด	ประเมินการมีส่วนร่วม การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา การตรงต่อเวลาและการตอบคำถาม
2. ใบงาน	ประเมินจากความถูกต้องของคำตอบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด
3. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ
4. แบบทดสอบ	ประเมินจากการทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ถูกต้อง

## 11. เกณฑ์การประเมิน

### ความสามารถในด้านการสร้างแผนผังความคิด

ระดับคุณภาพ	คะแนน
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา ตอบคำถามได้	5
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา	4
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา	3
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์	2
มีส่วนร่วม	1

### ความสามารถในด้านการทำใบงาน

ระดับคุณภาพ	คะแนน
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด	4
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย	3
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น	2
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์	1

### ความสามารถในด้านการทำงานกลุ่ม

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ	5
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้	4
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล	3
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา	2
ประเมินความสามัคคี	1

## ความสามารถในด้านการทำแบบทดสอบ

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 10 ข้อ	5
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 8 ข้อ	4
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 6 ข้อ	3
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 4 ข้อ	2
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 2 ข้อ	1

ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ

(.....)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

.....

.....

.....

.....

(ชั่วโมงที่ 2)

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

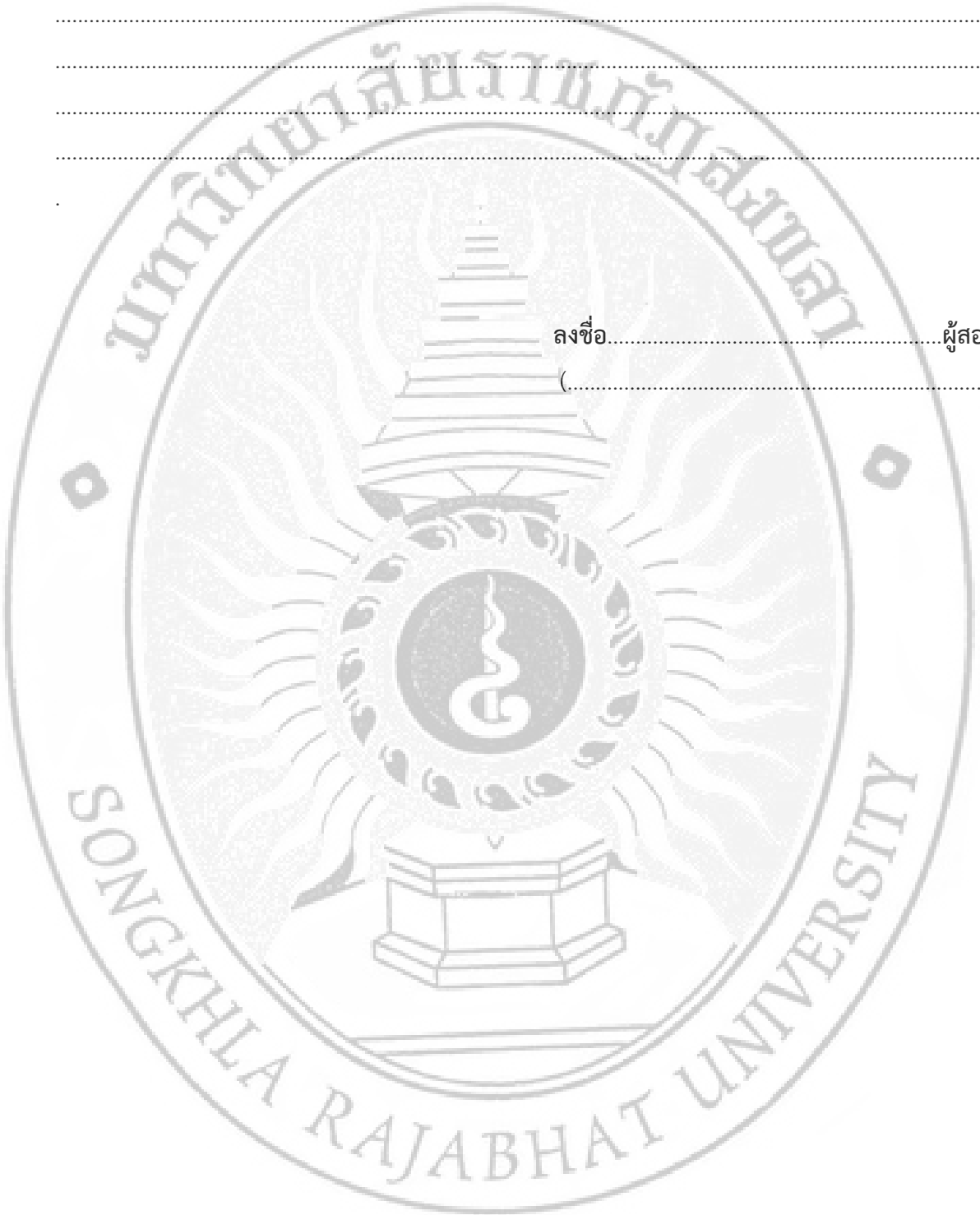
.....

.....

.....

.....

.....



ลงชื่อ.....ผู้สอน  
(.....)

## ใบความรู้

### เรื่องลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม

#### และวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

รายวิชา สงขลา 1 รหัสวิชา ส.31201

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4

#### ลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติ มนุษย์ต้องดัดแปลงทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด หากมนุษย์ไม่ระมัดระวังในการเปลี่ยนแปลงหรือดัดแปลงสภาพแวดล้อมแล้ว อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้ ดังนั้นการศึกษาถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างชาญฉลาด มีความสุขและปลอดภัยในชีวิต

#### 1. ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน

เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกด้าน เช่นการศึกษา การปกครอง สังคม เศรษฐกิจและศิลปวัฒนธรรม มีชื่อเสียงด้านประมง เป็นเมืองท่าสำคัญในการคมนาคม มีเมืองชายแดนที่ติดต่อระหว่างไทยกับประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ จึงเป็นเหตุปัจจัยหลักให้ประชาชนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสงขลาจำนวนมาก จึงส่งผลต่อการประกอบอาชีพที่สำคัญและการตั้งถิ่นฐานของประชากรมากยิ่งขึ้น สภาพประชากรที่มีการเคลื่อนย้ายมาตั้งถิ่นฐานจากจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียง เช่นพัทลุง สตูล นครศรีธรรมราชและอีกส่วนหนึ่งมาจากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้ามาทำงานในภาคเกษตรกรรม คือกิจกรรมประมง การทำนา กุ้ง สวนยางพารา การค้าขายแรงงานในภาคธุรกิจ (การขายบริการ) การก่อสร้าง โดยการเคลื่อนย้ายของประชากรจากอำเภอรอบนอกเข้ามาอยู่ในตัวจังหวัด และมีแรงงานของคนหนุ่มสาวจากชนบท เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม อาหารกระป๋อง และอาหารทะเลแช่แข็ง โดยการเดินทางไปกลับประจำวัน ส่วนประชากรของจังหวัดสงขลาที่ย้ายออกส่วนใหญ่ ย้ายเพื่อการศึกษาต่อและย้ายออกเพื่อจับจองที่ดินทำกินตามนิคมต่าง ๆ ในจังหวัดใกล้เคียง

#### 2. การประกอบอาชีพ

ประชากรในจังหวัดสงขลาประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม รองลงมาคือ อาชีพด้านการพาณิชย์กรรม ธุรกิจบริการ อุตสาหกรรมและอื่น ๆ

**2.1 ด้านการเกษตร** โดยปกติผลผลิตทางการเกษตรเป็นสาขาหนึ่งที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดมากที่สุด โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ

**2.1.1 ยางพารา** เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งของภาคใต้ โดยเฉพาะสงขลาปลูกยางมากที่สุดของประเทศ ยางพาราเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญของผู้ใช้แรงงานที่



เคลื่อนย้ายจากภายนอกจังหวัดเพื่อมาประกอบอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น คนทำสวนยาง เพาะพันธ์ยาง แปรรูปไม้ยางพารา หรือกระจายอยู่ตามโรงงานที่เกี่ยวข้องกับยางพารา เช่น โรงงานผลิตน้ำยางข้นหรือผลิตภัณฑ์ยาง ซึ่งมีอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เช่น หาดใหญ่ ฉะดะ นาทวี สะดะ ควนเนียง และอำเภอ นาม่อม

**2.1.2 ข้าว** จังหวัดสงขลามีพื้นที่ปลูกข้าวมากเป็นอันดับ 3 ของภาคใต้ รองจาก นครศรีธรรมราช และพัทลุง ส่วนใหญ่พื้นที่ปลูกข้าวกระจายอยู่บริเวณอำเภอระโนด รัตภูมิ กระแสสินธุ์ บางกล่ำ ควนเนียง พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกบริเวณนี้ในท้องถิ่นมีหลายพันธุ์ เช่น ข้าวยาเวย (พระยาเสวย) ข้าวหอมจันทร์ เนื่องจากผลผลิตน้อยจึงมีการส่งเสริมการปลูกข้าวที่เน้นหนักในการเพิ่มผลผลิต และปรับปรุงคุณภาพข้าว โดยการใช้ข้าวพันธุ์ดี

**2.1.3 ไม้ผล** จังหวัดสงขลานอกจากมีข้าว และยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญแล้ว ไม้ผลหรือผลไม้ต่าง ๆ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้มีการปลูกมากขึ้นโดยเน้นการกระจายทุกพื้นที่ เน้นหนักพื้นที่รอบนอกทะเลสาบสงขลา หรือพื้นที่เกษตรประกอบอาชีพการทำนาเป็นหลัก เช่น อำเภอหาดใหญ่ สะดะ นาทวี สะบ้าย้อยและอำเภอนาม่อม

**2.2 การประมง** การประมงมีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากการเกษตรเนื่องจากจังหวัดสงขลามีอ่าวไทย และทะเลสาบสงขลา จึงมีผู้ประกอบการอาชีพประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ครบวงจร เพราะมีโรงงานอุตสาหกรรมรองรับหลายประเภท เช่น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์น้ำ โรงน้ำแข็ง และอุตสาหกรรมอื่น ในการทำประมงในทะเล ประมงน้ำจืด ประมงน้ำกร่อย และการเลี้ยงสัตว์น้ำ (เลี้ยงในกระชัง) สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชาวประมงเป็นจำนวนมาก

**2.3 การเลี้ยงสัตว์** มีการเลี้ยงสัตว์ทั้งใช้งานและเพื่อการค้า ในชนบทที่มีการเลี้ยงเกือบทุกครัวเรือน สัตว์ที่เลี้ยงได้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ สุกร เป็ด ไก่

**2.4 พาณิชยกรรม** จังหวัดสงขลาเป็นหัวเมืองหลักของภาคใต้ตอนล่างที่มีความเจริญทางพาณิชยกรรมมาช้านาน เนื่องจากมีศูนย์กลางความเจริญทางด้านการค้า การคมนาคมขนส่งของภูมิภาค มีเส้นทางรถยนต์ รถไฟ เชื่อมต่อไปยังประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ มีสนามบินพาณิชย์ที่มีชื่อเสียงทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ และมีท่าเรือน้ำลึกสามารถจอดเรือขนถ่ายสินค้าขนาดใหญ่ได้สะดวก เป็นจังหวัดชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ มีการค้าขายระหว่างกันบริเวณอำเภอสะดะทางด่านศุลกากร 2 จุด มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาซื้อสินค้า และใช้บริการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลเมืองสงขลา มีการประกอบธุรกิจการค้าหลายประเภท เช่น ภัตตาคาร โรงแรม ร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีก สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนธุรกิจการท่องเที่ยว

**2.5 อุตสาหกรรม** จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ สัตว์น้ำทะเล ยางพารา ฯลฯ จึงก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ มากที่สุดในภาคใต้ อุตสาหกรรมของสงขลาจึงเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งและห้องเย็น อุตสาหกรรมจากยางพารา และผลิตภัณฑ์ยาง เช่น ยางรมควัน น้ำยางข้น ยางแท่ง ทีทีอาร์ ยางเครฟ และถุ้งมือยาง อุตสาหกรรมจากไม้ยางพารา ใช้ในการผลิตเครื่องเรือน

เครื่องใช้และชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์ไม้อัด ไม้ประสาน ผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์เคลือบจาก ไม้ยางพารา

ตลาดที่ส่งออกที่สำคัญที่สุดของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมคือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และยุโรป นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มกันจัดทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่นที่บ้านสะกอม อำเภอจะนะ ได้มีการรวมกลุ่มกันจัดทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครัวเรือนประเภทผลิตภัณฑ์จากกระจูด และใบตาล บ้านคูเต่า-หัวควาย ในอำเภอหาดใหญ่มีการรวมกลุ่มกันจัดทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้วย ถ้วย ทรายได้เสริมที่สำคัญของแต่ละชุมชน

### 3. อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

สภาพแวดล้อมอันประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ ที่ส่งผลอย่างชัดเจน เช่น

**3.1 อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงประชากร** สภาพแวดล้อมทางกายภาพของจังหวัดสงขลา มีลักษณะพื้นที่ทั้งที่เป็นป่าเขา ที่ราบลุ่มริมทะเลสาบ ที่ราบชายฝั่งทะเล และในจังหวัดสงขลาเป็นเมืองท่าและศูนย์กลางคมนาคมทั้งทางบก และทางทะเล ส่งผลให้จังหวัดสงขลาเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะยางพารา ผลผลิตทางการจับสัตว์น้ำ และการเติบโตทางการค้า จนทำให้จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจของภาคใต้ ปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่อง เกิดโรงงานอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น โรงงานแปรรูปยางพารา และการผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ และผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์น้ำ ความเจริญเติบโตทางคมนาคม และการสื่อสารเพื่อสนองตอบความเติบโตทางการค้า และธุรกิจอื่น ๆ ทำให้ประชากรที่เป็นแรงงานในท้องถิ่นไม่เพียงพอต่อการสร้างงานที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีการเคลื่อนย้ายประชากรจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานในจังหวัดสงขลาเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นแรงงานในแหล่งผลิตทั้งเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจการค้า การบริการในจังหวัดสงขลา การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างถิ่นเข้ามาจำนวนมาก ส่งผลต่อการใช้ที่ดินและการก่อสร้างด้านที่อยู่อาศัย เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการใช้ทรัพยากรเช่น พื้นที่ดิน น้ำ ป่าไม้ เป็นต้น ซึ่งได้นำมาใช้อย่างมากมาย และสิ้นเปลือง ทำให้เกิดเป็นแหล่งรวมประชากรจากท้องถิ่นต่าง ๆ จนมีการผสมผสานกับประชากรดั้งเดิมทำให้จังหวัดสงขลามีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนมากขึ้น

**3.2 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ** ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมหลาย ๆ ประการของจังหวัดสงขลาส่งผลให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา และผลิตสินค้าทางการเกษตร และสัตว์น้ำ การเป็นเมืองท่าขนถ่ายสินค้าทั้งภายใน และนอกประเทศ การเป็นศูนย์กลางคมนาคม และการสื่อสารส่งผลให้จังหวัดสงขลากลายเป็นศูนย์กลางการค้า และธุรกิจที่สำคัญยิ่งของประเทศไทย และจากการที่จังหวัดสงขลาเป็นแหล่งรวมของความเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ทำให้เกิดศูนย์ราชการ ศูนย์การศึกษา ศูนย์ธุรกิจการค้า และบริการ ชุมทางคมนาคม และการสื่อสารอุตสาหกรรม การผลิต และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จนมีคำกล่าวว่าจังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจของภาคใต้ การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเติบโตด้านเศรษฐกิจที่มองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น

**3.3 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม** เป็นจังหวัดเก่าแก่เป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้สร้างสรรค์และพัฒนามาเป็นวิถีชีวิตของประชากรชาวสงขลา การผ่านยุคสมัยต่าง ๆ ที่มีผู้มีอำนาจได้ผลัดเปลี่ยนกันปกครองเมืองสงขลา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ จึงมีความหลากหลายผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มต่างชาติ ต่างภาษา และความเชื่อ เช่นอิทธิพลทางพุทธศาสนา อิสลาม วัฒนธรรม และความเชื่อ วัฒนธรรมเหล่านี้ ปรากฏออกมาให้เห็นทางด้านการแต่งกาย ภาษาพูด การเลือกทำเลพื้นที่เพื่อตั้งถิ่นฐาน และประกอบอาชีพ ลักษณะบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้าง การละเล่นของท้องถิ่น ล้วนมีความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะตามความเชื่อถือของแต่ละศาสนา โดยคนไทยมักเลือกที่ราบเพื่อทำเกษตร คนมุสลิมอยู่ตามชายฝั่งทะเลเพื่อจับปลา คนจีนอยู่ตามศูนย์กลางคมนาคมเพื่อทำการค้า แต่มีได้แยกกันอยู่อย่างเด็ดขาด แต่จะอยู่ร่วมสังคมเดียวกัน และผสมผสานวัฒนธรรมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนมิได้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการดำรงชีวิตร่วมกันแต่อย่างใด

#### 4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชากร

สภาพแวดล้อมหลายด้านส่งผลให้เกิดอิทธิพลในการดำเนินชีวิตของประชากรชาวสงขลา เช่น การประกอบอาชีพธุรกิจการประมง ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศในการเดินเรือและขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการทางการตลาดของตลาดทั้งภายในและภายนอก และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องอาศัยสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ เช่นการทำนา ทำสวน การเกษตรอื่น ๆ บางอาชีพนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่นการทำนาถ้ำ การเพาะเลี้ยงปลาในบ่อ ในกระชัง โดยวิธีการดำเนินชีวิตของชาวสงขลาเป็นไปอย่างราบเรียบเป็นแบบกึ่งธุรกิจ และกึ่งราชการจะมีการเกื้อกูลกันและกันด้วยระบบเครือญาติ เพราะมีความเหนียวแน่นทางวัฒนธรรมพื้นฐานสูง ความเป็นอยู่ของจังหวัดสงขลามีการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน เช่นการเอาระบบความคล่องตัวทางธุรกิจมาใช้ การเอาวัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อทางศาสนามาใช้ เอาความเจริญทางเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับระบบงานและอุปนิสัย สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นอิทธิพลส่งผลให้การดำเนินชีวิตของคนในเมืองสงขลาเปลี่ยนแปลงไปที่ละน้อยโดยไม่รู้ตัวจนวัฒนธรรมดั้งเดิมอาจเสื่อมสลายไปได้ในอนาคต

## แบบฝึกหัด

คำสั่ง จงตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. นักเรียนตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ หมู่บ้านใด ตำบลใด และอำเภอใด
2. นักเรียนอธิบายลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อทรัพยากรธรรมชาติ การประกอบอาชีพ การตั้งถิ่นฐานของประชากรในจังหวัดสงขลามาพอสังเขป
3. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา จงอธิบายมาพอเข้าใจ
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในจังหวัดสงขลามีอะไรบ้าง อธิบายมาพอเข้าใจ
5. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสืบทอดอาชีพในการดำเนินชีวิตของชาวสงขลา
6. หากนักเรียนและชาวสงขลาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นท้องถิ่นของตน แล้วจะมีผลอย่างไรบ้างต่อประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา
7. เหตุใดอิทธิพลของสภาพแวดล้อมจึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา
8. สรุปลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา
9. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของจังหวัดสงขลามีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยเฉพาะและเพราะเหตุใด
10. การที่สภาพแวดล้อมหลายด้านส่งผลให้เกิดอิทธิพลในการดำเนินชีวิตของประชากรประสบกับปัญหาจะใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบใดเพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงมากไปกว่านี้และไม่ให้วัฒนธรรมดั้งเดิมเสื่อมสลายไปในอนาคต

## แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

### การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชา สงขลา 1 รหัส ส. 31201  
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4  
 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา ระยะเวลาเรียน 8 คาบ

#### 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น)

##### มาตรฐานการศึกษา ระดับชั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.) พ.ศ. 2553

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ (1.4-1.6)
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.1-2.4)
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนา  
อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.4)
- มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสิน  
ใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (4.1-4.4)
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5.1-5.4)
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น  
ได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (6.1-6.4)

##### มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.ม.ศ. รอบสาม)

- ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ (1.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (2.1-2.3)
- ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3.1-3.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น (4.1-4.2)
- ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (5.4)

##### มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานที่ ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์  
 สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ส 4.1.1, ส 4.1.2)

มาตรฐานที่ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก  
 ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (ส 4.3.1, ส 4.3.2)

#### 2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ข้อที่ 3 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา พร้อม  
 ทั้งสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้เพื่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญและภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัย

##### 1. เข้าใจที่คงทน

ประวัติศาสตร์คือเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ผ่านพ้นมาแล้วและได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้ให้แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษาความเป็นมาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพราะร่องรอยของเหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้นคือหลักฐาน เราจึงนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาศึกษาหลักฐานที่พบขณะนั้นวิธีการทางประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญตรงที่ไม่ใช่แค่ต้องการทราบความเป็นมาหรือข้อมูลอย่างเดียวแต่สิ่งสำคัญก็คือเห็นคุณค่าในประวัติศาสตร์ไทยอันเป็นถิ่นฐานของเรานั้นคือเมืองสงขลาฉะนั้น จึงต้องรู้ถึงความเป็นมาของชื่อเมืองความเป็นมาในอดีต การตั้งเมือง เมืองสงขลาเชิงเขาแดง เมืองสงขลาแหลมสนและเมืองสงขลาบ่อยาง

## 2. มาตรฐานเนื้อหา

- 2.1 ชื่อเมืองสงขลา
- 2.2 ความเป็นมาในอดีต
- 2.3 การตั้งเมือง

## 3. มาตรฐานการปฏิบัติได้

- 3.1 บอกชื่อบริเวณที่มีการตั้งหลักแหล่งครั้งแรกในจังหวัดสงขลาได้
- 3.2 อธิบายที่มาของจังหวัดสงขลาได้
- 3.3 บอกความสำคัญของเมืองสทิงพระที่มีต่อชาวสงขลาได้
- 3.4 บอกสาระสำคัญของสงขลาเชิงเขาแดงได้
- 3.5 อธิบายความสำคัญของเมืองสงขลาแหลมสนและเมืองสงขลาบ่อยางได้
- 3.6 ระบุชื่อสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลาได้
- 3.7 บอกแนวทางในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลาได้

## 4. ทักษะक्रमวิชา

- 4.1 ทักษะการสื่อสาร
- 4.2 ทักษะการนำเสนอ
- 4.3 ทักษะกระบวนการกลุ่ม
- 4.4 ทักษะการวาดภาพและสร้างแผนที่
- 4.5 ทักษะการเล่าเรื่อง
- 4.6 ทักษะการใช้แผนที่โดยชี้ตำแหน่ง

## 5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 5.1 มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
- 5.2 มีความสามัคคีและมีการพึ่งพาอาศัย

## 6. คำถามสำคัญ

- 6.1 (ความรู้ ความจำ) - จังหวัดสงขลามีการตั้งหลักแหล่งครั้งแรกอยู่บริเวณใด

- สงขลามีที่มาจากส่วนใดบ้าง
- บอกระยะสำคัญของเมืองสงขลาเชิงเขาแดง
- สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลามีสถานที่ใดบ้าง
- 6.2 (ความเข้าใจ) - เมืองสทิงพระมีความสำคัญกับชาวจังหวัดสงขลา อย่างไรบ้าง
- เมืองสงขลาแหลมสน มีความสำคัญอย่างไร
- เมืองสงขลาบ่อยาง มีความสำคัญอย่างไรบ้าง
- 6.3 (นำไปใช้) - นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว
- นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
- 6.4 (วิเคราะห์) - หากนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นท้องถิ่นของตนแล้วจะมีผลอย่างไรบ้างจังหวัดสงขลา
- เหตุใดการสร้างเมืองใหม่หรือการย้ายเมืองจึงดีกว่าใช้เมืองเดิม
- 6.5 (สังเคราะห์) - สรุปประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา
- 6.6 (ประเมินค่า) - ยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้คนสงขลาเห็นความสำคัญของจังหวัดสงขลาอันเป็นท้องถิ่นของตนน้อยลงไปหรือไม่ แล้ววิธีการใดที่จะช่วยให้คนสงขลาเห็นความสำคัญของจังหวัดสงขลามากขึ้น ระหว่างการรณรงค์ การทัศนศึกษา การจัดงานประเพณี การท่องเที่ยว

## 7. กิจกรรมการเรียนการสอน

วิธีการสอน แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD)

เรื่อง ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

ชั่วโมงที่ 1-3

**ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม** แบ่งกลุ่ม แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม  
แจ้งจุดประสงค์และการทำกิจกรรม

**ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน** นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

- นักเรียนรับใบความรู้จากครูแล้วร่วมกันบอกชื่อบริเวณที่มีการตั้งหลักแหล่งครั้งแรก อธิบายที่มา บอกความสำคัญของเมืองสทิงพระที่มีต่อชาวสงขลา บอกระยะสำคัญของสงขลาเชิงเขาแดง อธิบายความสำคัญของเมืองสงขลาแหลมสนและเมืองสงขลาบ่อยาง ระบุชื่อสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา และบอกแนวทางในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา โดยครูสุ่มชื่อนักเรียนประมาณ 7-8 คน พร้อมกับครูคอยให้คำแนะนำและคำอธิบายประกอบเพิ่มเติม

- นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท

**ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ในการทำกิจกรรม มีขั้นตอนกิจกรรม 6 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อที่น่าสนใจ ใช้การสอนโดยตรง หรือตั้งประเด็นให้ผู้เรียนอภิปราย

3.2 จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ให้สมาชิกมีความสามารถละกันมีทั้งความสามารถสูง ปานกลางและต่ำ

3.3 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาทบทวนเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ

3.4 ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา

3.5 ตรวจสอบคำตอบของผู้เรียน นำคะแนนของสมาชิกกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

3.6 กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด จะได้รับคำชมเชยโดยอาจติดประกาศไว้ที่บอร์ดของห้องเรียน

**ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ตรวจสอบว่า ผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน แล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียน อาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

**ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม** ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่รู้ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและ พิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

ชั่วโมงที่ 4-6 นักเรียนนำเสนอโครงการกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 7 นักเรียนประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลาและนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

ชั่วโมงที่ 8 ร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนมาทั้งหมดเพื่อเตรียมสอบปลายภาค

## 8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- |                     |   |
|---------------------|---|
| 8.1 (สื่อเทคโนโลยี) | รูปภาพ  |
| 8.2 (สื่อสิ่งพิมพ์) | ใบงาน, แผ่นผังความคิด, แบบทดสอบ, แผนภูมิแท่ง, ใบความรู้ |
| 8.3 (สื่อบุคคล)     | -   |
| 8.4 (แหล่งเรียนรู้) | ห้องเรียน, ห้องสมุดโรงเรียน                             |



## 9. หลักฐานและวิธีการประเมิน

หลักฐาน	วิธีการประเมิน
1. แผนผังความคิด	ประเมินการมีส่วนร่วม การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา การตรงต่อเวลาและการตอบคำถาม
2. ใบงาน	ประเมินจากความถูกต้องของคำตอบที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบ เรียบร้อย ไม่มีคำผิด
3. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ
4. แบบทดสอบ	ประเมินจากการทำแบบทดสอบได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ถูกต้อง

## 10. เกณฑ์การประเมิน

## ความสามารถในด้านการสร้างแผนผังความคิด

ระดับคุณภาพ	คะแนน
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา ตอบคำถามได้	5
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา ตรงต่อเวลา	4
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์ การนำเสนอได้ครอบคลุมเนื้อหา	3
มีส่วนร่วม มีความคิดสร้างสรรค์	2
มีส่วนร่วม	1

## ความสามารถในด้านการทำใบงาน

ระดับคุณภาพ	คะแนน
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีคำผิด	4
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น เป็นระเบียบเรียบร้อย	3
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์ ตรงประเด็น	2
คำตอบถูกต้อง สมบูรณ์	1

## ความสามารถในด้านการทำงานกลุ่ม

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้ และการนำเสนอ	5
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล การสรุปองค์ความรู้	4
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา ความถูกต้องของข้อมูล	3
ประเมินความสามัคคี การตรงต่อเวลา	2
ประเมินความสามัคคี	1

## ความสามารถในด้านการทำแบบทดสอบ

ระดับคุณภาพ	คะแนน
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 10 ข้อ	5
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 8 ข้อ	4
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 6 ข้อ	3
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 4 ข้อ	2
ทำแบบทดสอบถูกต้อง 2 ข้อ	1

## ความคิดเห็นของผู้ตรวจ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจ  
(.....)

## บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1).....

.....

.....

(ชั่วโมงที่ 2).....

.....

.....

(ชั่วโมงที่ 3).....

.....

.....

(ชั่วโมงที่ 4).....

.....

.....

(ชั่วโมงที่ 5).....

(ชั่วโมงที่ 6).....

(ชั่วโมงที่ 7).....

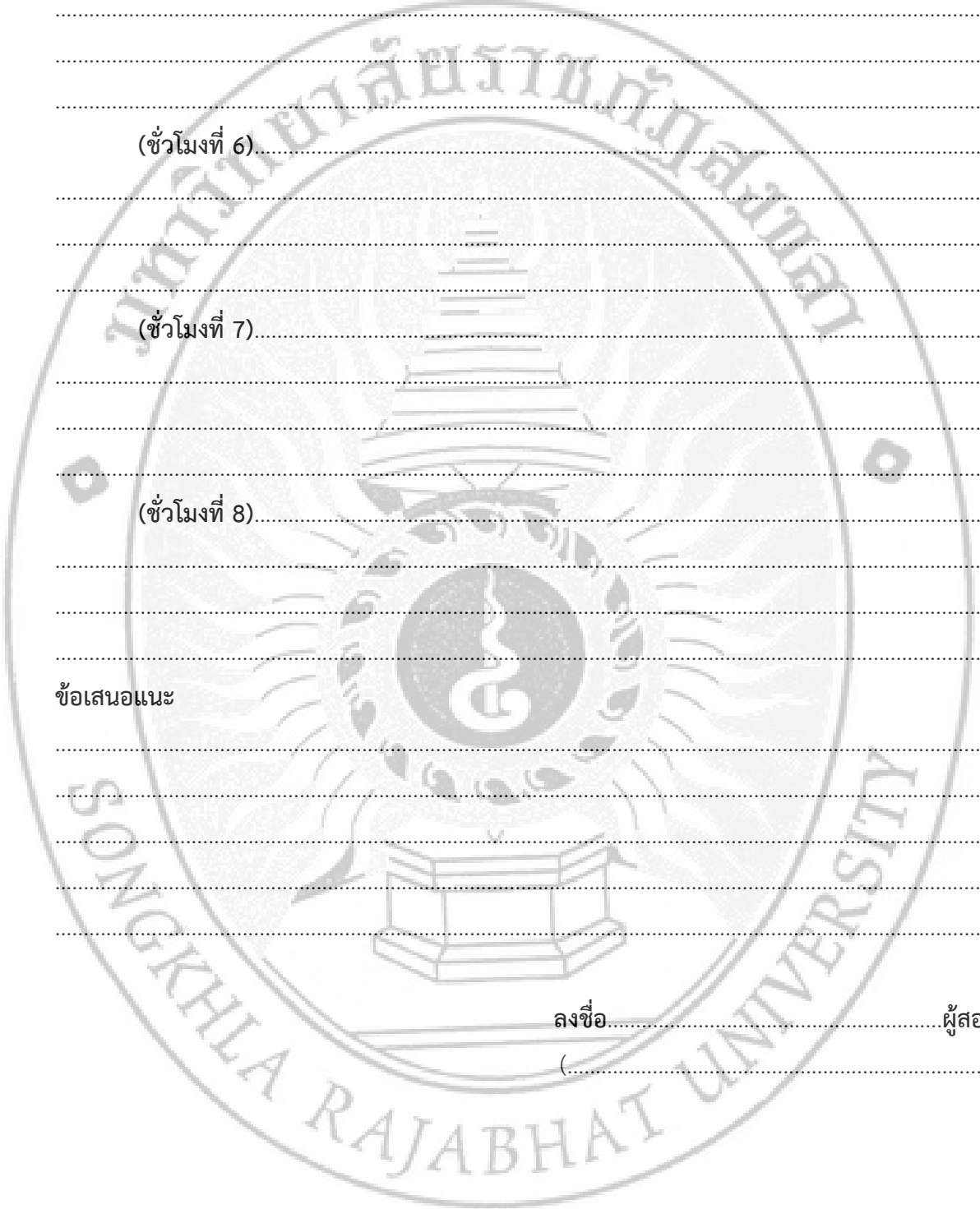
(ชั่วโมงที่ 8).....

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....

ผู้สอน

(.....)



## ใบความรู้

### เรื่องประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

รายวิชา สงขลา 1 รหัสวิชา ส. 31201

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4

#### ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

##### 1. ชื่อเมืองสงขลา

ในบันทึกของพ่อค้าชาวต่างชาติที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาเรียก สงขลาว่า “แซงกอร่า” (Samgra) แต่ในหนังสือประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยามของ นายนิโกลาส แซร์แวงส กลับเรียกเมืองสงขลาว่า “สิงขร” (Cingor) จึงสันนิษฐานว่าที่มาของเมืองสงขลา นั้นมี 2 แนว คือแนวที่ 1 ชื่อสงขลานั้นเพี้ยนมาจากชื่อ “สิงขลา” หรือ แซงกอร่า ซึ่งมีความหมายว่า “เมืองสิงห์” และแนวที่ 2 ชื่อสงขลานั้นเรียกเพี้ยนมาจากชื่อ “สิงขร” หรือ “สิขร” ซึ่งแปลว่า “ภูเขา” ชื่อแนวแรกอ้างว่าบริเวณปากน้ำทะเลสาบสงขลามีเกาะอยู่ 2 เกาะ คือเกาะหนู เกาะแมว ถ้ามองจาก ด้านนอกจะเห็นเหมือนรูปสิงห์สองตัวนอนหมอบอยู่ จึงเรียกสงขลาว่า เมืองสิงห์ ส่วนแนวที่สองอ้างว่า สงขลานั้นมีภูเขาโดยเฉพาะสงขลาฝั่งหัวเขาแดงตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาจึงเรียกว่า “สิงขร” และในสมัยหลัง ๆ ก็มีการพระราชทานเจ้าเมืองว่า วิเชียรคีรี ชื่อสงขลาจึงน่าจะมาจากชื่อ “สิงขร” มากกว่า

##### 2. ความเป็นมาในอดีต

ในท้องที่ต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลามีหลายแห่งที่เคยเจริญเป็นชุมชนขนาดใหญ่ เป็นศูนย์อำนาจ ปกครองท้องถิ่นมาแล้ว เช่นเมืองสทิงพระ เมืองพัทลุงที่พะโคะ เมืองสงขลาพิมแหแดง เมืองสงขลาฝั่ง แหลมสน เมืองสงขลาบ่อยาง เมืองจะนะและเมืองเทพา เป็นต้น เชื่อกันว่าชุมชนขนาดใหญ่ในจังหวัด สงขลาเกิดขึ้นแห่งแรกที่บ้านสทิงหม้อเป็นชุมชนท่าเรือขายฝั่งทะเลสาบสงขลา ชาวเมืองมีอาชีพเกี่ยวกับการค้าและหาปลา จึงเป็นชุมชนที่ไม่ถาวรและเสื่อมโทรมลงในระยะเวลาต่อมา ขณะเดียวกันก็เกิดชุมชน ขนาดใหญ่กว่าขึ้นบนสันทรายเหนือบ้านสทิงหม้อเป็นชุมชนแบบผสม กล่าวคือ เป็นทั้งท่าเรือและทำการ เกษตรกรรม จึงเป็นชุมชนถาวร มั่นคงกว่าชุมชนที่กล่าวถึง คือ “เมืองสทิงพระ” เป็นศูนย์กลางการ ปกครองดินแดนรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาที่เก่าแก่ที่สุดมาตั้งแต่ ราวพุทธศตวรรษที่ 12-19 ตัวเมือง ตั้งอยู่บริเวณที่แคบที่สุดของคาบสมุทร มีการขุดคลองเชื่อมต่อระหว่างตัวเมืองกับทะเลสาบสงขลาและ อ่าวไทย เป็นเมืองคาบสมุทร เป็นเมืองขนาดเล็ก มีพื้นที่ในตัวเมืองเพียง 47.6 ไร่ เท่านั้น จาก หลักฐานที่พบซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักฐานด้านโบราณคดี แสดงให้เห็นว่าระยะแรกชาวเมืองสทิงพระนับถือ ศาสนาพราหมณ์ มีการนำเอาประเพณีของพราหมณ์มาใช้จนกลายเป็นประเพณีพื้นบ้านเพราะบรรดา ศิลปวัตถุรุ่นแรก ๆ ที่พบ เช่นพระนารายณ์สวมหมวกแขก ศิวลึงก์ ถ้ำเทวดานและเทวรูปพระพิฆเนศวร ต่อมาชาวสทิงพระหันมานับถือพุทธศาสนาหายาน และรับเอาประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเป็น แนวทางในการดำเนินชีวิต มีการสร้างพระพุทธรูป สลูปเจดีย์ อุโบสถ วิหารและวัดต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย

เป็นต้น มีเจดีย์แบบศรีวิชัยและบางแห่งสร้างด้วยหินปะการัง ซึ่งมีอยู่ทั่วไปบริเวณอำเภอสทิงพระและอำเภอระโนด ประเพณีและความเชื่อในศาสนาพราหมณ์และคติพุทธศาสนามหายานบางอย่างถูกนำมาผสมผสานกับประเพณีและความเชื่อในลัทธิตั้งเดิมจนกลายเป็นวิถีชีวิตพื้นฐานของชาวจังหวัดสทิงพระจนกลายเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงลูกหลานในปัจจุบัน ขณะเดียวกันอำนาจทางการเมืองของสทิงพระก็เพิ่มพูนขึ้นอันเนื่องมาจากการขยายตัวทางการค้าต่างประเทศของจีน มีการติดต่อค้าขายตามระบบรัฐบรรณาการระหว่างอาณาจักรบริเวณทะเลสาบสงขลา ในพุทธศตวรรษที่ 18 อาณาจักรที่มีวัฒนธรรมแบบศรีวิชัยเริ่มเสื่อมอำนาจลงเพราะถูกรุกรานจากพวกโจฬะ จากอาณาจักรชัมเอร์ทางภาคใต้ของอินเดีย ในขณะที่การค้าบริเวณทะเลใต้ของจีนเสื่อมโทรมลง จากความยุ่งยากทางการเมืองในจีน มีผลกระทบต่อสทิงพระอย่างมาก แต่เนื่องจากที่เป็นชุมชนเกษตรจึงสามารถรักษาสภาพเดิมไว้ได้ แม้บ้านเมืองทรุดโทรมลงไปบ้าง ความเสื่อมอิทธิพลของวัฒนธรรมศรีวิชัยบริเวณคาบสมุทรภาคใต้เปิดโอกาสให้พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์จากศรีลังกาแพร่หลายเข้าไปแทนที่ในชุมชนท่าเรือขนถ่ายสินค้าข้ามคาบสมุทร ซึ่งคึกคักขึ้นอีกจากการขยายตัวทางการค้าในศรีลังกา เมืองสทิงพระเริ่มเจริญขึ้นใหม่จากการค้า การรับเอาพระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์และศิลปะวิทยาการที่เกี่ยวข้องเข้ามา การขึ้นสู่อำนาจของพวกมองโกลในจีนระหว่างปี พ.ศ. 1822-1911 และราชวงศ์หมิงปาหิต ในปี พ.ศ. 1836 ล้วนมีความสำคัญในการกระตุ้นการขยายตัวทางการค้าของสทิงพระ พวกอาหรับที่เข้าไปค้าขายกับจีนได้อาศัยท่าเรือของสทิงพระเป็นที่แวะพักเรือสินค้าและรับซื้อสินค้าพื้นเมืองด้วย ความมั่นคงทางการค้าถูกนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปวัตถุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเจดีย์ วิหาร วัตวาอาราม พระพุทธรูปและศิลปะที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จึงปรากฏเป็นร่องรอยของวัตถุในยุคนี้อย่างมากมายบนคาบสมุทรเล็ก ๆ ของสทิงพระ ขณะเดียวกับพระพุทธศาสนาลัทธิลังกา ซึ่งมีลักษณะเป็นศาสนาสำหรับมวลชนมากกว่าชนชั้นปกครองได้ถูกพระสงฆ์ในลัทธินี้นำออกมาเผยแพร่แก่มวลชนอย่างกว้างใหญ่ไพศาลที่สุดกว่ายุคใด ๆ ที่ผ่านมา พระสงฆ์ลัทธิลังกาวงศ์นำเอาหลักจริยธรรม วิถีชีวิตแบบใหม่ที่สมถะอย่างชาวบ้านและความเชื่อสวรรค์นรก ตายแล้วเกิด บาบ บุญ คุณ โทษและกฎแห่งกรรมออกสู่มวลชนอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นความเชื่อพื้นฐานของชาวสทิงพระที่ต่อเติมเข้าไปในความเชื่อเก่า ๆ ในขณะที่วัตวาอาราม และศาสนาวัตถุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเริ่มกลายเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นและสทิงพระเป็นศูนย์กลางของชุมชนต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ชุมชนหลายแห่งเริ่มขยายตัวออกไป มีการประกอบอาชีพหลากหลายขึ้น ตั้งแต่การกสิกรรม การค้าช่างฝีมือและหัตถกรรมในครัวเรือน ปลายพุทธศตวรรษที่ 19 ชื่อเมืองพระสทิงพระเริ่มหายไปกลายเป็นตำนานขณะเดียวกันชุมชนแห่งใหม่ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกันเจริญขึ้นมาแทนคือ “เมืองพัทลุงที่พระโค๊ะ” ตั้งอยู่ที่วัดพระโค๊ะ อำเภอสทิงพระ ปัจจุบันในประชุมตำราบรมชูทิศเพื่อกัลปนาสมัยอยุธยาและพงศาวดารเมืองพัทลุง ได้ออกชื่อเจ้าเมืองสทิงพระไว้ 2 คน เจ้าพระยากรุงทอง เจ้าเมืองสทิงพระสมัยสุโขทัย และพระยาธรรมรังค์ล (ฮ่าง) เป็นเจ้าเมืองต้นสมัยอยุธยา ส่วนการย้ายที่ตั้งเมืองและเปลี่ยนแปลงชื่อนั้นยังไม่ปรากฏสาเหตุ แต่เข้าใจว่าเริ่มเปลี่ยนแปลงในระยะที่มีการปฏิรูปการปกครองครั้งใหญ่ ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ.1991-2031) ชื่อเมืองพัทลุงจึงปรากฏขึ้นมาครั้งแรกในพระอัยการตำแหน่งนายทหารแก้วเมื่อ พระราชบัญญัติประกาศใช้ในปี พ.ศ. 1998 เมืองพัทลุงที่พระโค๊ะได้กลายเป็นศูนย์กลางสำคัญของชุมชนที่นับถือพระพุทธลัทธิลังกาวงศ์ทางใต้สุด ในขณะที่เป็นชุมชนท่าเรือและการเกษตรอย่าง

เดิม ความรุ่งเรืองทางศาสนาในเมืองนี้มีสิ่งยืนยันทั้งที่เป็นศาสนวัตถุ ศาสนสถานและหลักฐานที่เป็นเอกสารสถานภาพของพัทลุงในระยะนี้ได้กลายเป็นชุมชนอิสระ เป็นเอกเทศจากนครศรีธรรมราชและมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับอยุธยาจึงทำให้เข้าใจว่าเป็นเมืองสำหรับสร้างดุลยภาพทางการเมืองบริเวณคาบสมุทรมด้วย ทางฝ่ายอยุธยาจึงส่งให้ขุนนาง และพระสงฆ์ออกมาบิณฑบาตและสร้างศาสนสถานที่สำคัญ คือวัดพระโคเคาะ วัดหลวงกลางเมืองพัทลุง แต่ปัญหาสำคัญคือ มีโจรสลัดมาเลยได้ยกกำลังเข้าปล้นเมืองพัทลุงและนครศรีธรรมราช พวกเหล่าโจรเข้าทำลายวัดวาอารามบ้านเรือน ราษฎรและจับราษฎรไปหลังเผาและยึดเมืองได้แล้วจึงทำให้เกิดภาวะระส่ำระสายทุกครั้งหลังจากการโจมตีของพวกโจร เมืองพัทลุงที่พะโคเคาะต้องพึ่งพาอยุธยามากขึ้น ไม่ว่าจะทางด้านการให้ความคุ้มครอง หรือการฟื้นฟูพระพุทธศาสนา ขึ้นใหม่ก็ตาม จึงมีการกัลปนาวัดในเมืองพัทลุงเกือบทั้งหมดขึ้นมากับวัดพระโคเคาะ ในปี พ.ศ. 2153 เพื่อใช้วัดซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนเป็นศูนย์รวมพลังความสามัคคีและความกล้าหาญเพื่อปกป้องชุมชนและพระศาสนา สถาบันศาสนาจึงไม่เพียงแต่เป็นผู้นำทางด้านวัฒนธรรม สืบทอดวัฒนธรรมและศิลปะเท่านั้น แต่ได้กลายเป็นผู้นำในการสร้างความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นของชุมชนด้วย วัดในพระพุทธศาสนาได้กลายเป็นศูนย์กลางที่สำคัญที่สุดของชุมชนไปจนบางครั้งมีบทบาทสูงกว่าเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเสียอีก แต่อย่างไรก็ตามสถาบันศาสนาก็ยังอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐอยู่เช่นเดิม เพียงแต่ในหัวเมืองที่ห่างไกลทางฝ่ายอยุธยาพยายามที่จะใช้สถาบันศาสนาเพื่อปกป้องและรักษาพระราชอาณาเขตที่ห่างไกลจากศูนย์แห่งพระบรมเดชาานุภาพ เช่นที่เมืองพัทลุง เป็นต้น ยุทธวิธีเช่นนี้นับว่า ได้ผลสมควรในระยะยาว กล่าวคือ ก่อให้เกิดพลังศรัทธา ยึดมั่นในอำนาจของพระรัตนตรัย ฝังแน่นในจิตใจชาวเมืองพัทลุงจนยากที่หลักคำสอนและลัทธิศาสนาอื่นจะแพร่เข้ามาแทนที่ได้ การเผยแผ่ของศาสนาอิสลามในบริเวณคาบสมุทรมลายู ทำให้สงขลาเป็นรอยต่อระหว่างคน 2 ศาสนา และ 2 เชื้อชาติไปด้วยแต่ผลระยะสั้นของการโจมตีจากโจรสลัด ทำให้เมืองพัทลุงที่พระโคเคาะค่อย ๆ เสื่อมลงไป ราษฎรบางส่วนพากันอพยพไปสร้างชุมชนใหม่ที่ปลอดภัยกว่า หลังจากนั้นไม่นานก็เกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้น 2 แห่ง บริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา คือบริเวณริมเขาแดง ปากทะเลสาบสงขลาซึ่งขยายใหญ่ขึ้นเป็นเมืองสงขลาริมเขาแดงและบริเวณบางแก้ว อำเภอลำชีงสน จังหวัดพัทลุง ซึ่งค่อย ๆ ขยายตัวเป็นเมืองพัทลุงฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลา

### 3. การตั้งเมือง

บนคาบสมุทรมสทิงพระดินแดนแห่งความเป็นมาของชุมชนมีประวัติยาวนาน และต่อเนื่องมานานนับศตวรรษ มีเรื่องราวการเกิดท่าเรือชายฝั่งตลอดการก่อตัวขึ้นของชุมชนโบราณที่รวมกลุ่มเป็นหลักแหล่ง การพัฒนาการชุมชนที่มีการล่มสลาย และเกิดขึ้นใหม่หลายครั้ง กล่าวได้ว่าดินแดนแห่งนี้มีการเกิดชุมชนขึ้นหลายแห่ง ช่วงที่ 1 จะมีการย้ายที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต หรือการก่อตัวขึ้นระยะกลางด้วยผลทางการเมือง และช่วงที่ 2 การคุกคามของภัยสงครามทำให้มีการย้ายถิ่นฐานเป็นชุมชนแห่งใหม่ จากผลการปล้นระดมการเข้าทำลายของโจรสลัดซึ่งอยู่เกาะแก่งทางใต้ของแหลมมลายู 3 ครั้งในบริเวณศูนย์อำนาจวัดพระโคเคาะและชุมชนบริเวณเมืองท่าสทิงพระ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เกิดชุมชนแห่งใหม่ขึ้นหลายแห่งใหม่ขึ้นหลายแห่งบริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบบริเวณหนึ่ง คือชุมชนหัวเขาแดงตอนปลายของสทิงพระซึ่งต่อมา

บริเวณนี้เองที่ได้เกิดเมืองใหม่ที่สำคัญต่อมา เป็นเมืองท่าค้าขายติดต่อกับชาวต่างประเทศตรงปากน้ำทะเลสาบและทะเลฝั่งอ่าวไทย

#### 4. เมืองสงขลาเชิงเขาแดง

เขาแดงอยู่ในตำบลหัวแดง อำเภอสิงหนครมีป้อมโบราณเรียงรายอยู่รายรอบป้อมทั้งบนยอดเขาเชิงเขาและบริเวณที่ราบของเทือกเขา ถัดจากป้อมออกไปทางด้านเหนือมีคูของตัวเมืองขนาดใหญ่สามารถใช้เป็นท่าเรือ ซึ่งปัจจุบันตื้นเขินแต่มีแนวพองจะมองเห็นได้ถึงที่ตั้งของเมืองโบราณที่เป็นเมืองท่าค้า บริเวณที่เรียกในปัจจุบันว่า บ้านบนเมือง ริมถนนห่างจากช่วงปลายสะพานติณสูลานนท์ใกล้กับป้อมโบราณป้อมหนึ่ง คือบริเวณที่ตั้งของเมืองขนาดใหญ่แห่งนี้ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 1 ตารางกิโลเมตรหรือ 625 ไร่ โดดกว่าเมืองสทิงพระ 10 เท่า มีหลักฐานปรากฏบันทึกทางพ่อค้าที่ยุโรปที่เดินทางมาค้าขายและเรียก Signora ตามสำเนียงชาวพ่อค้าเปอร์เซียและอาหรับที่เรียกว่า ซิงหะรา แปลว่า เมืองบนยอดเขาที่มีทะเลจนเพี้ยนมาเป็นชื่อเมืองสงขลาในเวลาต่อมา จากข้อสันนิษฐานของนักวิชาการและนักโบราณคดีกล่าวว่า สงขลาออกมาจาก คำว่า สงขลา ซึ่งแปลว่า ดงเสือ ที่ปรากฏคำบอกเล่าถึง การเกณฑ์ไพร่พลเมืองสงขลาไปต้อนเสือเพื่อให้เจ้าเมืองดักยิง และการสร้างศาลาริมทางเรียกว่า ศาลาหลบเสือ เพื่อเป็นที่พักค้างแรมเมื่อราษฎรเดินทางผ่านดงเสือ ที่ยังปรากฏให้เห็นในท้องถื่นตำบลหัวเขาในปัจจุบัน หลักฐานทั้งของไทยและต่างชาติระบุว่า เจ้าเมืองสงขลาหัวเขาแดงเป็นมุสลิม ในพงศาวดารเมืองสงขลา กล่าวชื่อ สุลต่าน สุลaimัน เป็นแขกชาวเมืองสาโลย เกาะสุมาตรา บันทึกของชาวดัตช์ ปี พ.ศ. 2162 เรียกว่า โมเลกุล และบันทึกของพ่อค้าชาวอังกฤษ ได้บอกว่าชื่อดะโต๊ะ โมกอลส์ เข้ายึดครองปรากฏข้อเท็จจริงในแผนผังว่า เป็นชุมชนท่าเรือที่มีผู้คนอาศัยอยู่ก่อนแล้ว มีป้อมปืนตั้งอยู่บนเนินเขาใกล้เคียงเมืองขลา ก็มีบ้านเรือนของราษฎรอาศัยอยู่หนาแน่น ตั้งแต่ต้นพุทธศตวรรษที่ 18-23 ที่เมืองนครศรีธรรมราช เปลี่ยนตัวจากรัฐอิสระเมืองพระยามหานคร ไปสู่เมืองเอกของรัฐบาลกลางกรุงศรีอยุธยาที่พยายามขยายพระราชอาณาเขตไปโดยการลดอำนาจบทบาทและอิทธิพลในตอนปลายศตวรรษที่ 20 เมืองนครศรีธรรมราชจึงถูกแบ่งออกเป็นหัวเมืองย่อย 4 เมือง คือ 1. นครศรีธรรมราชเป็นเมืองเอก 2. เมืองไชยา 3. ชูพร 4. เมืองพัทลุงเป็นเมืองตรีสภาพเช่นนี้ทำให้ศูนย์อำนาจท้องถิ่นในภาคใต้ เช่น นครศรีธรรมราช ถูกแบ่งแยกออกเป็นเสี่ยง ๆ และอ่อนแอจึงเป็นโอกาสให้ดะโต๊ะ โมกอลส์ ก่อตั้งเมืองสงขลาขึ้นกลางช่วงศตวรรษที่ 22 ตามสภาพภูมิศาสตร์เมืองสงขลาจะต้องขึ้นกับเมืองพัทลุง แต่ในระยะดังกล่าว เมืองพัทลุงตกอยู่ภายใต้ใต้อิทธิพลของเมืองนครศรีธรรมราชมีหน้าที่ดูแลสงขลาด้วย ในฐานะที่เป็นหัวเมืองถวายดอกไม้เงิน ทอง และเครื่องราชบรรณาการต่อกรุงศรีอยุธยา แม้เมืองสงขลาจะขึ้นอยู่กับกรุงศรีอยุธยาผ่านนครศรีธรรมราช แต่เจ้าเมืองที่มีอำนาจและค่อนข้างจะเป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง เจ้าเมืองสามารถที่จะอนุญาตให้ชาวต่างประเทศเข้าไปทางการโดยเสรี ไม่ต้องเสียภาษีเพียงแต่เสียของกำนัลเท่านั้น ฐานะของเจ้าเมืองสงขลาจึงแตกต่างไปจากเมืองทั้งสองและคงจะทัดเทียมกับเจ้าเมืองปัตตานี ซึ่งมีฐานะเช่นเดียวกันในระหว่างปี พ.ศ. 2164-2166 การขยายตัวของเมืองสงขลาเป็นไปอย่างรวดเร็ว เมืองสงขลาเริ่มเป็นอิสระจากรุงศรีอยุธยา เมื่อพ่อค้าชาวดัตช์ได้มาตั้งสถานีการค้าย่อยในเมืองสงขลาและเพิ่มนโยบายการค้าเสรี ทำให้เมืองสงขลาเริ่มมีอิทธิพลและความมั่นคงขึ้นปี พ.ศ. 2171 สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมเสด็จสวรรคต เกิดความไม่สงบขึ้นใน

ราชสำนักกรุงศรีอยุธยาเมื่อพระยาโกโหมสุลัยวงศ์ได้รับการสถาปนาขึ้นครองราชย์สมบัติทรงพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เมืองสงขลาจึงถือโอกาสปลดแอกจากไทยปี พ.ศ. 2185 กองทัพกรุงศรีอยุธยา ได้ยกกองทัพมาปราบแต่ขาดกำลังสนับสนุนจากไพร่พลท้องถิ่นโดยเฉพาะ จากเมืองนครศรีธรรมราชและ ป้อมปราการแข็งแรงเกินกำลังปราบลงได้ เจ้าเมืองสงขลา สามารถตั้งตัวเป็นอิสระเป็นเวลาถึง 26 ปี ตลอดสมัยพระเจ้าปราสาททอง หลังเจ้าเมืองสงขลาองค์แรกสิ้นพระชนม์ในปี พ.ศ. 2211 โอรสตั้งตน เป็นเจ้าเมืององค์ที่ 3 ได้ขยายอำนาจของเมืองสงขลาไปยังหัวเมืองใกล้เคียงโดยเฉพาะพัทลุง ปัตตานี นครศรีธรรมราช จนถึงรัฐสมัยสมเด็จพระนารายณ์ได้ปราบดาภิเษก เป็นกษัตริย์ครองราชย์ ต่อมาทรง เห็นว่า อังกฤษกำลังเข้าไปมีอิทธิพลในเมืองสงขลา แทนดัทช์ จึงยกทัพมาตีเมืองสงขลา ในปี พ.ศ. 2223 โดยใช้กลยุทธ์ด้วยการเกลี้ยกล่อม ดิดสินบนทหารรักษาป้อม เข้าโจมตีได้เผาผลาญเมืองเสียวอควาย คงเหลือแต่ป้อมและซากป้อม 13 ป้อม ที่ราบ 5 ป้อม บนหัวเขาแดงปากน้ำสงขลา 1 ป้อม และริมทะเล อ่าวไทย 3 ป้อม ซึ่งปัจจุบันทางป้อมได้กลายเป็นทะเลแต่ยังเห็นซากทับถมอยู่ในบริเวณท่าเรือน้ำลึก ปัจจุบันเหลือป้อมที่ยังคงมีสภาพสมบูรณ์ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ 9 ป้อม คือป้อมที่ตั้งเรียงรายอยู่ ตามเขาหัวแดง บนเขาค่ายม่วงและป้อมเชิงเขาน้อย มีลักษณะเป็นป้อมรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แต่ละด้านมีช่อง เสาสำหรับวางปืนใหญ่ที่ยังยืนยันถึงความแข็งแรงของป้อมปราการป้องกันเมืองสงขลาเขาแดงส่วน ร่องรอยของการเข้ามาพำนักที่สงขลาของพวกดัทช์ยังมีหลักฐานในปัจจุบัน คือที่ฝังศพของพวกดัทช์ 22 สุสาน ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองสงขลาไปริมทางถนนไป สงขลา-ระโนด ที่หัวเขาแดงไปทางเหนือประมาณ 1,700 เมตร อยู่ใกล้ ๆ กับที่ฝังศพของสุสานสุลต่านสุไลมาน ชาวบ้านเรียกว่า ทวดท่อมหรือมะระหุ้ม ตั้งอยู่ ในตำบลหัวเขาแดงที่ฝังศพมีศาลาคร่อม ก่อด้วยอิฐหรือปูน ลูกหลานมะระหุ้ม คือต้นตระกูล ณ พัทลุง ซึ่งมีอำนาจเป็นเจ้าเมืองในช่วงหลัง

##### 5. เมืองสงขลาแหลมสน

หลังจากเมืองสงขลาเก่าที่หัวเขาแดงถูกทำลายอย่างราบคาบในปี พ.ศ. 2223 แล้วชาวสงขลา ส่วนหนึ่งได้โยกย้ายไปตั้งชุมชนใหม่ ทางปลายสุดของคาบสมุทรสทิงพระที่บ้านแหลมสนเรียกกันว่า เมือง สงขลาแหลมสน ซึ่งถือของพื้นที่แห่งนี้หมายถึงพื้นที่ที่ยื่นเข้าไปในทะเลสาบ ลักษณะคล้ายปากแหลมของ ต้นสน บริเวณที่ตั้งเมืองชุมชน 2 แห่งคือ บริเวณเชิงเขาหรือเขาบ่อทรัพย์ อันเป็นชุมชนดั้งเดิมที่คนไทย ตั้งอยู่มานาน เรียกว่าบ่อเตย ซึ่งตั้งอยู่ติดกับบ้านแหลมสน หมู่บ้านดังกล่าวนี้จะตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาที่ตั้ง ที่ราบแคบ ๆ ระหว่างเทือกเขากับทะเลสาบ ซึ่งเป็นทำเลที่มีชัยภูมิสำหรับการป้องกันตัวเองจากการโจมตี ของพวกโจรสลัด ฐานะของเมืองสงขลาแหลมสนเป็นหัวเมืองขึ้นครองเมืองพัทลุงและในปี พ.ศ. 2242 ได้ โอนมาขึ้นกับเมืองนครศรีธรรมราช มีหลักฐานปรากฏในระยะเวลาหลัง ๆ ว่าเจ้าเมืองสงขลาแหลมสน ส่วนใหญ่ เป็นคนไทย มีพระราชทินนามว่าพระยาวิชัยคีรี ซึ่งกลุ่มปกครองกลุ่มใหญ่ที่มีความชัดเจนเฉพาะการกสิกรรม ขาดความสัต์หัดและชำนาญด้านการทะเล จึงทำให้เมืองสงขลาขบเซา ลดบทบาทและความสำคัญเป็น อย่างมาก หลังจากที่เคยรุ่งเรืองถึงจุดสูงสุดมาแล้วหลังจากสิ้นสมัยพระนารายณ์แล้ว เมื่อเปลี่ยนกษัตริย์ องค์ใหม่ กรุงศรีอยุธยาก็ได้ปิดประเทศ ไม่ยอมติดต่อกับชาวยุโรป นับจากแผ่นดินสมเด็จพระเพทราชา ใน ปี พ.ศ. 2231 ตลอดไปจนถึงสมเด็จพระเอกทัศ ซึ่งนับเป็นกษัตริย์สุดท้ายของกรุงศรีอยุธยาที่ได้เสียแก่



พม่าในปี พ.ศ. 2310 ทำให้บ้านเมืองสะส่ำระส่ายแตกออกเป็นก๊กต่าง ๆ ท้าวราชาอาณาจักร ทางใต้ก๊กเจ้านครศรีธรรมราช (หนู) ได้รวบรวมหัวเมืองปักษ์ใต้ไว้ในอำนาจและแต่งตั้งกรมการเมืองชื่อ นายวิเชียรมาเป็น หลวงสงขลารักษาเมืองสงขลาแหลมสน ครั้นเมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (พระเจ้าตากสิน) ปราบบกต่าง ๆ ได้แล้ว จึงหันมาปราบนครศรีธรรมราชในที่สุด พระองค์มาประทับเมืองสงขลา ทรงแต่งตั้งชาวเมืองสงขลาคนหนึ่งชื่อ โยม เป็นพระสงขลา ครั้นนั้นได้มีชาวจีนคนหนึ่งชื่อ นางเหยียง แซ่เฮา ชาวจีนฮกเกี้ยน ได้อาศัยทำไร่อยู่ที่บ่อทรัพย์ ได้ทำบัญชีทรัพย์สินของบุตรภรรยาข้าทาสนักบยาแดง 50 หนีบ ถวายสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เพื่อขอรับทำ เพื่อขอรับทำอากรรังนก เกาะสี เกาะห้า และถวายเงินปีละ 50 ชั่ง แต่พระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงรับแต่เพียงยาแดง 50 หนีบ แล้วตั้งนายเหยียง แซ่เฮา เป็นหลวงอินทรีศรีสมบัติ นายอากรรังนก เกาะสี เกาะห้า ต่อมาพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หลวงอินทรีศรีสมบัติเป็นหลวงสุวรรณคีรีสมบัติ เจ้าเมืองสงขลาแหลมสน มีตัวเมืองตั้งอยู่ในท้องที่หมู่ที่ 1 (แหลมสน) ตำบลหัวเขา อำเภอลำสนธิ นครคนละปากฝั่งกับสงขลาปัจจุบัน ชาวบ้านเรียกว่า ที่วัง ซึ่งเป็นที่ตั้งจวนของเจ้าเมืองในปี พ.ศ. 2318 โดยให้เมืองสงขลาขึ้นกับเมืองนครศรีธรรมราชและนี่คือการเกิดขึ้นของการสืบทอดเจ้าเมืองสงขลาต่อถัดมาของตระกูลหลวงสุวรรณคีรีสมบัติผู้เป็นต้นตระกูล ณ สงขลา ตอนปลายสมัยกรุงธนบุรี เจ้านครศรีธรรมราชได้ใช้อำนาจในฐานะอำนาจในฐานะ บัญชาเมืองสงขลาได้เลือกเอาผู้หญิงช่างทอผ้าและบุตรกรมการเมืองสงขลา เพื่อไปรับใช้ราชการ ฝ่ายในเมืองนครศรีธรรมราชเป็นจำนวนมาก พระสงขลา (เหยียง) ได้ร้องทุกข์ไปยังกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงโปรดเกล้าฯ ให้เมืองสงขลาขึ้นต่อกรุงธนบุรีโดยตรงจนสิ้นสุดสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีในปี พ.ศ. 2325 สมเด็จพระมหาจักรพรรดิได้ย้ายเมืองไปฝั่งกรุงเทพฯ ได้ปราบดาภิเษก ขึ้นเป็นปฐมกษัตริย์ของเมืองใหม่กรุงเทพฯ และได้โปรดตั้งนายบุญอยู่ บุตรคนโตของพระยาสงขลาขึ้นเป็นเจ้าเมืองสงขลา ในปี พ.ศ. 2327 อยู่ภายใต้การดูแลของเมืองนครศรีธรรมราชอีกครั้ง อีก 7 ปี ต่อมา พ.ศ. 2334 ได้เกิดศึกจากการโจมตีเมืองสงขลาของแขกเมืองปัตตานี หลังจากปราบปรามกบฏเมืองปัตตานีเสร็จแล้วจึงได้จัดระบบควบคุมเมืองมลายู เจ้าเมืองสงขลา (บุญอยู่) จึงได้เลื่อนขึ้นเป็นเจ้าเมืองพระยาอินทรีศรีเมืองมลายูที่เทียบเท่ากับนครศรีธรรมราชให้เป็นหัวเมืองขนาดใหญ่ ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ และมอบหมายให้ดูแลหัวเมืองประเทศราชมลายู เมืองปัตตานี ตรัง กาลันตัน ปี พ.ศ. 2354 ต้นรัชกาลที่ 2 รัฐบาลได้แยกเมืองปัตตานีออกเป็นหัวเมืองขนาดเล็ก 7 เมือง คือปัตตานี ยะหริ่ง รามัน หนองจิก ยะลา สายบุรีและระแงะ ให้หัวเมืองดังกล่าวมีฐานะเป็นเมืองประเทศราชมลายูที่ขึ้นตรงต่อเมืองสงขลา เนื่องจากเจ้าพระยาอินทรี (บุญอยู่) ไม่มีบุตรสืบสกุล บุตรชายของพรอนันต์สมบัติ (บุญเหยียง) น้องชายบุญอยู่ ซึ่งเป็นเจ้าเมืองจะนะได้เป็นพระยาวิเศษภักดี (เถียงจง) เจ้าเมืองสงขลาคนที่ 3 (2355-2360) เป็นเจ้าเมืองสงขลาที่มีบทบาทน้อยจากบันทึกประวัติศาสตร์ ตอนนี้องค์เมืองสงขลาที่เกี่ยวข้องกับทางกรุงเทพฯ ปี พ.ศ. 2374 ตนกูเดนม บุตร์เจ้าเมืองไซบุรี ได้คบกับเจ้าเมืองปัตตานี มลายู เป็นขบถยกทัพมาตีเมืองสงขลาซึ่งมีพระยาวิเชียรคีรี (เถียนเส้ง) เป็นเจ้าเมืองคนที่ 4 (2360-2390) สงขลาจึงมีบทบาทขึ้นอีก การศึกครั้งนี้ทัพจากกรุงเทพฯ เจ้าพระยาคลัง (ดิศ บุนนาค) ว่าที่สมุหพระกลาโหมหรือสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ได้ยกทัพมาปราบแล้วสร้างเจดีย์เป็นที่ระลึกไว้บนยอดเขาแดงองค์หนึ่งเรียกว่า องค์ดำพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงเห็นว่าเมืองสงขลาแหลมสนไม่สามารถขยายเมืองต่อไปได้ เพราะมีทำเลเป็นที่แคบ จึงได้มีตรา

โปรดเกล้าฯ มาถึงพระยาวิเชียรคีรีได้สร้างเมืองใหม่ที่ตำบลบ่อยางซึ่งเป็นฝั่งตรงข้ามกับที่ตั้งเมืองเดิม และเริ่มการก่อสร้างกำแพงในปี พ.ศ. 1281 ระหว่างการก่อสร้างอยู่นั้น ตวงกูอาหะมัดสะอิดได้ชักชวนหัวเมืองมลายู ไทรบุรี ปัตตานี ให้เจ้าเมืองก่อกบฏก่อการขึ้นอีก ยกทัพมาเผาเมืองจะนะ แล้วยกมาประชิดเมืองสงขลา พระยาวิเชียรคีรีจึงหยุดการก่อสร้าง และได้ระดมคนทั้งชาวจีนและชาวไทยช่วยป้องกันเมืองพวกมลายูตีเมืองสงขลาไม่ได้ ได้ล้อมเมืองไว้จนกองทัพของพระยาวิเชียรคีรีพิพัฒน์รัตนราชโกษา (ทัต บุนนาค) ซึ่งยกทัพมาตีกรุงเทพฯ) สมทบกับเมืองนครศรีธรรมราช เข้าตีกองทัพมลายูจนแตกพ่ายและช่วยสร้างกำแพงเมืองจนสำเร็จในปี พ.ศ. 2385 และได้สร้างพระเจดีย์องค์ขาวคู่กับเจดีย์องค์ดำไว้บนยอดเขาค่ายม่วงเป็นอนุสรณ์การปราบกบฏมลายูและเรียกเจดีย์บนเขาค่ายม่วงว่า เจดีย์สองพี่น้อง เจดีย์องค์ที่สร้างโดยพระยาองค์ใหญ่ คือ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) ส่วนเจดีย์องค์น้องสร้างโดยสมเด็จเจ้าพระยา องค์น้องคือสมเด็จเจ้าพระยาพิชัยญาติ (ทัต บุนนาค) ในปัจจุบันเมืองสงขลาฝั่งแหลมสน ได้ปรากฏโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับตระกูลเจ้าเมืองสงขลาหลายแห่ง เช่นวัดสุวรรณคีรีพระยาสงขลา (เหยียง) ได้สร้างขึ้นเป็นวัดประจำตระกูลอยู่บนเนินเขาเตี้ย ๆ ภูมิประเทศสวยงาม อยู่ทางทิศตะวันตกของที่วังเจ้าพระยาอิทธิฤทธิ์ (บุญฮุย) ได้สร้างเจดีย์ศิลาศิลปะจีน พระอุโบสถวัดสุวรรณคีรีหลังปัจจุบันนี้สร้างขึ้นในสมัยพระยาวิเศษภักดี (เถียนเส็ง) พระยาวิเชียรคีรี (แม่่น) ผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลาคนที่ 6 ซึ่งกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติ นอกจากนี้ยังมีวัดเก่าแก่อายุสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายถึงสมัยรัตนโกสินทร์หลายวัด เช่น วัดวาสุ วัดบ่อทรัพย์ และวัดภูผาเบิก เป็นต้น

## 6. เมืองสงขลาบ่อยาง

แผ่นดินฝั่งตรงข้ามจังหวัดสงขลาแหลมสนตรงปากอ่าวทะเลสาบนั้น มีบริเวณที่ราบบนพื้นที่ใหญ่ลักษณะคล้ายแหลมที่มีทะเลล้อมรอบอยู่เช่นเดียวกับฝั่งแหลมสน ปรากฏว่ามีชุมชนอาศัยก่อนแล้ว เรียกกันว่า บ้านบ่อยาง บ่อพลับ จึงเรียกที่ตั้งเมืองใหม่ของตัวเมืองที่กำลังก่อสร้างว่า เมืองสงขลาบ่อยาง เนื่องจากเมืองสงขลาบ่อยางไม่มีระบบป้องกันเมืองที่อาศัยธรรมชาติเป็นปราการป้องกันตัวเอง โดยมีเพียงปากน้ำทะเลอ่าวไทยด้านทิศตะวันออก มีทะเลสาบด้านตะวันตก พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงให้เจ้าเมืองสร้างกำแพงเมืองขึ้น เป็นระบบที่ป้องกันที่แข็งแรงมั่นคง กำแพงเมืองสงขลาสร้างด้วยหินสอดด้วยปูน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าด้านกว้างทิศเหนือถึงใต้ยาว 400 เมตร ด้านทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตกถึงตะวันตกยาวประมาณ 1.200 เมตร สูงประมาณ 6 คอก หวา 6 คอกมีป้อมปืนทั้งหมด 8 ป้อม อยาบริเวณมุมเมือง 4 ป้อม และทางด้านยาวของกำแพงอีกด้านละ 2 ป้อม มีประตูเมือง 10 ประตู โดยมีประตูเป็นซุ้มใหญ่โดยรอบกว้าง 3 เมตร สูง 6 เมตร ซุ้มประตูหุ้มคานเงินทำนองเป็นหอรบเป็นกำแพงเมืองที่แข็งแรงมาก สร้างล้อมตัวเมืองสงขลาใหม่ มีบริเวณอยู่ภายใน 300 ไร่ สามารถป้องกันการโจมตีของพวกเขาแก่สลัดได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันกำแพงเมืองสงขลาได้ถูกรื้อจนหมดสภาพไปในการขยายตัวเมือง คงเหลือบางส่วนที่ถนนจะนะ ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลาและถนนนครใน บริเวณหน่วยประชาชนส่วนรวมชาวของสถานีตำรวจภูธรเมืองสงขลา ซึ่งอยู่บริเวณสีทอง หลังบ้านพักตำรวจภายในหน่วยบริการประชาชนคลองขวาง หลังจากการสร้างกำแพงเมืองป้อมปราการเสร็จ จึงสร้างจวนเจ้าเมืองใหม่ในปี พ.ศ. 2375 เสร็จปี พ.ศ. 2385 รวมเวลา 10 ปี พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ส่งไม้ชัย

ฤกษ์หลักชัยและเทียนชัย มาพระราชทานแก่พระยาวิเชียรคีรี (เถี้ยนเส้ง) ปกหลักเมืองและได้สร้างตึกจีน  
 กับศาลเจ้าเสื้อเมืองไว้หลังหนึ่ง เป็นหลักเจ้าหลักเมืองตั้งอยู่ที่ถนนนางงาม ขึ้นในปี พ.ศ. 2385 ตัวเมือง  
 ใหม่คือเขตเทศบาลและเมืองสงขลาปัจจุบันนี้ พ.ศ. 2389 พระสุนทรภักษ์ (บุญสังข์) ได้เป็นเจ้าพระยา  
 วิเชียรคีรี สำเร็จราชการเมืองต่อเมืองต่อมาได้สร้างป้อมปืนปากน้ำแหลมทรายซึ่งตั้งอยู่ที่ศเหนือทางภูมิ  
 ประเทศเป็นแหลมยื่นออกไปเรียกว่า แหลมทรายซึ่งอยู่ระหว่างปากน้ำกับอ่าวไทยเป็นเส้นทางให้ข้าศึกส่ง  
 กองทัพมาโจมตีได้ง่ายรัฐบาลกลางให้ได้เมืองสงขลาสร้างป้อมรักษาขอบเขตเป็นป้อมปืนขนาดใหญ่ก่ออิฐ  
 ถือปูนลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตัดมุมใบมีใบเสมารอบประตูเข้าออก 1 ประตู และบันไดทางขึ้นของ  
 ป้อมสูงจากระดับพื้น 2 เมตรปืนใหญ่วางอยู่ที่ป้อมเสมอมา ปัจจุบันอยู่หลังบัญชาการตำรวจภูธร 4 และยังได้  
 สร้างศาลเจ้าบริเวณหัวเขาแดงปากทะเลสาบสำหรับที่ทำพิธีบวงสรวงทวดเขาแดงอีกด้วยเจ้าพระยา  
 วิเชียรคีรี (เม่น) ได้เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลาคนที่ 6 ต่อจากเจ้าพระยาวิเชียรคีรี (บุญสังข์) จึงเป็น  
 เจ้าเมืองในช่วงที่บ้านเมืองสมัยนี้ส่วนใหญ่จึงเป็นการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ทรุดโทรม สิ่งก่อสร้างที่  
 สำคัญสมัยนี้ได้แก่ การบูรณปฏิสังขรณ์พระเจดีย์หลวงบนเขาตังกวน จึงแต่เดิมเป็นเจดีย์องค์เก่าที่มีอยู่  
 แล้ว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินหลวงให้บูรณะขึ้นใหม่ ให้สูงใหม่  
 กว่าของเก่าและสร้างบันไดทางขึ้น ส่วนพลับพลาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯเจ้าอยู่หัวอยู่บนเขา  
 ตังกวนเรียกว่าศาลวิหารแดง สร้างไม่เสร็จค้างอยู่ ต่อมาปี พ.ศ. 2432 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า  
 เจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างจนเสร็จต่อมา ลักษณะเป็นอิฐต่อมาถือนด้วยสีดินแดง ต่อมาพระยา  
 วิเชียรคีรีได้เป็นเจ้าเมืองคนที่ 7 เป็นเวลาเพียง 4 ปีได้เสียชีวิตด้วยโรคภัยไข้เจ็บ เป็นเจ้าเมืองแผ่นดินของ  
 สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลเริ่มเปลี่ยนนโยบายมาจัดระบบการปกครองเป็นมณฑล  
 เทศาภิบาลขึ้นทั่วราชอาณาจักรตามแบบตะวันตก เมื่อพระยาวิเชียรคีรี ได้เป็นผู้สำเร็จราชการคนที่ 8  
 จึงนับเป็นเจ้าเมืองคนสุดท้ายของตระกูลช่วง 8 คน ได้มีการควบคุมเมืองสงขลาเพื่อดำเนินการปฏิรูปตาม  
 นโยบายดังกล่าวขึ้น โดยให้พระยาราชเมือครั้งเป็นพระยาวิจิตรวรสาสน์ เป็นข้าหลวงพิเศษมาจัด  
 ระเบียบการปกครองเป็นมณฑลเทศาภิบาลนครศรีธรรมราชโดยใช้ตึกสถาปัตยกรรมจีนที่ได้ชื่อมาจาก  
 จวนของข้าหลวงพิเศษตรวจราชการเมืองสงขลา และเป็นจวนศาลากลางมณฑลนครศรีธรรมราช ก่อนจะ  
 ตั้งในปีต่อมา สำหรับจวนแห่งนี้ต่อมาภายหลังได้ใช้เป็นศาลากลางจังหวัดสงขลาเป็นเวลา 36 ปี หลังจาก  
 ที่ได้ศาลากลางหลังใหม่แล้วตึกจวนใหม่ก็ร้างและทรุดโทรมลง กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน  
 แห่งชาติ ได้มีการบูรณะซ่อมแซมเป็นอาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลาที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุอีก  
 แห่งของสงขลาและภาคใต้ที่นำศึกษาเยี่ยมชม ผู้ดำรงตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลของมณฑล นครศรีธรรมราช  
 และเมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลฑลฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสด็จมาดำรงตำแหน่ง  
 สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช และอุปราช 4 มณฑลปักษ์ใต้ จึงได้สร้างพระตำหนักเขาน้อย  
 ให้เป็นที่ประทับสำหรับการมาดำรงตำแหน่งของพระองค์ท่าน พระตำหนักนี้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2454 ก่อนที่  
 จะทำการก่อสร้างพระตำหนักสมเด็จพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ เสด็จมาประทับอยู่ ณ สันฐานคารตัวเรือนหน้า  
 ซึ่งเป็นโรงแรมวิเชียรชม แต่ถูกรื้อถอนแล้วจะเป็นจวนสมุหเทศาภิบาลแต่เดิม เนื่องจากที่ดินบริเวณเขาน้อย  
 ด้านทิศใต้ จึงถือได้ว่า ตำหนักเขาน้อย พระตำหนักนี้เคยใช้เป็นที่ประทับแรมของพระบาทสมเด็จพระ  
 เจ้าอยู่หัว คราวเสด็จเยี่ยมผสกนิกรภาคใต้ ปัจจุบันใช้เป็นบ้านพักของท่านข้าราชการจังหวัดสงขลาหม่อม

เจ้าทองคำเปลว ทองใหญ่ เป็นต้นมา ผลการปฏิรูปการปกครองมณฑลนครศรีธรรมราชทั้งนั้น ทำให้สงขลา กลายเป็นศูนย์กลางคมนาคมติดต่อ มีการจักรระบบไปรษณีย์ โทรเลข สร้างทางหลวงเชื่อมหัวเมืองใกล้เคียง และมีเรือเมล์ เดินติดต่อระหว่าง สงขลา-กรุงเทพฯ เมืองต่าง ๆ ของภาคใต้ และสิ่งค้ำประกันศูนย์กลางจัดการ เจริญเติบโต การติดต่อค้าขายทางพาราและแร่ดีบุก ปี พ. ศ. 2475 ได้ประกาศยุบมณฑลต่าง ๆ แล้วจัดตั้ง การปกครองแบบใหม่สงขลาจึงเป็นจังหวัดนับตั้งแต่นั้นมา จึงกล่าวได้ว่านับเป็นเวลาพันปีบนแผ่นดิน คาบสมุทรสทิงพระแห่งนี้ได้มีการวิวัฒนาการจากชุมชนขึ้นเป็นเมืองโบราณเก่าแก่ขึ้นมา จนถึงช่วง ระยะเวลา 300 ปีเศษต่อมาของการกำเนิดมาเป็นเมืองสงขลาที่เป็นจังหวัดรวมเป็นไว้ด้วย 3 เชื้อชาติ ผสมผสานรวมกันมีประเพณีและวัฒนธรรมที่ตกทอดและยึดถือเป็นวิถีชีวิตของชุมชนมาจนกระทั่งทุกวันนี้



## แบบฝึกหัดทบทวน

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จังหวัดสงขลามีการตั้งหลักแหล่งครั้งแรกอยู่บริเวณใด
2. สงขลา มีที่มา จากส่วนใดบ้าง
3. เมืองสทิงพระมีความสำคัญกับจังหวัดสงขลา อย่างไรบ้าง
4. จงบอกสาระสำคัญของการสงขลาเมืองเขาแดง
5. เมืองสงขลา แหลมสน มีความสำคัญอย่างไร
6. เมืองสงขลา บ่อยาง มีความสำคัญอย่างไร
7. สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา มา 20 ชื่อ หรือมากกว่า
8. นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์ สถานที่ท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
9. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว
10. หากนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นท้องถิ่นของตนแล้วจะมีผลอย่างไรบ้าง
11. เหตุใดการสร้างเมืองใหม่หรือการย้ายเมืองจึงดีกว่าใช้เมืองเดิม
12. สรุประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา
13. ยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้คนสงขลาเห็นความสำคัญของจังหวัดสงขลาอันเป็นท้องถิ่นของตนน้อยลงไปหรือไม่ แล้ววิธีการใดที่จะช่วยให้คนสงขลาเห็นความสำคัญของจังหวัดมากขึ้นระหว่างการพัฒนา การศึกษา การจัดงานประเพณี การท่องเที่ยว



แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ข้อสอบรายวิชาสงขลา รหัสวิชา ส. 31201 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

ที่	ชื่อหน่วย	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ลำดับข้อ	จำนวนข้อ	พุทธพิสัย						ติดใจ	คะแนนที่	หมายเหตุ (คาบ)
					ความรู้ความเข้าใจ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า			
1	สภาพทางภูมิศาสตร์ของ	1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ	1-15	29%	6	2	1	1	3	2	-	-	2
	จังหวัดสงขลา	ทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้ง											
		วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าได้		(15)									
2	ลักษณะสภาพแวดล้อม	2. มีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทาง	16-29	29%	-	3	-	2	4	5	-	-	2
	ทางประชากร เศรษฐกิจ	ประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม											
	สังคมและวัฒนธรรมของ	และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อ		(14)									
	จังหวัดสงขลา	การดำเนินชีวิตพร้อมทั้งสังเคราะห์และ											
		ประเมินค่าได้											
3	ประวัติความเป็นมาของ	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ	30-50	42%	5	6	1	1	7	1	-	-	8
	จังหวัดสงขลา	จังหวัดสงขลาพร้อมทั้ง											
		สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้เพื่อให้เกิดความ		(21)									
		ความตระหนักในความ											
				100	11	11	2	4	14	8	-	-	12
				(50)									

## แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายวิชา สงขลา 1 รหัสวิชา ส. 31201

ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 30 ข้อ

เวลา 50 นาที

คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คำชี้แจง 1. ข้อสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบประเภทปรนัย จำนวน 30 ข้อ (30 คะแนน)

2. ข้อสอบฉบับนี้มีจำนวน 6 หน้า

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้ว  
ทำเครื่องหมาย X ลงบนกระดาษคำตอบผลการเรียนรู้ที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ  
ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลาพร้อม  
ทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าได้

1. จังหวัดสงขลาตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านใด

(ความรู้ ความจำ)

- ก. เหนือคาบสมุทรภาคใต้
- ข. ตะวันตกของคาบสมุทรภาคใต้
- ค. ตะวันออกของคาบสมุทรภาคใต้
- ง. ตะวันออกเฉียงเหนือของคาบสมุทร

ภาคใต้

2. จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นคาบสมุทร  
อ่าวไทยมีลักษณะแคบและยาวยื่นลงมาทาง  
ตอนใต้ซึ่งเรียกว่าอะไร (ความรู้ ความจำ)

- ก. คาบสมุทรเกาะยอ
- ข. ทะเลสาบสงขลา
- ค. คาบสมุทรสงขลา
- ง. คาบสมุทรสทิงพระ

3. อาณาเขตทางทิศตะวันตกของสงขลาติดต่อกับพื้นที่ใด (ความรู้ ความจำ)

- ก. พัทลุงและสตูล
- ข. ทะเลบริเวณอ่าวไทย
- ค. ปัตตานี ยะลาและมาเลเซีย
- ง. นครศรีธรรมราชและพัทลุง

4. สัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา คืออะไร (ความรู้  
ความจำ)

- ก. เทพพระนวมมือ
- ข. หอยสังข์อยู่ในพานทอง
- ค. ดอกบัวในสระขนาดใหญ่
- ง. หอยสังข์อยู่ในพานแว่นฟ้า

5. จังหวัดสงขลามีลักษณะภูมิอากาศแบบใด

(ความเข้าใจ)

- ก. เขตอบอุ่น
- ข. เขตร้อน
- ค. เขตหนาว
- ง. เขตแห้งแล้ง

6. โดยทั่วไปป่าไม้ของจังหวัดสงขลาที่มีประโยชน์  
ในด้านใดมากที่สุด (ประเมินค่า)

- ก. เป็นป่าไม้เศรษฐกิจ
- ข. ป้องกันคลื่นลมที่พัดเข้าฝั่ง
- ค. ป้องกันการพังทลายของดิน
- ง. เป็นที่อยู่อาศัยและขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ

7. ทะเลสาบในของจังหวัดสงขลาที่จัดว่าเป็น  
แหล่งที่มีการทำประมงที่ใหญ่ที่สุดของภาคใต้  
(สังเคราะห์)

- ก. ทะเลเล็ก
- ข. ทะเลสาบสงขลา
- ค. ทะเลสาบตอนใน
- ง. ทะเลสาบสงขลาตอนนอก



8. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับคลองอู่ตะเภา  
(ความรู้ ความจำ)  
ก. ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาคีรี และเขาชีนา (เขาแก้ว) ใน ต. สำนักแต้ว อ.สะเดา  
ข. ใช้ประโยชน์ในการผลิตน้ำประปา เพื่อการเกษตร ประมง และคมนาคมขนส่ง  
ค. เป็นคลองสำคัญที่สุดของชุมชนเขต  
อ.หาดใหญ่  
ง. ใช้เป็นคลองระบายน้ำเสียจากแหล่งชุมชน
9. นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดสงขลาอย่างไรจึงจะดีที่สุด (การนำไปใช้)  
ก. ใช้ทรัพยากรแร่ธาตุอย่างประหยัดแต่ให้ได้ผลกำไร  
ข. นำทรัพยากรน้ำกลับมาใช้ประโยชน์อีกในการอุปโภคและบริโภค  
ค. ใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่  
ง. ปลูกป่าชายเลนและไม่ใช้ทรัพยากรใดเลย
- ผลการเรียนรู้ที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งสังเคราะห์และประเมินค่าได้
10. พืชเศรษฐกิจที่สำคัญเป็นอันดับ 1 ของภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดสงขลาปลูกมากที่สุดคือพืชเศรษฐกิจใด (ประเมินค่า)  
ก. ผัก  
ข. ข้าว  
ค. ไม้ผล  
ง. ยางพารา
11. ข้อใดไม่ใช่อุตสาหกรรมของจังหวัดสงขลาที่ต่อเนื่องจากการเกษตร (ความเข้าใจ)  
ก. อุตสาหกรรมเครื่องจักร  
ข. อุตสาหกรรมจากยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง  
ค. อุตสาหกรรมจากไม้ยางพารา  
ง. อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งและห้องเย็น
12. ข้อใดคือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรชาวสงขลาที่ประกอบอาชีพธุรกิจการประมงและเกษตรกรรม (วิเคราะห์)  
ก. วัฒนธรรมประเพณี  
ข. การเมืองการปกครอง  
ค. ความเจริญทางเทคโนโลยี  
ง. สภาพดินฟ้าอากาศและความต้องการทางการตลาด
13. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุจูงใจที่ทำให้ประชากรย้ายถิ่นฐานเข้ามาในจังหวัดสงขลา (วิเคราะห์)  
ก. เป็นศูนย์กลางการค้า  
ข. เป็นศูนย์กลางการศึกษา  
ค. มีอาณาเขตติดต่อกันหลายจังหวัด  
ง. เป็นเมืองท่าและเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญภาคตะวันตก

14. การผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์น้ำจัดเป็น  
การประกอบอาชีพในลักษณะใด (ความเข้าใจ)

- ก. เกษตรกรรม
- ข. ธุรกิจบริการ
- ค. อุตสาหกรรม
- ง. พาณิชยกรรม

15. พืชเศรษฐกิจที่สามารถขยายผลไปสู่โรงงาน  
อุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งรองรับแรงงานทั้งภายใน  
และภายนอกจังหวัดสงขลาได้มากที่สุด คือข้อ  
ใด (สังเคราะห์)

- ก. ข้าว
- ข. ไม้ผล
- ค. ป่าไม้
- ง. ยางพารา

16. พื้นที่บริเวณใดของจังหวัดสงขลาที่มีการ  
ปลูกข้าวมากที่สุด (ประเมินค่า)

- ก. อำเภอระโนด
- ข. อำเภอบางกล่ำ
- ค. อำเภอสิงหนคร
- ง. อำเภอกระแสสินธุ์

17. บริเวณที่ใช้ในการทำนามากที่สุดของจังหวัด  
สงขลาคือบริเวณที่มีสภาพดินเป็นแบบใด  
(สังเคราะห์)

- ก. บริเวณลานตะพักลำน้ำ
- ข. บริเวณที่เป็นสันดินริมน้ำ
- ค. บริเวณที่ราบลุ่มตะกอนลำน้ำ
- ง. บริเวณที่เป็นทะเลสาบน้ำกร่อย

**ผลการเรียนรู้ที่ 3** มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ  
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้ง  
สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้เพื่อเกิดความตระหนัก  
ในสำคัญและภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัยได้

18. นักเรียนเป็นคนจังหวัดสงขลา นักเรียนจะ  
ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองในการดำเนินชีวิต  
อย่างไรเพื่อสังคม จึงจะถูกต้องที่สุด (นำไปใช้)

- ก. เป็นคนดี
- ข. เป็นคนเก่ง
- ค. เป็นคนกล้า
- ง. เป็นคนมีน้ำใจ

19. “คนไทยมักเลือกที่ราบเพื่อทำการเกษตร  
คนมุสลิมอยู่ตามชายฝั่งทะเลเพื่อจับปลาคนจีน  
อยู่ตามศูนย์การค้าคนมาคม เพื่อทำการค้า เป็น  
อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง  
ในด้านใด (วิเคราะห์)

- ก. เศรษฐกิจ
- ข. ประชากร
- ค. ทรัพยากรธรรมชาติ
- ง. สังคมและวัฒนธรรม

20. ศูนย์กลางความเจริญของจังหวัดสงขลาใน  
อดีตอยู่บริเวณใด (ความเข้าใจ)

- ก. เมืองสทิงพระ
- ข. เมืองสงขลาบ่อยาง
- ค. เมืองสงขลาแหลมสน
- ง. เมืองสงขลาเชิงหว้าเขาแดง

21. รูปหนังตะลุงทำมาจากสิ่งใด (ความรู้ ความจำ)
- หนังวัว
  - หนังสัตว์
  - ไม้แกะสลัก
  - ยางสังเคราะห์
22. ประเพณีวันสารทเดือนสิบมีความเชื่อว่าขนมในข้อใดที่ทำให้เปรตเอาไปกินที่อื่นได้ (ความเข้าใจ)
- ขนมลา
  - ขนมกง
  - ขนมบ้า
  - ขนมเจาะหู
23. ในระยะแรกชาวสทิงพระนับถือศาสนาใด (ความรู้ ความจำ)
- พราหมณ์
  - พุทธ
  - อิสลาม
  - ซิกข์
24. ข้อใดไม่ใช่ บทบาทของกรุงศรีอยุธยาที่มีต่อเมืองพัทลุงพะโคะในช่วงสมัยปลายพุทธศตวรรษที่ 19 (สังเคราะห์)
- ส่งขุนนางออกมากินเมือง
  - ส่งพระสงฆ์ออกมากินเมือง
  - ส่งขุนนางและพระสงฆ์ออกมาสร้างวัดพะโคะ อันเป็นวัดหลวงกลางเมืองพัทลุง
  - ได้แต่งตั้งเงินเหยียง แซ่เฮา นายอากร รังนก เป็นเจ้าเมืองสงขลา
25. เมืองใดเป็นเมืองแม่ที่นับว่าให้กำเนิดเมืองในสมัยต่อมา 2 เมือง คือเมืองสงขลาและเมืองพัทลุง (ความเข้าใจ)
- สทิงพระ
  - สิงหนคร
  - นาหม่อม
  - กระแสดินธุ์
26. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเมืองสงขลาริมเขาแดงที่ตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง (การสังเคราะห์)
- เจริญด้านการค้าขายกับต่างประเทศ เมืองสงขลาในยุคนี้ปกครองโดยเจ้าเมืองเชื้อสายมลายู
  - เจ้าเมืองสงขลาอพยพมาจากหมู่เกาะอินโดนีเซียหรืออาจเป็นพวกมัมกะสัน (บูกิส) นับถือศาสนาอิสลาม
  - พวกมลายูเหล่านี้ได้หลบหนีการค้าแบบผูกขาดของพวกดัตช์ มาเปิดการค้าแบบเสรีที่สงขลา
  - มีฝรั่งเศสสนับสนุนพวกมลายูอยู่เบื้องหลังให้หลบหนีการค้าแบบผูกขาดของพวกดัตช์มาเปิดการค้าเสรีที่สงขลา
27. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเมืองสงขลาหลังจากเมืองสงขลาริมเขาแดงถูกปราบปรามราบคาบแล้ว (สังเคราะห์)
- เมืองสงขลาถูกปล่อยให้ทรุดโทรมจนกลายเป็นเมืองร้าง
  - ลดฐานะเป็นเมืองขึ้นของเมืองพัทลุง
  - ต่อมาเมืองสงขลาได้ตั้งอยู่ที่บ้านและแหลมสน

- ง. ลดฐานะเป็นเมืองขึ้นของเมืองนครศรีธรรมราช แล้วส่งเจ้าเมืองจากอยุธยา มา ปกครอง
28. ในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้แต่งตั้งใครเป็นเจ้าเมืองสงขลาที่นับว่าเป็นต้นตระกูล ณ สงขลา (ความรู้ ความจำ)
- แต่งตั้ง จีนเหยียง แซ่เฮา
  - แต่งตั้ง เจียกีซี
  - บุญอุย
  - เถียนจ้ง
29. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการที่จีนเหยียงได้รับความโปรดปรานจากส่วนกลาง มีอำนาจเป็นถึงเจ้าเมืองสงขลา สามารถชักจูงคนจีนเข้ามาเป็นสมัครพรรคพวกได้มาก (สังเคราะห์)
- คนจีนนิยมจ้างคนจีนด้วยกันเป็นผู้ร่วมงาน
  - เพราะเป็นธรรมเนียมของคนจีนที่ชอบใช้คนชาติเดียวกันเป็นลูกมือ
  - เพราะยังคนจีนที่ได้เป็นเจ้าภาษีนายอากรก็มักจะจ้างคนจีนด้วยกันเป็นลูกจ้าง
  - เพราะไม่มีงานทำแต่มีความสามารถจนทำให้พระเจ้ากรุงธนบุรีเห็นความสำคัญเลยแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองสงขลา
30. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้ในระยยะหลังปี พ.ศ. 2460 คนจีนเข้ามาในตัวเมืองของไทยลดลง ซึ่งมีผลทำให้จำนวนคนจีนในเมืองสงขลาลดลงด้วย (สังเคราะห์)
- รัฐบาลเรียกเก็บค่าธรรมเนียมคนต่างด้าวในอัตราสูงขึ้น
  - รัฐบาลจำกัดจำนวนเงินที่เดินทางเข้าประเทศมาสู่ภาคใต้มากขึ้น
  - เพราะคนจีนเข้ามามาก มีการตกลงกันระหว่าง 2 ประเทศ จากเดิมปีละ 10,000 คน เหลือ 200 คน
  - จากการที่ทางราชการสร้างทางรถไฟสายใต้สำเร็จทำให้ชาวจีนเดินทางจากสงขลาไปยังส่วนกลางของไทยทำให้ชาวจีนในเมืองสงขลาลดลง

ตาราง 9 แสดงแบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลา

แบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลา

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

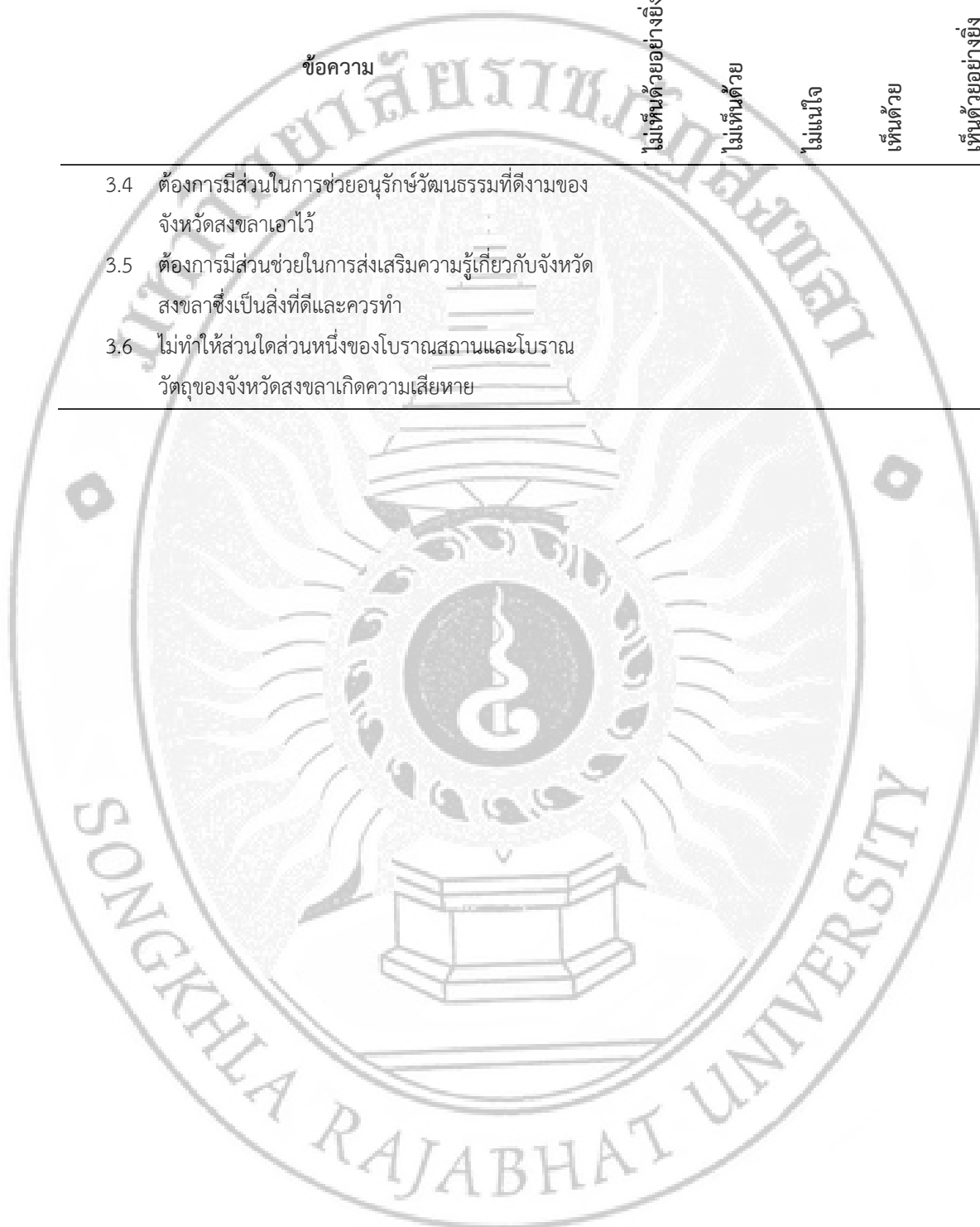
ข้อความ	ความคิดเห็น				
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
<b>1. ด้านความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับสงขลา</b>					
1.1 ความรู้ที่ได้จากจังหวัดสงขลาทำให้เกิดประโยชน์และเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ไม่เคยทราบมาก่อน					
1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ควรสืบทอดและอนุรักษ์					
1.3 การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีของจังหวัดสงขลาให้เข้าใจเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น					
1.4 บุคคลสำคัญของจังหวัดสงขลาเป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้เกิดความภูมิใจในจังหวัดสงขลา					
1.5 จังหวัดสงขลาเมืองอาหารพื้นเมืองควรที่จะอนุรักษ์					
1.6 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลาน่าสนใจ					
<b>2. ด้านความรู้สึกชอบหรือพอใจ</b>					
2.1 มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา					
2.2 มีความชื่นชอบภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสงขลา					
2.3 เกิดความวิตกกังวลเมื่อเกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในสงขลา					
2.4 มีความชื่นชอบให้มีการจัดทัศนศึกษาเยี่ยมชมเมืองสงขลา					
2.5 มีความชื่นชอบลงพื้นที่จริงในจังหวัดสงขลาเพราะเกิดความรู้อและความประทับใจ					
2.6 เป็นการเสียเวลาอย่างมากกับการที่ศึกษาหาความรู้ในสงขลา					
2.7 มีความพึงพอใจกับวิถีชีวิตของคนในจังหวัดสงขลา					
<b>3. ด้านความพร้อมที่จะกระทำ</b>					
3.1 หากมีนักท่องเที่ยวถามถึงสงขลาจะยินดีเล่าให้ฟังทุกเรื่อง					
3.2 มีความภาคภูมิใจเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลากันอย่างมากมายและได้เป็นเจ้าของบ้านที่ดี					

3.3 ติดตามความเคลื่อนไหว อ่านข่าวสารแะ  
ระ  
ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับจังหวัดสงขลาอยู่เสมอ

187

ความคิดเห็น

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.4 ต้องการมีส่วนในการช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของ จังหวัดสงขลาเอาไว้					
3.5 ต้องการมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับจังหวัด สงขลาซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ					
3.6 ไม่ทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณสถานและโบราณ วัตถุของจังหวัดสงขลาเกิดความเสียหาย					



แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้  
กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง



189

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง  
ความสอดคล้องขององค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ และความสอดคล้องของ  
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสงขลา 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้ใช้สำหรับประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้  
ที่คาดหวัง ความสอดคล้องขององค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ความสอดคล้องของแบบทดสอบ  
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 และแบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลาโดยนำไปใช้ในการจัด  
กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 และเปรียบเทียบเจตคติ  
ต่อจังหวัดสงขลา ก่อนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ สำหรับนักเรียน  
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอให้ท่านโปรดพิจารณาความเหมาะสมของความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ความสอดคล้องขององค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ และความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสงขลา 1 ที่กำหนดไว้แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในช่องว่างท้ายรายการ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสอดคล้อง เพื่อให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น โดยกำหนดค่าคะแนนความคิดเห็นดังนี้

- + 1 = แน่ใจว่ารายการประเมินมีความสอดคล้องและเหมาะสม
- 0 = ไม่แน่ใจว่ารายการประเมินมีความสอดคล้องและเหมาะสม
- 1 = แน่ใจว่ารายการประเมินไม่มีความสอดคล้องและเหมาะสม

ขอแสดงความนับถือ  
ผู้วิจัย  
นางสาววิชุดา แก้วสมวงศ์

ตาราง 10 แสดงแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (IOC)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ		
		+1	0	1
1	มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน			
2	มีความรู้ความเข้าใจกิจกรรมการเรียนแบบโครงงานและประยุกต์การทำโครงงานให้เกิดประโยชน์ได้			
3	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าได้			
4	มีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง			



---

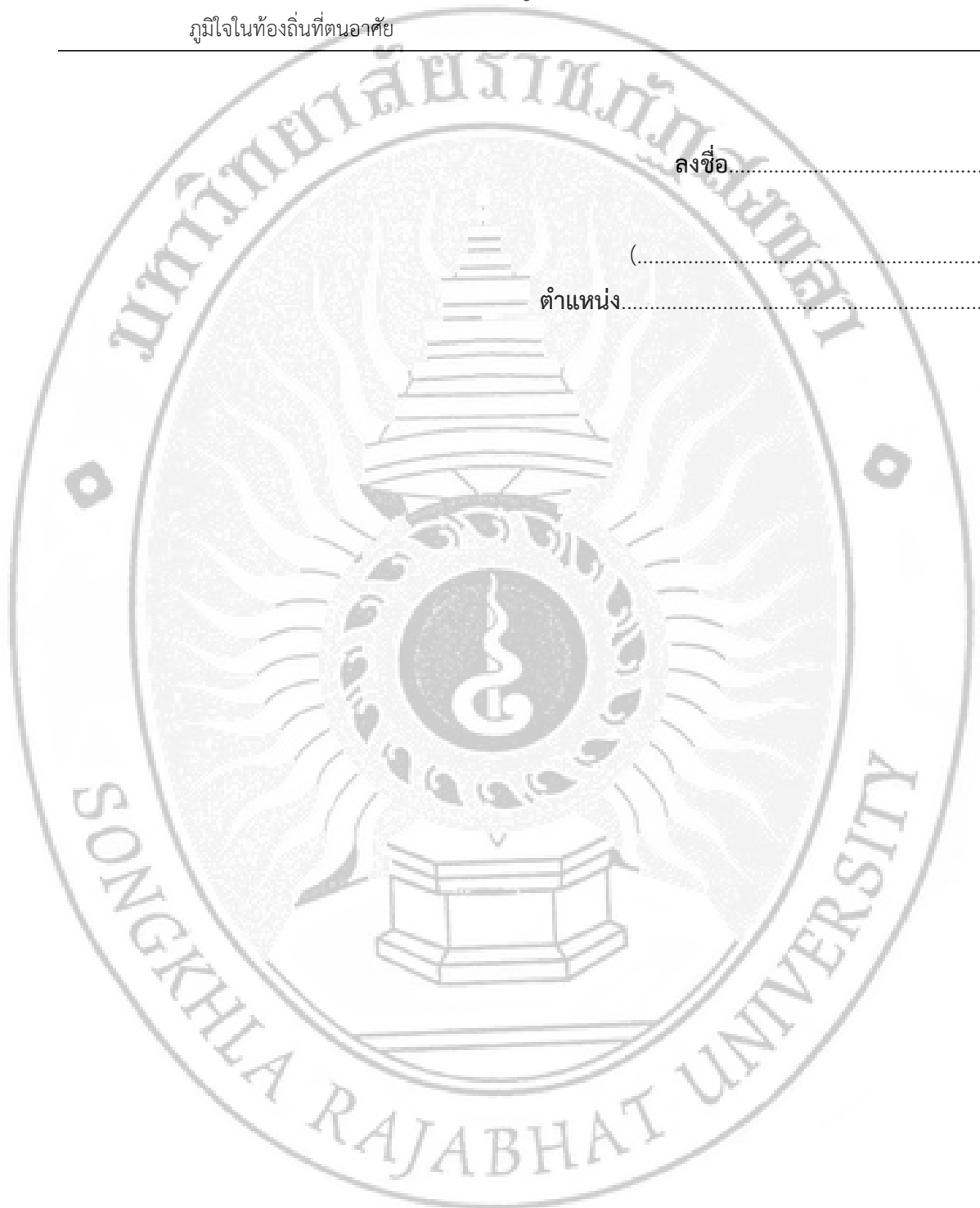
ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตพร้อมทั้งสังเคราะห์และ  
ประเมินค่าได้

- 5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา  
ของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้งสังเคราะห์องค์ความรู้  
ที่ได้เพื่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญและ  
ภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัย
- 

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....



ตาราง 11 แสดงแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ (IOC)

แผนการ จัดการเรียนรู้ที่	หัวข้อ	ผลการประเมิน จากผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	1	
1	มาตรฐานการเรียนรู้				
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				
	สาระสำคัญ				
	มาตรฐานเนื้อหา				
	มาตรฐานการปฏิบัติได้				
	ทักษะเครื่องมือวิชา				
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์				
	คำถามสำคัญ				
	กิจกรรมการเรียนการสอน				
	สื่อและแหล่งเรียนรู้				
	หลักฐานและวิธีการประเมิน				
2	เกณฑ์การประเมิน				
	มาตรฐานการเรียนรู้				
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				
	สาระสำคัญ				
	มาตรฐานเนื้อหา				
	มาตรฐานการปฏิบัติได้				
	ทักษะเครื่องมือวิชา				
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์				
	คำถามสำคัญ				
	กิจกรรมการเรียนการสอน				
	สื่อและแหล่งเรียนรู้				
3	หลักฐานและวิธีการประเมิน				
	เกณฑ์การประเมิน				
	มาตรฐานการเรียนรู้				
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				
	สาระสำคัญ				
	มาตรฐานเนื้อหา				
	มาตรฐานการปฏิบัติได้				
	ทักษะเครื่องมือวิชา				
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์				
	คำถามสำคัญ				
	กิจกรรมการเรียนการสอน				
สื่อและแหล่งเรียนรู้					
หลักฐานและวิธีการประเมิน					

## ตาราง 11 (ต่อ)

แผนการ จัดการเรียนรู้ที่	หัวข้อ	ผลการประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		จากผู้เชี่ยวชาญ			
		+1	0	1	
4	เกณฑ์การประเมิน				
	มาตรฐานการเรียนรู้				
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				
	สาระสำคัญ				
	มาตรฐานเนื้อหา				
	มาตรฐานการปฏิบัติได้				
	ทักษะक्रमวิชา				
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์				
	คำถามสำคัญ				
	กิจกรรมการเรียนการสอน				
	สื่อและแหล่งเรียนรู้				
	หลักฐานและวิธีการประเมิน				
	เกณฑ์การประเมิน				
5	มาตรฐานการเรียนรู้				
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				
	สาระสำคัญ				
	มาตรฐานเนื้อหา				
	มาตรฐานการปฏิบัติได้				
	ทักษะक्रमวิชา				
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์				
	คำถามสำคัญ				
	กิจกรรมการเรียนการสอน				
	สื่อและแหล่งเรียนรู้				
	หลักฐานและวิธีการประเมิน				
	เกณฑ์การประเมิน				

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ตาราง 12 แสดงการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม  
การหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ที่  
คาดหวัง รายวิชาสงขลา 1 รหัสวิชา ส. 31201 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

แผนการจัด การเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อที่	ข้อสอบ ข้อที่	ผลการประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			จากผู้เชี่ยวชาญ +1	0	1	
3. สภาพทางภูมิศาสตร์ ของจังหวัดสงขลา	1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าได้	1				
		2				
		3				
		4				
		5				
		6				
		7				
		8				
		9				
		10				
		11				
		12				
		13				
		14				
		15				
4. ลักษณะสภาพแวดล้อม ทางประชากรเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของจังหวัดสงขลา	2. มีความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งสังเคราะห์และประเมินค่าได้	16				
		17				
		18				
		19				
		20				
		21				
		22				
		23				
		24				
		25				
		26				
		27				
		28				
		29				
		30				

## ตาราง 12 (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อที่	ข้อสอบ ข้อที่	ผลการประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			จากผู้เชี่ยวชาญ +1	0	1	
		31				
		32				
		33				
		34				
		35				
		36				
5. ประวัติความเป็นมา ของจังหวัดสงขลา	3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยว กับประวัติความเป็นมา ของจังหวัดสงขลาพร้อมทั้ง สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้ เพื่อให้เกิดความตระหนัก ในความสัมพันธ์และภูมิเ ในท้องถิ่นที่ตนอาศัย	37				
		38				
		39				
		40				
		41				
		42				
		43				
		44				
		45				
		46				
		47				
		48				
		49				
		50				

ลงชื่อ.....

(.....)

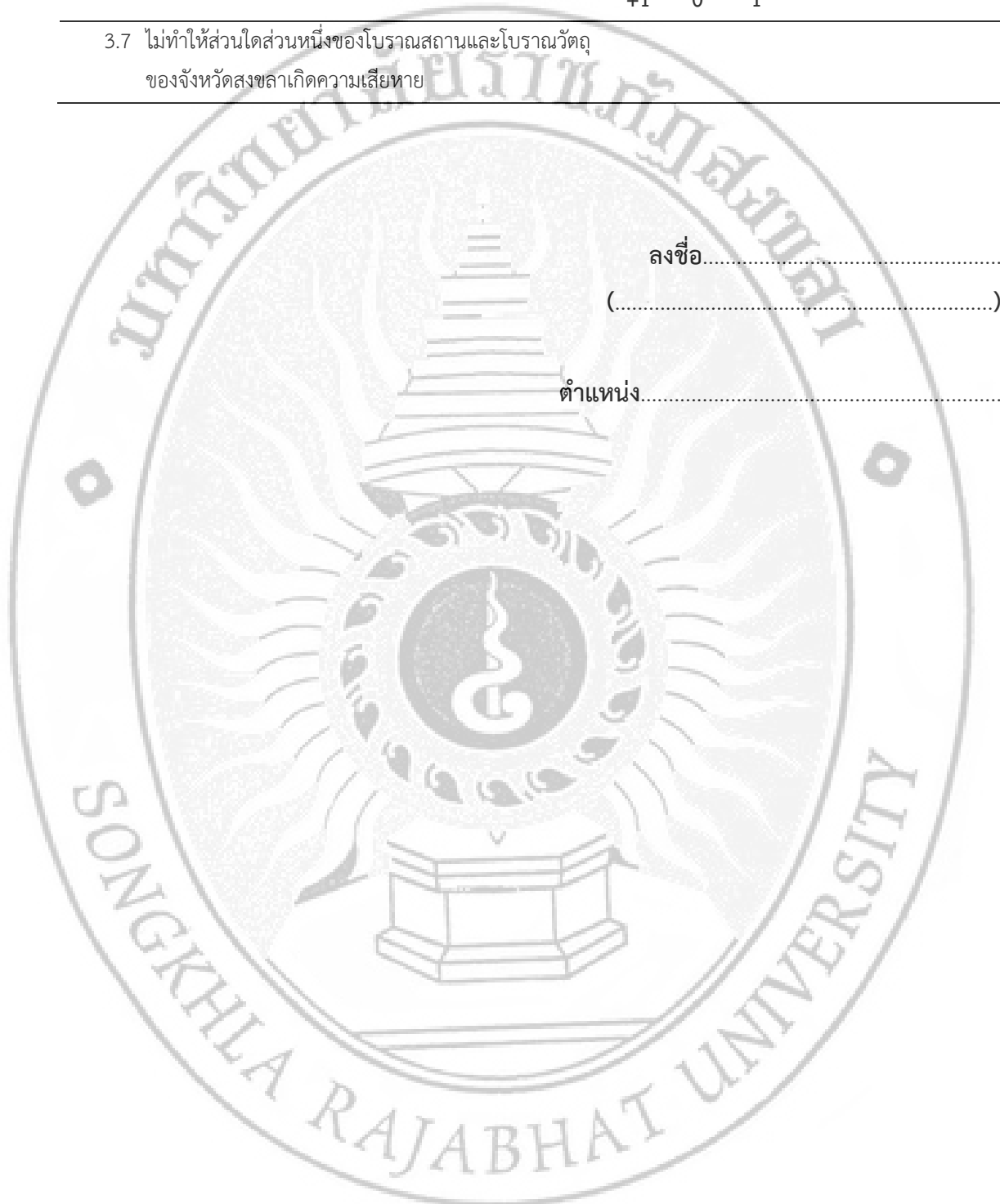
ตำแหน่ง.....

ตาราง 13 แสดงแบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลา

ข้อความ	ผลการประเมิน		
	จากผู้เชี่ยวชาญ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	
	+1	0	1
<b>1. ด้านความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับสงขลา</b>			
1.1 ความรู้ที่ได้จากจังหวัดสงขลาทำให้เกิดประโยชน์และเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ไม่เคยทราบมาก่อน			
1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ควรสืบทอดและอนุรักษ์			
1.3 การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีของจังหวัดสงขลาให้เข้าใจเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น			
1.4 บุคคลสำคัญของจังหวัดสงขลาเป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้เกิดความภูมิใจในจังหวัดสงขลา			
1.5 จังหวัดสงขลาเมืองอาหารพื้นเมืองควรที่จะอนุรักษ์			
1.6 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลาน่าสนใจ			
<b>2. ด้านความรู้สึกชอบหรือพอใจ</b>			
2.1 มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา			
2.2 มีความชื่นชอบภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสงขลา			
2.3 เกิดความวิตกกังวลเมื่อเกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในสงขลา			
2.4 มีความชื่นชอบให้มีการจัดทัศนศึกษาเยี่ยมชมเมืองสงขลา			
2.5 มีความชื่นชอบสถานที่จริงในจังหวัดสงขลาเพราะเกิดความรู้และความประทับใจ			
2.6 เป็นการเสียเวลาอย่างมากกับการที่ศึกษาหาความรู้ในสงขลา			
2.7 มีความพึงพอใจกับวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดสงขลา			
<b>3. ด้านความพร้อมที่จะกระทำ</b>			
3.1 หากมีนักท่องเที่ยวถามถึงสงขลาจะยินดีเล่าให้ฟังทุกเรื่อง			
3.2 มีความยินดีที่จะบอกเล่าถึงความสำคัญของจังหวัดสงขลาแก่ผู้สนใจและนักท่องเที่ยว			
3.3 มีความภาคภูมิใจเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลากันอย่างมากมายและได้เป็นเจ้าบ้านที่ดี			
3.4 ติดตามความเคลื่อนไหว อ่านข่าวสารและเนื้อหาสาระในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับจังหวัดสงขลาอยู่เสมอ			
3.5 ต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของจังหวัดสงขลาเอาไว้			
3.6 ต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ			

## ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	ผลการประเมิน			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	จากผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	1	
3.7 ไม่ทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณสถานและโบราณวัตถุ ของจังหวัดสงขลาเกิดความเสียหาย				



ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....



ภาคผนวก ค

ค่าเฉลี่ยคุณภาพดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย





ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัด  
การเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตาราง 14 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับผล  
การเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้เชี่ยวชาญ

แผนการจัด การเรียนรู้ ที่	ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ผล รวม $\sum R$	ผลรวม IOC = $\frac{\text{ผลรวม}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}}$	ผลการ พิจารณา
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5			
1	มีความรู้ความเข้าใจใน การเรียนแบบร่วมมือ ร่วมกับโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2	มีความรู้ความเข้าใจ กิจกรรมการเรียนแบบ โครงการและประยุกต์ การทำโครงการให้เกิด ประโยชน์ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3	มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะทาง ภูมิศาสตร์ของจังหวัด สงขลาพร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน ค่าได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
4	มีความเข้าใจสภาพแวดล้อม ทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งสังเคราะห์และ ประเมินค่าได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
5	มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติความ เป็นมาของจังหวัดสงขลา พร้อมทั้งสังเคราะห์องค์ ความรู้ที่ได้เพื่อให้เกิดความ ตระหนัก ในความสำคัญ และภูมิใจในท้องถิ่นที่ตน อาศัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง



ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของ  
องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 15 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	หัวข้อ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	สรุปผลการ พิจารณา
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
1	มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้องมี ปรับปรุง
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานการปฏิบัติได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ทักษะเครื่องมือวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้องมี ปรับปรุง
	คำถามสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สื่อและแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2	หลักฐานและวิธีการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	เกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 15 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	หัวข้อ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	สรุปผลการ พิจารณา
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
3	มาตรฐานการปฏิบัติได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ทักษะक्रमวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คำถามสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สื่อและแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	หลักฐานและวิธีการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	เกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานการปฏิบัติได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ทักษะक्रमวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คำถามสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	
สื่อและแหล่งเรียนรู้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	สอดคล้องมี ปรับปรุง	

ตาราง 15 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	หัวข้อ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	สรุปผลการ พิจารณา
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
4	หลักฐานและวิธีการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	(ระบุให้ชัดว่า ใบความรู้อะไร)
	เกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานการปฏิบัติได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ทักษะเครื่องมือวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คำถามสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สื่อและแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	หลักฐานและวิธีการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	เกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 15 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	หัวข้อ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	สรุปผลการ พิจารณา
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
		1	2	3	4	5			
	มาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้องมี ปรับปรุง
5	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สาระสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	มาตรฐานการปฏิบัติได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	ทักษะเครื่องมือวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	คำถามสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	สื่อและแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	หลักฐานและวิธีการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	เกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง



ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ



ตาราง 16 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ

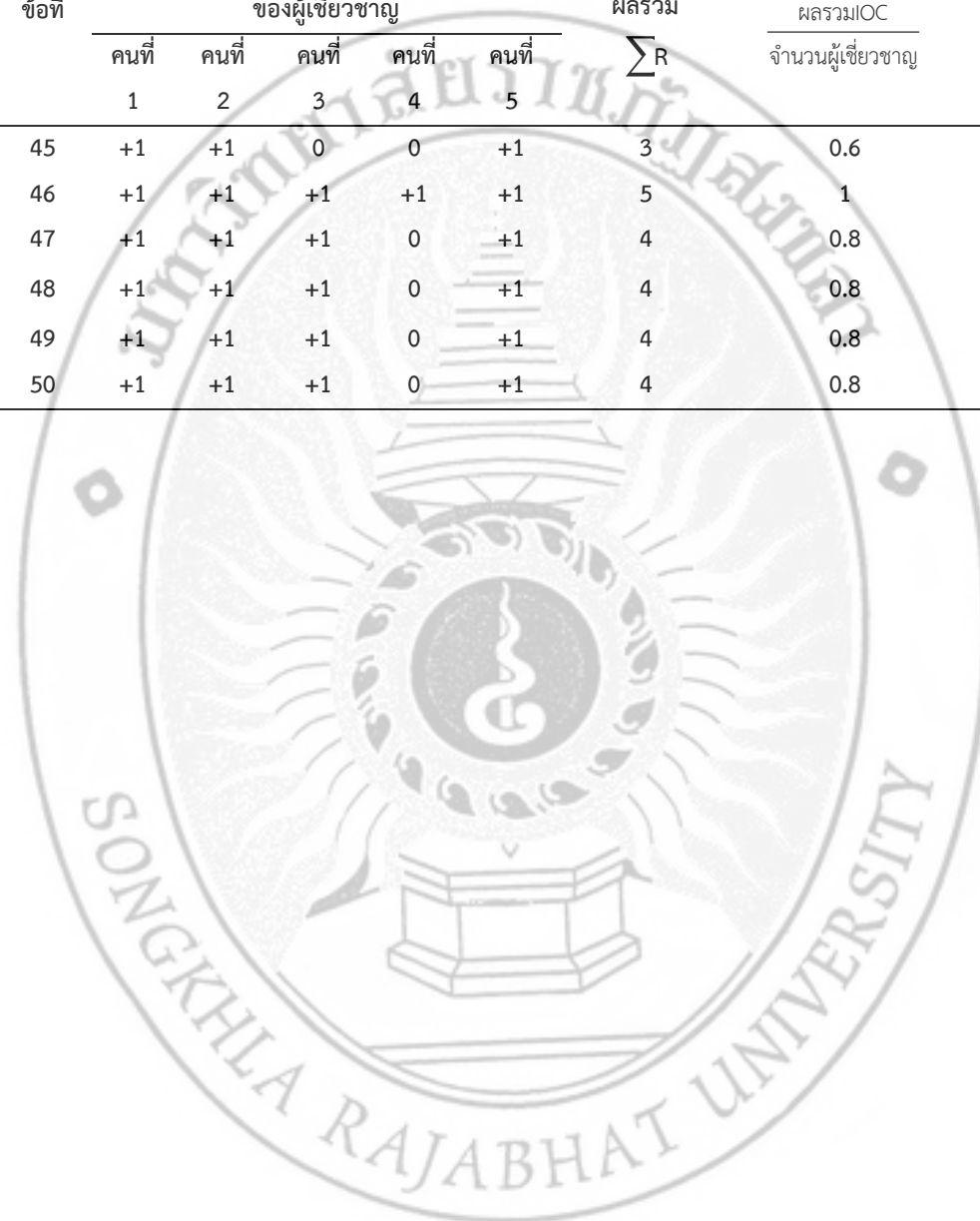
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ผลการ พิจารณา
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3	4	5			
มีความรู้ความเข้าใจ	1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
เกี่ยวกับลักษณะทาง	2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
ภูมิศาสตร์ของ	3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
จังหวัดสงขลาพร้อม	4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
ทั้งวิเคราะห์	5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
สังเคราะห์และประ	7	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
เมินค่าได้	8	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	11	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	12	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	13	0	0	+1	+1	+1	3	0.6	ปรับปรุง (วิเคราะห์, ไม่ใช่ ความรู้ความจำ)
	15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
มีความเข้าใจสภาพ	17	0	0	+1	+1	+1	3	0.6	ปรับปรุง (ความจำ)
แวดล้อมทางประ	18	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
ชากร เศรษฐกิจ	19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
สังคม วัฒนธรรม	20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
และวิเคราะห์การ	21	+1	+1	0	0	+1	3	0.6	ปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงที่มีผล	22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
ต่อการดำเนินชีวิต	26	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง

ตาราง 16 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ผลการ พิจารณา
		ของผู้เชี่ยวชาญ							
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
พร้อมทั้งสังเคราะห์ และประเมินค่าได้	27	0	+1	+1	0	+1	3	0.6	ปรับปรุง (ความจำ/เข้าใจ)
	28	0	+1	+1	0	+1	3	0.6	ปรับปรุง (เข้าใจ)
	29	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	30	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	31	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	33	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	35	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง (เข้าใจ)
มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติ หวัดสงขลาพร้อม องค์ความรู้ที่ได้เพื่อ ให้เกิดความตระ หนักในความสำคัญ และภูมิใจในท้องถิ่น ที่ตนอาศัย	36	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	37	+1	+1	0	0	+1	3	0.6	ปรับปรุง
	38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	40	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	41	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	42	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	44	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง

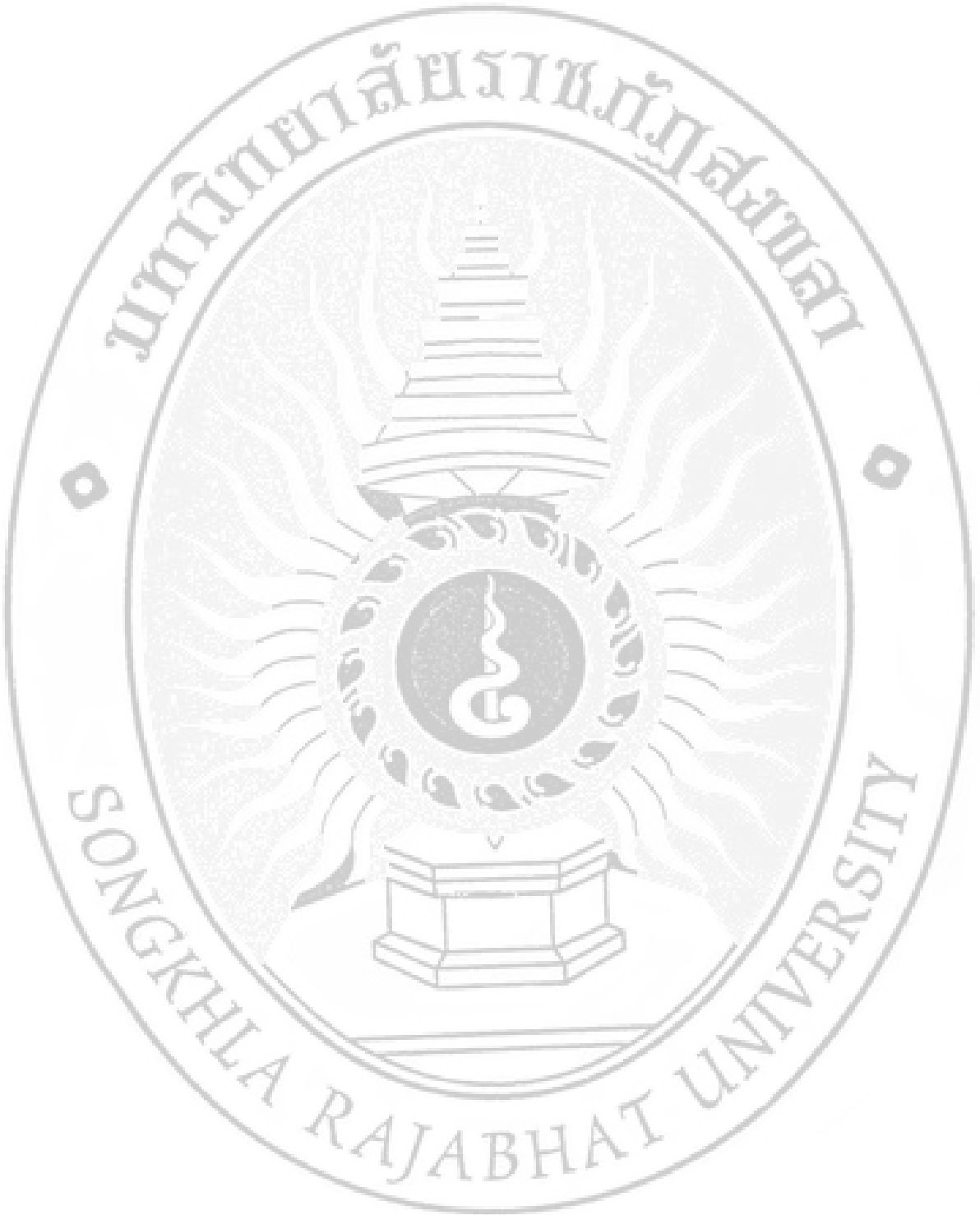
ตาราง 16 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ผลการ พิจารณา
		ของผู้เชี่ยวชาญ							
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
	45	+1	+1	0	0	+1	3	0.6	ปรับปรุง
	46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
	47	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	48	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	49	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง
	50	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้องมีปรับปรุง





ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของ  
แบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลา



ตาราง 17 แสดงผลสรุปการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลา

หัวข้อ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ผลการ พิจารณา
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่			
	1	2	3	4	5			
<b>1. ด้านความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับสงขลา</b>								
1.1 ความรู้ที่ได้จากจังหวัดสงขลาทำให้เกิดประโยชน์และ เกิดความเข้าใจ ในสิ่งที่ไม่เคยทราบมาก่อน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ควรสืบทอดและอนุรักษ์	+1	+1	+1	+1	1	5	1	สอดคล้อง
1.3 การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีของจังหวัด สงขลาให้เข้าใจเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
1.4 บุคคลสำคัญของจังหวัดสงขลาเป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้เกิดความ ภูมิใจในจังหวัดสงขลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
1.5 จังหวัดสงขลาเมืองอาหารพื้นเมืองควรที่จะอนุรักษ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
1.6 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลาที่น่าสนใจ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	สอดคล้อง มีปรับปรุง
<b>2. ด้านความรู้สึกชอบหรือพอใจ</b>								
2.1 มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2.2 มีความชื่นชอบภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสงขลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2.3 เกิดความวิตกกังวลเมื่อเกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในสงขลา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้อง
2.4 มีความชื่นชอบให้มีการจัดทัศนศึกษาเยี่ยมชมเมือง สงขลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2.5 มีความชื่นชอบลงพื้นที่จริงในจังหวัดสงขลาเพราะเกิดความรู้และความ ประทับใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
2.6 เป็นการเสียเวลาอย่างมากกับการที่ศึกษาหาความรู้ในสงขลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

หัวข้อ	คะแนนความคิดเห็น					ผลรวม $\sum R$	ผลรวมIOC จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ผลการ พิจารณา
	ของผู้เชี่ยวชาญ							
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
2.7 มีความพึงพอใจกับวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดสงขลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
<b>3. ด้านความพร้อมที่จะกระทำ</b>								
3.1 หากมีนักท่องเที่ยวถามถึงสงขลาจะยินดีเล่าให้ฟังทุกเรื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3.2 มีความภาคภูมิใจเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา กันอย่างมากมายและได้เป็นเจ้าบ้านที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3.3 ติดตามความเคลื่อนไหว อ่าน ข่าวสารและเนื้อหาสาระในวารสารหรือ สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับจังหวัดสงขลาอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของจังหวัดสงขลาเอาไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3.5 ต้องการมีส่วนร่วมช่วยในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับจังหวัดสงขลาซึ่งเป็น สิ่งที่ดีและควรทำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
3.6 ไม่ทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณสถานและโบราณวัตถุของจังหวัด สงขลาเกิดความเสียหาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง



ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนก  
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน



ตาราง 18 แสดงผลการสรุปค่า p ค่า r รายข้อโดยใช้ตาราง CHUNG THE FAN กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ 27% วิชาสงขลา 1 รหัส ส.31201 ปีการศึกษา 2554 ผู้สอนอาจารย์วิชุดา แก้วสมวงศ์

ข้อ	p	r	Delta	Zr
1	.74	.41	10.4	.44
2	.68	.51	11.1	.56
3	.44	.46	13.6	.50
5	.74	.41	10.4	.44
7	.44	.24	13.6	.24
8	.78	.75	9.9	.97
9	.33	.25	14.8	.26
10	.68	.51	11.1	.56
11	.62	.87	11.8	1.33
12	.74	.79	10.5	1.07
13	.79	.31	9.8	.32
14	.74	.79	10.5	1.07
15	.67	.25	11.2	.26
17	.44	.46	13.6	.50
18	.74	.79	10.5	1.07
19	.78	.75	9.9	.97
20	.62	.36	11.8	.38
21	.56	.46	12.4	.50
22	.74	.79	10.5	1.07
23	.62	.36	11.8	.38
24	.33	.25	14.8	.26
25	.74	.79	10.5	1.07
26	.74	.79	10.5	1.07
27	.78	.75	9.9	.97
31	.63	.59	11.7	.68
33	.68	.51	11.1	.56
34	.22	.75	16.1	.97
38	.67	.25	11.2	.26
40	.44	.46	13.6	.50
42	.46	.43	13.4	.46
<b>เฉลี่ย</b>	<b>.55</b>	<b>.50</b>	<b>12.6</b>	<b>.55</b>

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์รายฉบับโดยสุทธอย่างง่าย กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 25% วิชาสงขลา 1  
รหัส ส.31201 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2554 ผู้สอน อาจารย์วิชุดา แก้วสมวงศ์

จำนวนข้อสอบ	42
จำนวนกระดาษคำตอบ	32
คะแนนเฉลี่ย	22.1875
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.7415
ค่าความเชื่อมั่น KR-20	.7703
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	2.7519

ตาราง 20 แสดงผลการสรุปคุณภาพของข้อสอบ

ข้อสอบที่ดี ควรเก็บไว้ ได้แก่

- ข้อที่ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดี มี 21 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 2 5 8 10  
11 12 13 14 15 18 19 20 22 23 25 26  
27 31 33 38
- ข้อที่ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี มี 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 3 7 17 21  
40 42
- ข้อที่ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี มี 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 9 24 34

ข้อสอบที่ควรปรับปรุง ได้แก่

- ข้อที่ง่ายมาก อำนาจจำแนกดี มี 1 ข้อ ได้แก่ข้อ 16
- ข้อที่ยากมาก อำนาจจำแนกดี มี 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 28 32
- ข้อที่ความยากปานกลาง อำนาจจำแนกไม่ดี มี 1 ข้อ ได้แก่ข้อ 36

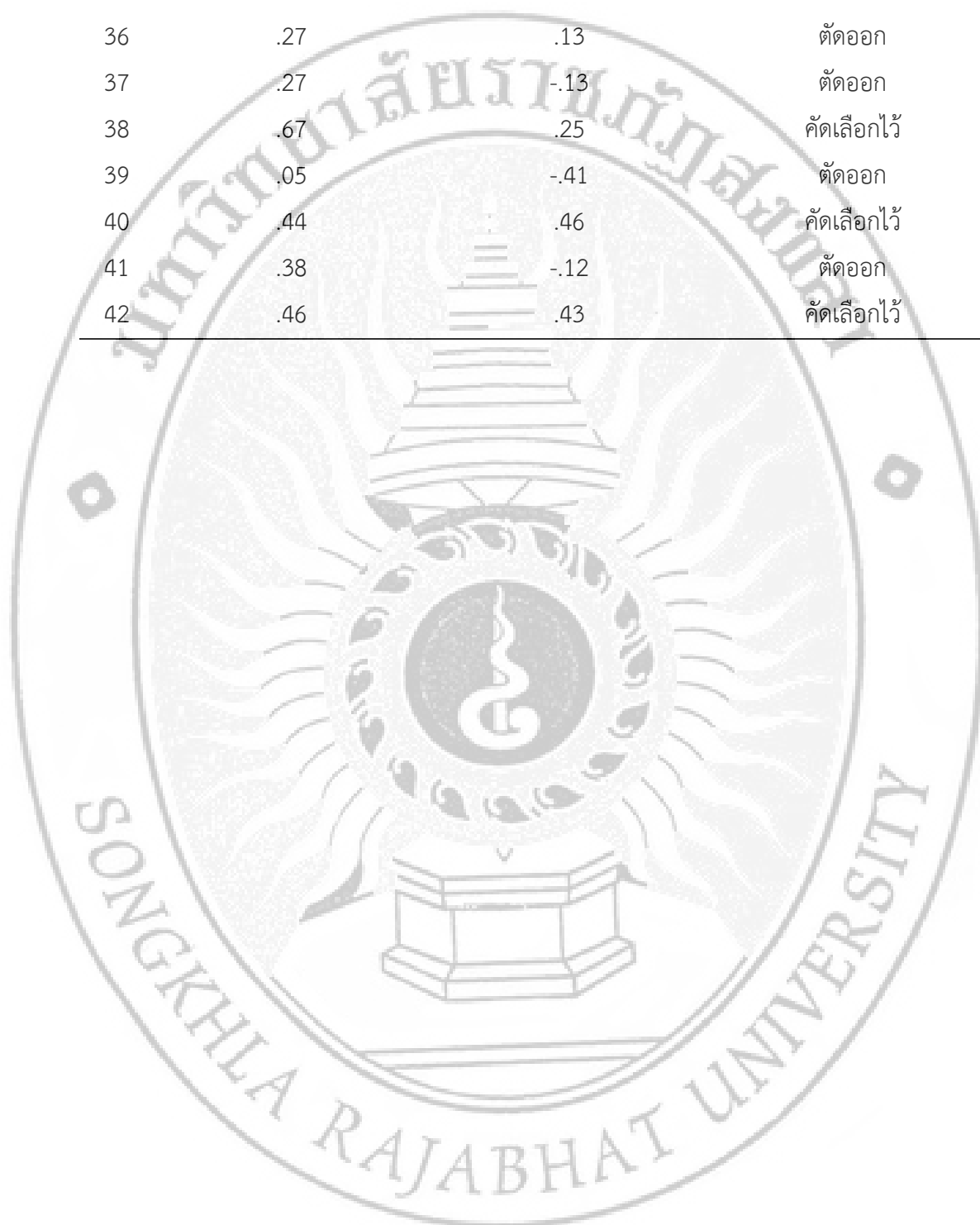
ข้อสอบที่ควรตัดทิ้ง ได้แก่

- ข้อที่ยากมากหรือง่ายมาก อำนาจจำแนกไม่ดี มี 1 ข้อ ได้แก่ข้อ 4
- ข้อที่ไม่มีอำนาจจำแนก (อำนาจจำแนกเป็น 0) มี 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 6 30
- ข้อที่อำนาจจำแนกเป็นลบ มี 5 ข้อ ได้แก่ข้อ 29 35 37 39 41

ตาราง 21 แสดงผลสรุปค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา
1	.74	.41	คัดเลือกไว้
2	.68	.51	คัดเลือกไว้
3	.44	.46	คัดเลือกไว้
4	.84	.18	ตัดออก
5	.74	.41	คัดเลือกไว้
6	.22	.00	ตัดออก
7	.44	.24	คัดเลือกไว้
8	.78	.75	คัดเลือกไว้
9	.33	.25	คัดเลือกไว้
10	.68	.51	คัดเลือกไว้
11	.62	.87	คัดเลือกไว้
12	.74	.79	คัดเลือกไว้
13	.79	.31	คัดเลือกไว้
14	.74	.79	คัดเลือกไว้
15	.67	.25	คัดเลือกไว้
16	.95	.41	ตัดออก
17	.44	.46	คัดเลือกไว้
18	.74	.79	คัดเลือกไว้
19	.78	.75	คัดเลือกไว้
20	.62	.36	คัดเลือกไว้
21	.56	.46	คัดเลือกไว้
22	.74	.79	คัดเลือกไว้
23	.62	.36	คัดเลือกไว้
24	.33	.25	คัดเลือกไว้
25	.74	.79	คัดเลือกไว้
26	.74	.79	คัดเลือกไว้
27	.78	.75	คัดเลือกไว้
28	.17	.69	ตัดออก
29	.38	-.12	ตัดออก
30	.67	216	ตัดออก
31	.63		คัดเลือกไว้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา
32	.09	.55	คัดเลือกไว้
33	.68	.51	คัดเลือกไว้
34	.22	.75	คัดเลือกไว้
35	.05	-.41	ตัดออก
36	.27	.13	ตัดออก
37	.27	-.13	ตัดออก
38	.67	.25	คัดเลือกไว้
39	.05	-.41	ตัดออก
40	.44	.46	คัดเลือกไว้
41	.38	-.12	ตัดออก
42	.46	.43	คัดเลือกไว้





ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

$$S_r^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

$$= \frac{32(16,808) - (710)^2}{32(31)}$$

$$= \frac{537856 - 504100}{992}$$

$$= \frac{33,756}{992}$$

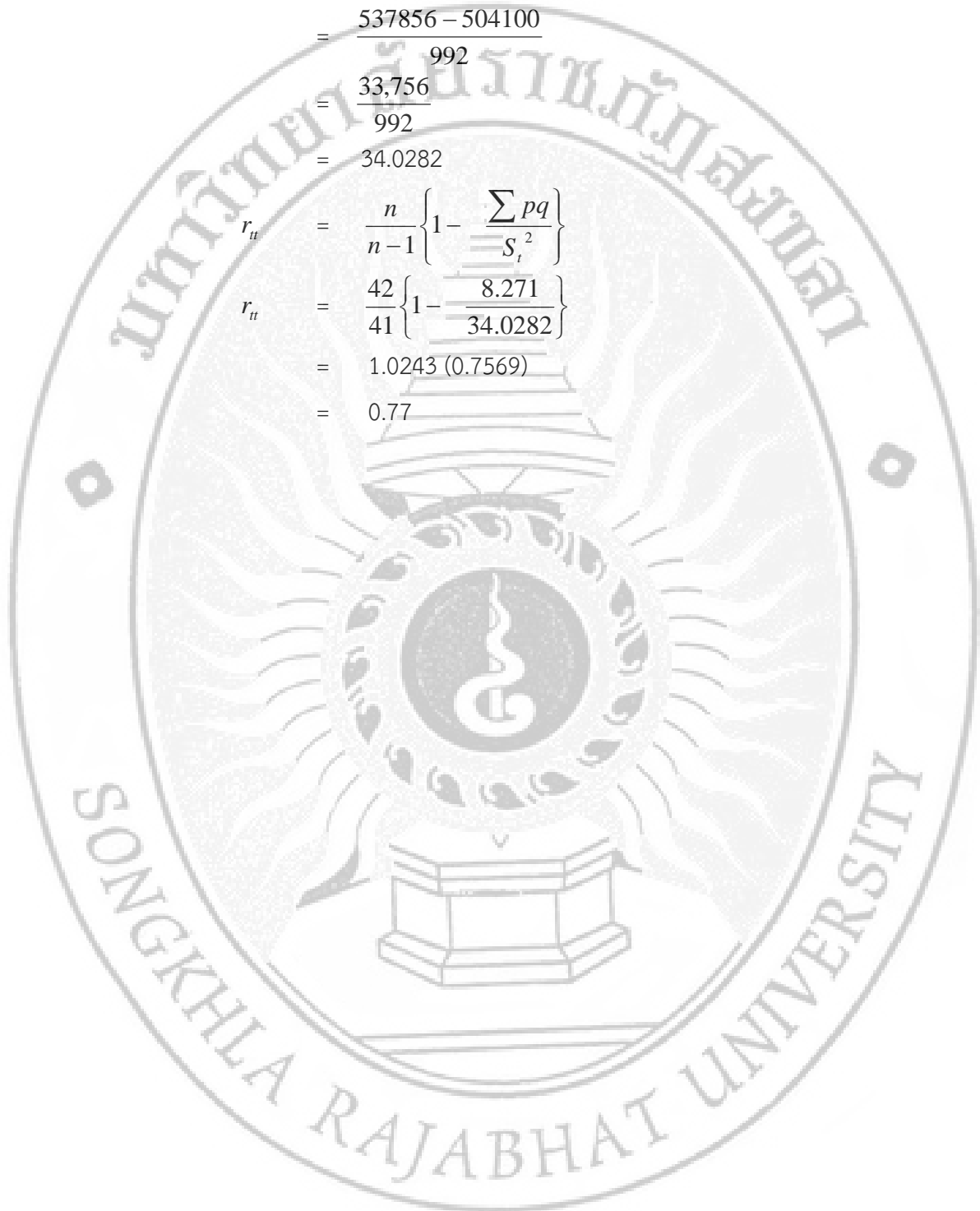
$$= 34.0282$$

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_r^2} \right\}$$

$$= \frac{42}{41} \left\{ 1 - \frac{8.271}{34.0282} \right\}$$

$$= 1.0243 (0.7569)$$

$$= 0.77$$





ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของ  
แบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลา

ตาราง 22 แสดงผลสรุปค่าอำนาจจำแนก (t-test) ของแบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t-test)	ผลการพิจารณา
1	4.265	คัดเลือกไว้
2	3.886	คัดเลือกไว้
3	6.090	คัดเลือกไว้
4	4.467	คัดเลือกไว้
5	6.768	คัดเลือกไว้
6	8.146	คัดเลือกไว้
7	4.153	คัดเลือกไว้
8	9.591	คัดเลือกไว้
9	8.374	คัดเลือกไว้
10	7.779	คัดเลือกไว้
11	4.477	คัดเลือกไว้
12	3.309	คัดเลือกไว้
13	6.485	คัดเลือกไว้
14	7.672	คัดเลือกไว้
15	1.052	ตัดออก
16	7.295	คัดเลือกไว้
17	5.114	คัดเลือกไว้
18	7.117	คัดเลือกไว้
19	8.146	คัดเลือกไว้
20	3.878	คัดเลือกไว้

การคำนวณเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_r^2} \right\}$$

$$\alpha = \frac{20}{19} \left\{ 1 - \frac{13.66}{98.35} \right\}$$

$$\alpha = 1.0526 (0.8611)$$

$$\alpha = .90$$







การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 ก่อนและหลังเรียน  
โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน สำหรับนักเรียน  
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 ก่อนและหลังเรียนโดย  
ใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (30)	คะแนนหลังเรียน (30)	ผลต่างคะแนน (D)	ผลต่างคะแนนยก กำลังสอง (D <sup>2</sup> )
1	18	25	7	49
2	17	25	8	64
3	16	20	4	16
4	13	21	8	64
5	17	24	7	49
6	20	21	1	1
7	17	25	8	64
8	19	24	5	25
9	18	22	4	16
10	18	27	9	81
11	22	22	0	0
12	11	20	9	81
13	18	21	3	9
14	15	28	13	169
15	18	25	7	49
16	12	20	8	64
17	15	17	2	4
18	20	26	6	36
19	15	28	13	169
20	17	18	1	1
21	19	21	2	4
22	15	24	9	81
23	17	23	6	36
24	16	22	6	36
25	22	28	6	36
26	14	24	10	100
27	16	20	4	16
28	16	20	4	16
29	23	28	5	25
30	21	28	7	49

นักเรียน คนที่	คะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน			
	คะแนนก่อนเรียน (30)	คะแนนหลังเรียน (30)	ผลต่างคะแนน (D)	ผลต่างคะแนนยก กำลังสอง (D <sup>2</sup> )
31	17	28	11	121
32	18	26	8	64
33	23	24	1	1
34	19	23	4	16
35	23	27	4	16
36	15	24	9	81
37	11	22	11	121
38	18	27	9	81
39	15	21	6	36
40	19	23	4	16
41	19	24	5	25
42	17	28	11	121
43	19	21	2	4
รวม	748	1015	267	2113
$\bar{X}$	17.39	23.60		
S.D	2.95	3.01		

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ  
ร่วมกับโครงการที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเรียนโดยใช้สูตรการทดสอบที (t-test dependent)  
ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาค่าความแตกต่าง
	D	แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการใช้การเรียนแบบ ร่วมมือร่วมกับโครงการและหลังการใช้การเรียนแบบ ร่วมมือร่วมกับโครงการ
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนใช้การ เรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการและหลังการใช้การ เรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการใช้การ เรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการและหลังการใช้การ เรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum D)^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนการใช้การ เรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการและหลังการใช้การ เรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่า } t = \frac{267}{\sqrt{\frac{43(2113) - (267)^2}{42}}}$$

$$t = \frac{267}{\sqrt{\frac{90859 - 71289}{42}}}$$

$$t = \frac{267}{\sqrt{\frac{19570}{42}}}$$

$$t = \frac{267}{\sqrt{465.952381}}$$

$$t = \frac{267}{21.5859}$$

$$t = 12.3691$$

แทนค่า

$$t = \frac{267}{\sqrt{\frac{43 \times 2113 - (267)^2}{43 - 1}}}$$

$$t = \frac{267}{\sqrt{90859 - 71289}}$$

$$t = \frac{267}{21.5859}$$

$$t = 12.3691$$

ค่า

$$t_{(.01, df = 42)} = 12.36$$

ค่า  $t$  ของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 12.36 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า  $t$  ที่เปิดจากตาราง แสดงว่า นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการรายวิชาสงขลา 1 มีความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

หาค่าความแปรปรวนของคะแนน

$$S_r^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum \bar{X})^2}{N(N-1)}$$

$$= \frac{32(17909) - (741)^2}{32(31)}$$

$$= \frac{573088 - 549081}{992}$$

$$= \frac{24007}{992}$$

$$= 24.2006$$

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 โดยใช้สูตร KR - 20 ของ Kuder Richardson

$$\begin{aligned}
 S_r^2 &= \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)} \\
 &= \frac{32(16,808) - (710)^2}{32(31)} \\
 &= \frac{537856 - 504100}{992} \\
 &= \frac{33,756}{992} \\
 &= 34.0282
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_r^2} \right\} \\
 r_{tt} &= \frac{42}{41} \left\{ 1 - \frac{8.271}{34.0282} \right\} \\
 &= 1.0243 (0.7569) \\
 &= 0.77
 \end{aligned}$$

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ

$$\begin{aligned}
 \alpha &= \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_r^2}{S_r^2} \right\} \\
 \alpha &= \frac{2}{1}
 \end{aligned}$$

$$\alpha = 1.0526 (0.8611)$$

$$\alpha = .90$$



การเปรียบเทียบเจตคติต่อจังหวัดสงขลา



ตาราง 24 แสดงผลเจตคติต่อจังหวัดสงขลาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือกับโครงการ

รายการประเมิน	ก่อนเรียน		ผลการประเมิน	หลังเรียน		ผลการประเมิน
	$\bar{x}$	S.D		$\bar{x}$	S.D	
<b>1. ด้านความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับสงขลา</b>						
1.1 ความรู้ที่ได้จากจังหวัดสงขลา ทำให้เกิดประโยชน์และเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ไม่เคยทราบมาก่อน	3.81	.58	มาก	4.58	.54	มากที่สุด
1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ควรสืบทอดและอนุรักษ์	4.32	.83	มาก	4.76	.42	มากที่สุด
1.3 การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีของจังหวัดสงขลาให้เข้าใจเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น	3.79	.62	มาก	4.53	.54	มากที่สุด
1.4 บุคคลสำคัญของจังหวัดสงขลาเป็นแบบอย่างที่ดีและทำให้เกิดความภูมิใจในจังหวัดสงขลา	4.11	.79	มาก	4.62	.48	มากที่สุด
1.5 จังหวัดสงขลาเมืองอาหารพื้นเมืองควรที่จะอนุรักษ์	4.06	.79	มาก	4.62	.63	มาก
1.6 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลาน่าสนใจ	4.37	.65	มาก	4.58	.54	มากที่สุด
รวม	4.37	.41	มาก	4.59	.36	มากที่สุด
<b>2. ด้านความรู้สึกชอบหรือพอใจ</b>						
2.1 มีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา	4.37	.69	มาก	4.53	.66	มากที่สุด
2.2 มีความชื่นชอบภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสงขลา	4.06	.59	มาก	4.48	.59	มาก
2.3 เกิดความวิตกกังวลเมื่อเกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในสงขลา	4.16	.79	มาก	4.46	.66	มาก
2.4 มีความชื่นชอบให้มีการจัดทัศนศึกษาเยี่ยมชมเมืองสงขลา	4.16	.61	มาก	4.67	.47	มากที่สุด
2.5 มีความชื่นชอบลงพื้นที่จริงในจังหวัดสงขลาเพราะเกิดความรู้และความประทับใจ	4.18	.69	มาก	4.60	.54	มากที่สุด
2.6 เป็นการเสียเวลาอย่างมากกับการที่ศึกษาความรู้ในสงขลา	4.20	.51	มาก	4.58	.58	มากที่สุด
2.7 มีความพึงพอใจกับวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดสงขลา	3.93	.50	มาก	4.32	.64	มาก
รวม	4.15	.37	มาก	4.52	.34	มากที่สุด
<b>3. ด้านความพร้อมที่จะกระทำ</b>						
3.1 หากมีนักท่องเที่ยวถามถึงสงขลาจะยินดีเล่าให้ฟังทุกเรื่อง	3.95	.81	มาก	4.18	.73	มาก
3.2 มีความภาคภูมิใจเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลากันอย่างมากมายและได้เป็นเจ้าบ้านที่ดี	4.48	.55	มาก	4.67	.56	มากที่สุด
3.3 ติดตามความเคลื่อนไหว อ่านข่าวสารและเนื้อหาสาระในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับจังหวัดสงขลาอยู่เสมอ	3.72	.73	มาก	3.95	.72	มาก
3.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของจังหวัดสงขลาเอาไว้	4.34	.52	มาก	4.58	.49	มากที่สุด
3.5 ต้องการมีส่วนร่วมช่วยในการส่งเสริม ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ	4.39	.58	มาก	4.58	.54	มากที่สุด
3.6 ไม่ทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณสถานและโบราณวัตถุของจังหวัดสงขลาเกิดความเสียหาย	4.37	.48	มาก	4.79	.41	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการประเมิน	ก่อนเรียน		ผลการประเมิน	หลังเรียน		ผลการประเมิน
	$\bar{x}$	S.D		$\bar{x}$	S.D	
รวม	4.21	.45	มาก	4.46	.44	มาก
รวมทั้ง 3 ด้าน	4.15	.34	มาก	4.52	.34	มากที่สุด

จากตาราง พบว่าเจตคติต่อจังหวัดสงขลาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.15$ ) และหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับโครงการ เจตคติต่อจังหวัดสงขลาของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.52$ )





ตาราง 25 แสดงผลการประเมินโครงการสงขลา รายคน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสงขลา 1 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงการ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 4/2

## รายการประเมิน

เลขที่	ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม	ตัวรายงานโครงการ	ความคิดสร้างสรรค์	ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์	บอร์ดจัดแสดงโครงการ	การนำเสนอ	รวม
1	4	3	3	3	3	3	19
2	3	3	2	3	3	3	17
3	2	3	2	2	3	2	14
4	3	3	2	2	3	2	15
5	3	2	2	2	2	3	14
6	3	3	2	3	3	3	17
7	3	3	2	3	2	3	16
8	2	3	2	2	3	2	14
9	3	3	2	3	2	3	16
10	2	2	3	2	1	3	13
11	3	2	2	2	2	3	14
12	4	3	3	2	3	3	18
13	2	2	3	2	1	3	13
14	2	2	3	2	1	3	13
15	4	3	3	3	3	3	19
16	3	2	2	2	2	3	14
17	4	3	3	2	3	3	18
18	3	2	2	2	2	3	14
19	3	3	2	2	3	2	15
20	3	2	2	1	3	3	14
21	3	2	2	1	3	3	14
22	3	2	2	1	3	3	14
23	3	2	2	1	3	3	14
24	3	3	2	3	3	3	17
25	3	3	2	2	3	2	15
26	3	3	2	2	3	2	15
27	3	3	2	3	3	3	17

## รายการประเมิน

เลขที่	ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม	ตัวรายงานโครงการ	ความคิดสร้างสรรค์	ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์	บอร์ดจัดแสดงโครงการ	การนำเสนอ	รวม
28	2	3	2	2	3	2	14
29	4	3	3	2	3	3	18
30	2	2	3	2	1	3	13
31	3	3	2	2	2	2	14
32	3	3	2	2	2	2	14
33	4	3	3	3	3	3	19
34	4	3	3	3	3	3	19
35	3	3	2	2	2	2	14
36	4	3	3	2	3	3	18
37	3	3	2	3	2	3	16
38	3	2	3	2	2	2	14
39	3	2	3	2	2	2	14
40	3	3	2	3	2	3	16
41	3	2	3	2	2	2	14
42	3	2	3	2	2	2	14
43	3	3	2	2	2	2	14



ผลการประเมินโครงการรายคน

ผลการประเมินโครงการรายคน  
โครงการรางวัลชนะเลิศ  
ชื่อโครงการเที่ยวเมืองสงขลา (กลุ่มที่ 2)

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม	/			
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์		/		
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์		/		
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	4	15	-	-
ผลรวมทั้งหมด			19	

ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22-24	
ดีมาก	19-21	/
ดี	16-18	
พอใช้	13-15	
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

แบบประเมินโครงการ

โครงการรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1  
ชื่อโครงการการศึกษาการทำเครื่องปั้นดินเผา (กลุ่มที่ 9)

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์		/		
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	15	2	-
ผลรวมทั้งหมด			17	

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22-24	
ดีมาก	19-21	
ดี	16-18	/
พอใช้	13-15	
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## แบบประเมินโครงการ

## โครงการรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2

## ชื่อโครงการการศึกษาสายผ้าทอเกาะยอ (กลุ่มที่ 8)

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์		/		
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ			/	
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	12	4	-
ผลรวมทั้งหมด		16		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22-24	
ดีมาก	19-21	
ดี	16-18	/
พอใช้	13-15	
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	



## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 1 โครงการเรื่องรูปหอมไต้ยุง

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 5
2. เลขที่ 11
3. เลขที่ 16
4. เลขที่ 18

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ			/	
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์			/	
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ			/	
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	6	8	-
ผลรวมทั้งหมด		14		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22 -24	
ดีมาก	19 -21	
ดี	16 -18	
พอใช้	13 - 15	/
น้อย	10 -12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 2 โครงการเรื่องเที่ยวเมืองสงขลา

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 1
2. เลขที่ 15
3. เลขที่ 33
4. เลขที่ 34

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม	/			
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์		/		
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์		/		
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	4	15	-	-
ผลรวมทั้งหมด			19	

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22 -24	
ดีมาก	19 -21	/
ดี	16 -18	
พอใช้	13 - 15	
น้อย	10 - 12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 3 โครงการเรื่องการสร้างลูกโลกจำลองสงขลา

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 31
2. เลขที่ 32
3. เลขที่ 35
4. เลขที่ 43

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์			/	
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ			/	
6. การนำเสนอ			/	
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	6	8	-
ผลรวมทั้งหมด		14		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22-24	
ดีมาก	19-21	
ดี	16-18	
พอใช้	13-15	/
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 4 โครงการเรื่องตุ๊กตาจากขนมปังปิ้ง

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 10
2. เลขที่ 13
3. เลขที่ 14
4. เลขที่ 30

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	น้อย
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม			/	
2. ตัวรายงานโครงการ			/	
3. ความคิดสร้างสรรค์		/		
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์			/	
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ				/
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	6	6	1
ผลรวมทั้งหมด		13		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22-24	
ดีมาก	19-21	
ดี	16-18	
พอใช้	13-15	/
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 5 โครงการเรื่องเทียนหอมตะไคร้ไฉ่ยุง

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 12
2. เลขที่ 17
3. เลขที่ 29
4. เลขที่ 36

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม	/			
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์		/		
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์			/	
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	4	12	2	-
ผลรวมทั้งหมด		18		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22 -24	
ดีมาก	19 -21	
ดี	16 -18	/
พอใช้	13 - 15	
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 6 โครงการเรื่องการนับถือศาสนาของคนในชุมชน

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 38
2. เลขที่ 39
3. เลขที่ 41
4. เลขที่ 42

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ			/	
3. ความคิดสร้างสรรค์		/		
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์			/	
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ			/	
6. การนำเสนอ			/	
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	6	8	-
ผลรวมทั้งหมด		14		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22 -24	
ดีมาก	19 -21	
ดี	16 -18	
พอใช้	13 - 15	/
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 7 โครงการเรื่องการทำน้ามะกรูด

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 4
2. เลขที่ 19
3. เลขที่ 25
4. เลขที่ 26

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์			/	
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ			/	
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	9	6	-
ผลรวมทั้งหมด		15		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22 -24	
ดีมาก	19 -21	
ดี	16 -18	
พอใช้	13 - 15	/
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 8 โครงการเรื่องการศึกษาสายฟ้าทอเกาะยอ

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 7
2. เลขที่ 9
3. เลขที่ 37
4. เลขที่ 40

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	น้อย
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในห้อง		/		
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์		/		
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ			/	
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	12	4	-
ผลรวมทั้งหมด		16		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22 -24	
ดีมาก	19 -21	
ดี	16 -18	/
พอใช้	13 - 15	
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	



## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 9 โครงการเรื่องการทำเครื่องปั้นดินเผา

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 2
2. เลขที่ 6
3. เลขที่ 24
4. เลขที่ 27

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์		/		
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	15	2	-
ผลรวมทั้งหมด		17		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22-24	
ดีมาก	19-21	
ดี	16-18	/
พอใช้	13-15	
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 10 โครงการเรื่องภูมิประเทศของสงขลา

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 20
2. เลขที่ 21
3. เลขที่ 22
4. เลขที่ 23

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
	4	3	2	1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม		/		
2. ตัวรายงานโครงการ			/	
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์				/
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ		/		
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	9	4	1
ผลรวมทั้งหมด		14		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22 -24	
ดีมาก	19 -21	
ดี	16 -18	
พอใช้	13 - 15	/
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ผลการประเมินโครงการสงขลา 1

## กลุ่มที่ 11 โครงการเรื่องผลิตภัณฑ์เจลจากสมุนไพร

## สมาชิกในกลุ่ม

1. เลขที่ 3
2. เลขที่ 8
3. เลขที่ 28

สิ่งที่ประเมิน	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1. ความสามัคคีร่วมมือกันในทีม			/	
2. ตัวรายงานโครงการ		/		
3. ความคิดสร้างสรรค์			/	
4. ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์			/	
5. บอร์ดจัดแสดงโครงการ		/		
6. การนำเสนอ			/	
ผลรวมแต่ละเกณฑ์	-	6	8	-
ผลรวมทั้งหมด		14		

## ระดับคุณภาพ

เกณฑ์	ระดับคะแนน	ผลประเมิน
ดีเยี่ยม	22-24	
ดีมาก	19-21	
ดี	16-18	
พอใช้	13-15	/
น้อย	10-12	
ปรับปรุง	0-9	

## ภาพประกอบ



นักเรียนนั่งเรียนปกติ กล่าวสวัสดิ์คุณครู ครูทักทายและชี้แจงกิจกรรมและการประเมิน



นักเรียนนั่งตามกลุ่มโครงการ เป็นแถวตอนตามลำดับ แล้วครูเช็คชื่อตามกลุ่มโครงการที่เคยมอบหมายไว้



นักเรียนแยกย้ายไปนั่งเป็นกลุ่มเพื่อเขียนโครงร่างโครงการโดยนั่งเป็นวง



นักเรียนออกมานำเสนอโครงร่างโครงการหน้าห้องตามลำดับ แล้วครูมอบหมาย  
ให้นักเรียนไปทำโครงการมาเป็นการบ้าน โดยนัดหมายและให้นักเรียนเตรียม  
ตัวในการนำเสนอหน้าห้องต่อไป



นักเรียนลงพื้นที่สงขลาในการทำโครงการสงขลาตามความสนใจและด้วยความร่วมมือ



ส่วนหนึ่งของภาพที่นักเรียนลงพื้นที่ คือวัดแหลมพ้อ ตำบลเกาะยอ ซึ่งในอดีต ร.5 ทรงเสด็จ  
ประพาส เมื่อพ.ศ. 2431 เป็นการเสด็จประพาสเกาะยอครั้งแรก โดยเสด็จขึ้นทางท่าเรือของวัด



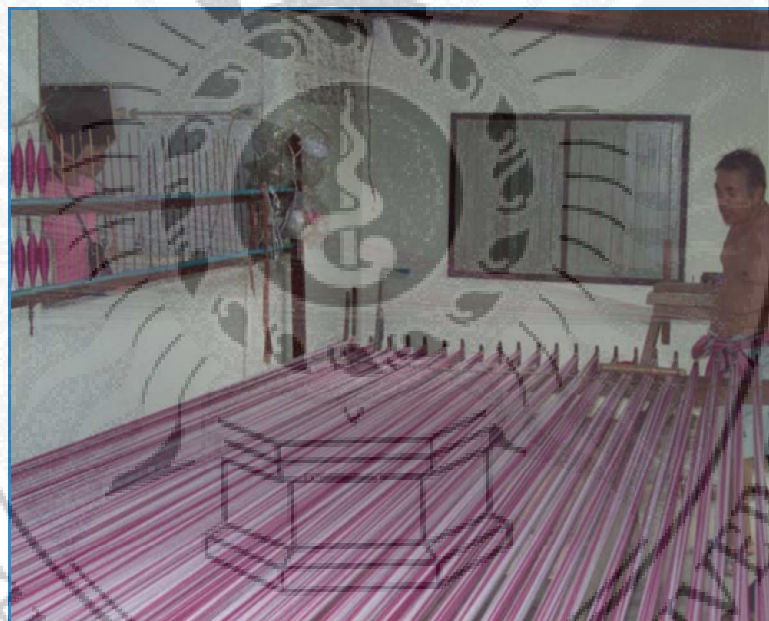
ส่วนหนึ่งของภาพที่นักเรียนลงพื้นที่ คือภาพผ้าทอเกาะยอ เป็นผ้าทอพื้นเมืองของชาวตำบลเกาะยอ อำเภอมือเมือง มีชื่อเสียงโดยเฉพาะลายราชวัตร โดยมีประวัติเล่าว่าได้รับพระราชทานนามจาก ร.5



ภาพแสดงขั้นตอนการทอผ้า ทำให้เกิดความรู้และมีความภูมิใจในท้องถิ่นสงขลา



การทอผ้าของชาวบ้าน ต้องอาศัยความเพียรพยายามอย่างมาก กว่าจะได้ผ้าแต่ละผืน



ภาพการเดินด้าย ก่อนมีการสอดพันหวี แล้วม้วนด้ายเข้าลูกรหัสซึ่งมีความเป็นระเบียบและน่าสนใจมาก





ภาพโรงปั้นหม้อก็ให้ความสนใจแก่นักเรียนกลุ่มนี้เช่นกัน กลุ่มร่วมมือกันคิดทั้งร่วมกันชม  
อีกทั้งร่วมกันช่วยถืออย่างร่วมแรงร่วมใจ เพราะมีคุณค่ามาก



เตาเผาเดิมในอดีตของโรงปั้นหม้อของนายอู่ย ตันจโร สถานที่แห่งนี้เป็นการเสด็จประพาส  
เกาะยอครั้งที่ 2 ร.5 เสด็จโดยเรือพระที่นั่งมหาจักรีจากเมืองปัตตานี ในวันที่ 28 พ.ค. 2443  
(ร.ศ. 117) ได้เสด็จไปทอดพระเนตรการปั้นหม้อที่โรงปั้นหม้อแห่งนี้



นักเรียนเตรียมบอร์ดโครงการและเตรียมพร้อมในการนำเสนอข้อมูลหลังจากลงพื้นที่สงขลาตามความสนใจแล้วพร้อมทั้งจัดทำโครงการให้เรียบร้อยเพื่อรับการประเมินผลโดยนั่งเป็นวงตามกลุ่ม



นักเรียนแยกย้ายกันมานั่งเป็นกลุ่มแถวตอน แล้วครูเช็คชื่อตามกลุ่มโครงการตามลำดับพร้อมชี้แจงการนำเสนอข้อมูลและเกณฑ์การประเมินผล



นักเรียนส่งรายงานโครงการที่ครูก่อนการออกมานำเสนอหน้าห้องที่ละกลุ่ม เพื่อรับการประเมิน โดยแจ้งคะแนนและให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนนำเสนอเสร็จในแต่ละกลุ่ม



นักเรียนนำเสนอโครงการหน้าห้องโดยใช้บอร์ดโครงการประกอบ เป็นกลุ่มตามลำดับ หากมีผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ให้นำออกมาด้วยพร้อมอธิบายประกอบ



นักเรียนร่วมกันสรุปข้อดีของการรวมกลุ่มร่วมมือและข้อดีของการทำโครงการสงขลา พร้อมรับฟังครูในการให้ข้อคิดแก่นักเรียนหน้าห้องเรียน แล้วครูนัดหมายให้นักเรียนเตรียมตัวในการทำแบบทดสอบหลังเรียนในรายวิชาสงขลา 1 ต่อไป



คัดเลือกโครงการที่ได้อันดับที่ 1-3 มาจัดแสดงโชว์ในงานวันวิชาการของโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น โดยเจ้าของผลงานอยู่คอยอธิบายแก่ผู้ที่สนใจ



มีผู้ให้ความสนใจผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่จัดแสดงเป็นจำนวนมาก



นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนตามที่ครูนัดหมาย



ภาคผนวก ฉ  
หนังสือขอความอนุเคราะห์

